

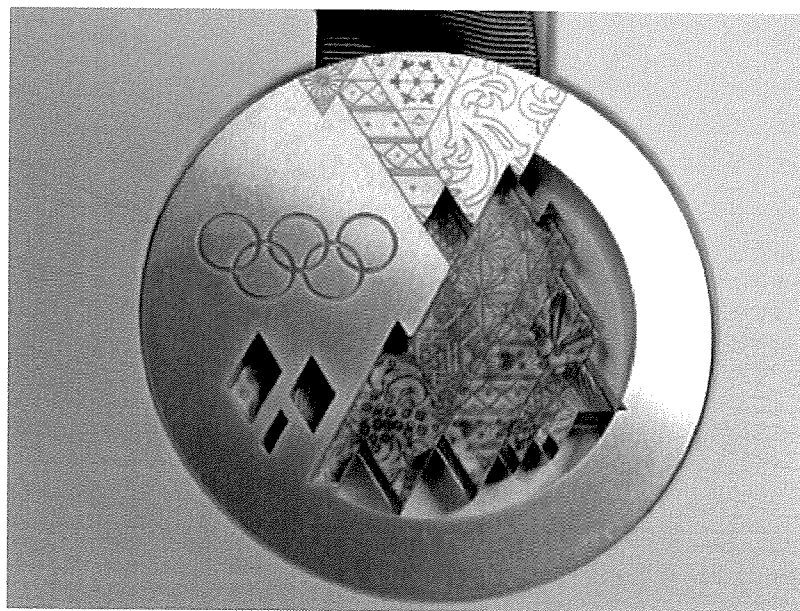
Державна аудиторська служба України

16 березня 2018 року

03-20/2

АУДИТОРСЬКИЙ ЗВІТ

**за результатами державного фінансового аудиту
виконання бюджетних програм з розвитку фізичної
культури, спорту вищих досягнень та резервного спорту,
розвитку спорту інвалідів та їх фізкультурно-спортивної
реабілітації, підготовки і участі національних збірних
команд в Олімпійських, Юнацьких Олімпійських,
Всесвітніх та Європейських, Паралімпійських і
Дефлімпійських іграх
за період з 01.01.2014 по 01.12.2017**

м. Київ

2018 рік

РЕЗЮМЕ

В аудиторському звіті представлено результати державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм щодо розвитку спорту вищих досягнень та резервного спорту; підготовки і участі національних збірних команд в Олімпійських, Юнацьких Олімпійських, Всесвітніх та Європейських іграх; розвитку спорту інвалідів та їх фізкультурно-спортивної реабілітації, підготовки і участі національних збірних команд в Паралімпійських і Дефлімпійських іграх за період з 01.01.2014 по 01.12.2017.

Зокрема щодо використання бюджетних коштів на організацію та участь спортсменів національних збірних команд з олімпійських, неолімпійських видів спорту та видів спорту осіб з інвалідністю у навчально-тренувальних зборах в Україні та за кордоном, всеукраїнських та міжнародних змаганнях, придбання спортивного спорядження, інвентарю та спортивної форми, утримання штатних збірних команд, виплату винагород спортсменам-призерам міжнародних змагань, а також їх тренерам тощо.

Аудит проведено відповідно до пункту 2.20 Плану проведення заходів державного фінансового контролю Державної аудиторської служби України на IV квартал 2017 року та Порядку проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10.08.2004 № 1017 та Методичних рекомендацій щодо проведення органами державної контрольно-ревізійної служби державного фінансового аудиту виконання бюджетної програми, затверджених наказом Головкиру України від 15 грудня 2005 р. № 444.

Проведення аудиту обумовлено необхідністю визначення проблем, які перешкоджають досягненню мети та цілей бюджетних програм 3401110, 3401120, 3401220 та 3401320 та наданням відповідних пропозицій направлених на покращення управління бюджетними фінансовими ресурсами.

Під час дослідження вивчено та опрацьовано нормативно-правові акти, що регламентують діяльність у галузі фізичної культури та спорту, фінансову, статистичну та оперативну звітність головного розпорядника бюджетних коштів та розпорядників нижчого рівня – безпосередніх виконавців бюджетних програм, а також організацій, які отримували бюджетні кошти, матеріали видань і публікацій з проблемних питань розвитку фізичної культури та спорту, дані анкетування.

Проаналізовано стан виконання запланованих результативних показників виконання бюджетних програм та їх вплив на досягнення визначеної мети в динаміці за 3 роки.

Досліджено питання правильності формування Єдиних календарних планів проведення спортивних заходів та повноти їх виконання.

Визначено недоліки, допущені під час управління державними фінансами, виділеними на розвиток галузі фізичної культури та спорту, утримання та матеріально-технічне забезпечення національних збірних команд з олімпійських, неолімпійських видів спорту та видів спорту осіб з інвалідністю, відзначення спортсменів та їх тренерів.

Результати аудиту засвідчили, що дії головного розпорядника в цілому направлені на виконання мети бюджетних програм, а саме: організаційного та фінансового забезпечення розвитку спорту вищих досягнень, забезпечення підготовки та участі національних збірних команд України в Олімпійських, Юнацьких Олімпійських та Європейських іграх, підвищення авторитету держави на міжнародній спортивній арені; забезпечення діяльності збірних команд спортсменів з інвалідністю їх підготовку та участь у спортивних заходах, Паралімпійських та Дефлімпійських іграх, державну підтримку розвитку параолімпійського руху в Україні.

Проте має місце низка негативних факторів щодо ефективного та раціонального використання бюджетних коштів, виділених на забезпечення виконання вищенаведених завдань.

Зокрема, одним з таких факторів є відсутність у 2014-2016 роках загальнодержавної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту, яка б чітко окреслювала напрями розвитку фізичної культури та спорту, визначала конкретні заходи, обсяги і джерела їх фінансового забезпечення, координувала б роботу державних органів, інших суб'єктів фізичної культури і спорту на усіх етапах спортивного удосконалення спортсменів, надання якісних фізкультурно-спортивних послуг спортивними клубами та фізкультурно-оздоровчими закладами, створювала б умови для розвитку резервного спорту та ефективного поповнення складу національних збірних команд, збереженню та створенню розгалуженої мережі сучасних спортивних споруд.

Також недостатніми є дії Міністерства щодо унормування відповідними актами законодавства меценатства в спорті, впровадження інвестиційних проектів, питання надходження та використання коштів від лотерейної діяльності.

Зазначене не тільки не сприяє покращенню спортивної інфраструктури, а й призводить до додаткових витрат бюджетних коштів на оплату навчально-тренувальних зборів наших спортсменів за кордоном, обсяг яких у 2017 році лише з легкої атлетики сягнув 10,96 млн грн, або понад половину всіх витрат за видом спорту на спортивні збори.

Разом з цим недосягненню запланованих показників бюджетних програм завадили і інші суттєві чинники:

через відсутність затвердженого відповідним нормативно-правовим актом порядку розподілу бюджетних асигнувань між видами спорту, процес поділу понад 1 339,3 млн грн здійснювався Мінмолодьспорт не прозоро та без обґрунтованих розрахунків, що давало можливість надавати перевагу одним видам спорту перед іншими, незважаючи на майже однакові спортивні результати;

нехтування Мінмолодьспорт вимог власних наказів щодо формування та виконання календарних планів спортивних заходів призвело до виділення у 2016 році 10-ти олімпійським видам спорту необґрунтованого обсягу бюджетних асигнувань на суму 14,99 млн грн;

необґрунтоване перевищення у 2014-2016 роках доведених планових показників кількості навчально-тренувальних зборів в Україні та за кордоном

призвело до додаткового навантаження на державний бюджет на суму 25,82 млн грн;

відсутність критеріїв для визначення спортсменів перспективної групи та залучення до заключного етапу навчально-тренувальних зборів підготовки до літніх Олімпійських ігор 2016 року спортсменів, які надалі участі в них не брали призвело до необґрунтованих витрат коштів державного бюджету у 2016 році за КПКВК 3401320 на суму 2,55 млн грн;

бездіяльність Мінмолодьспорту в реалізації окремих своїх повноважень щодо надання пропозицій з удосконалення законодавства у сфері фізичної культури та спорту призвела до включення у 2014-2017 роках у штатні розписи штатних команд національних збірних команд з видів спорту осіб з інвалідністю, олімпійських та неолімпійських видів спорту посад, які відсутні у Національному класифікаторі України;

незабезпечення належного внутрішнього контролю за діяльністю підпорядкованих установ та організацій призвело до: зайвого виділення бюджетних асигнувань на суму 4356,1 тис. грн, використання бюджетних коштів з порушенням законодавства на суму 3807,71 тис. грн, списання на видатки без підтверджуючих документів на суму 10780,4 тис. грн та втрати державного майна на суму 109,4 тис. грн;

відсутність чіткого розподілу функцій та відповідальності між Міністерством та Укрспортзабезпеченням щодо матеріального забезпечення спортсменів, існуюча неефективна система визначення переліку необхідного спортивного спорядження, організація його придбання та поставки призвели до незадовільного екіпірування спортсменів до змагань, а саме: несвоєчасної поставки обладнання та інвентарю на суму 11,02 млн гривень.

За результатами проведеного аудиту з метою забезпечення раціонального та ефективного використання бюджетних коштів Мінмолодьспорту надано відповідні пропозиції.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ ПРОВЕДЕННЯ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО АУДИТУ	8
ОПИС ОБ'ЄКТА АУДИТУ, А САМЕ: бюджетних програм з розвитку фізичної культури, спорту вищих досягнень та резервного спорту, розвитку спорту інвалідів та їх фізкультурно-спортивної реабілітації, підготовки і участі національних збірних команд в Олімпійських, Юнацьких Олімпійських, Всесвітніх та Європейських, Паралімпійських і Дефлімпійських іграх	9
АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТИВНИХ ПОКАЗНИКІВ	35
РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ	46
ВИСНОВКИ	86
ПРОПОЗИЦІЇ	88
ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ	90
ДОДАТКИ	

ВСТУП

У всьому світі спорт та його розвиток формують імідж держави. Спорт вищих досягнень і масовий спорт відповідають державним запитам і замовленням – на престиж і здоров'я нації. Спорт виховує дисципліноване ставлення до розпорядку життя, вчить взаємодіяти з іншими людьми, відволікає від шкідливих звичок. Економічним ефектом від цього є створення у країні нових робочих місць, ріст активного і конкурентного покоління.

У статті 3 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» зазначено, що держава регулює відносини у сфері фізичної культури і спорту шляхом формування державної політики у цій сфері, створення відповідних державних органів, фінансового, матеріально-технічного, кадрового, інформаційного, нормативно-правового та іншого забезпечення розвитку фізичної культури і спорту, а також визнання широкого самодіяльного статусу фізкультурно-спортивного руху в Україні і комплексної взаємодії державних органів з громадськими організаціями фізкультурно-спортивної спрямованості. Держава визначає і всебічно підтримує олімпійський рух в Україні, діяльність всеукраїнських фізкультурно-спортивних товариств, національних спортивних федерацій, інших громадських організацій фізкультурно-спортивної спрямованості.

Реалізація вказаних норм законодавства потребує цілеспрямованої злагодженої роботи державних інституцій, територіальних громад, приватних організацій, громадських об'єднань та фахівців сфери.

Спорт вищих досягнень – напрям спорту, орієнтований на досягнення найвищих спортивних результатів. До системи спорту вищих досягнень в Україні належать: основний склад національних збірних команд, центри олімпійської підготовки, школи вищої спортивної майстерності, спортивні клуби.

У світовій практиці стан розвитку спорту вищих досягнень характеризується зростанням популярності міжнародних спортивних організацій, широкою державною підтримкою підготовки спортсменів високого класу та спортивних резервів. У розвинутих країнах поширена практика, коли великі фірми, компанії та корпорації з метою власної реклами надають спонсорську допомогу у підготовці спортсменів та проведенні масштабних спортивних заходів.

Однією з основних тенденцій, що визначає на сучасному етапі розвиток спорту вищих досягнень, є його професіоналізація. У галузі спорту з'явилася і велика кількість фахівців вузької спеціалізації – тренерів, спортивних лікарів, учених, масажистів та інших, для яких спорт став сферою їх професійної діяльності. Професіоналізація охопила і спортивну діяльність: підготовка кваліфікованих спортсменів та їх участь у змаганнях фінансуються по-різному (стипендії, зарплати, компенсації, виплати за рекламу й участь у стартах, премії тощо).

У вітчизняному спорті вищих досягнень пріоритетом є розвиток олімпійського спорту. Зміцненню іміджу держави сприяють успіхи спортсменів, які виступають на світових спортивних форумах з

паралімпійського та дефлімпійського спорту, різноманітних міжнародних змагань з неолімпійських видів спорту.

Водночас чинна в країні система спорту вищих досягнень не повною мірою адаптована до світових тенденцій, а проблеми спорту стримують утвердження позитивного міжнародного іміджу України як спортивної держави та не сприяють патріотичному вихованню населення.

Отже, проблемним є подальше забезпечення гідного представництва держави у світовому спортивному русі.

Особливе занепокоєння викликає результативність підготовки резерву для національних збірних команд України, особливо з олімпійських видів спорту. Адже резерв це не лише пошук обдарованої молоді для занять певним видом спорту, реалізації їх індивідуальних здібностей та забезпечення умов для переходу до спорту вищих досягнень. Це насамперед потенціал для поповнення основного складу національних збірних команд та, як результат, досягнення високих спортивних результатів у майбутньому.

Наразі система резервного спорту об'єднує спортивні клуби, спеціалізовані навчальні заклади спортивного профілю, школи вищої майстерності, штатні спортивні команди тощо.

І саме реалізація успішного розвитку цієї системи наразі залежить від ефективної законодавчої бази, належної державної підтримки та висококваліфікованого кадрового потенціалу тренерського складу.

Окрім цього, в Україні, як і в усьому світі, порушується тема інклюзивного суспільства, де громадяни з інвалідністю залучені до активного життя громади і перебувають на рівних правах з представниками інших груп населення. Одним із шляхів толерантності, рівності та взаємоповаги до осіб з інвалідністю є спорт. Адже саме завдяки спортивним іграм люди з інвалідністю можуть почуватися на рівних з іншими людьми.

В Україні спорт вищих досягнень осіб з інвалідністю дарує не лише спортивні несподіванки, рекорди і нагороди, а й здійснення мрій людей, які опинилися за межею фізичних можливостей, вони долають усі бар'єри, сподіваючись, що можуть бути рівними в суспільстві здорових людей. Боротьба за життя, за себе, за команду, за Україну - є гаслом всіх спортсменів з інвалідністю. Прикладом того є перемоги та світові рекорди наших спортсменів з інвалідністю.

Статтею 24 Закону України «Про фізичну культуру і спорт»[4] визначено, що суб'єктами паралімпійського і дефлімпійського руху в Україні є національні спортивні федерації інвалідів або їх спілки, що є членами Міжнародного паралімпійського комітету, Міжнародного спортивного комітету глухих, які діють відповідно до Конституції Міжнародного паралімпійського комітету, Конституції Міжнародного спортивного комітету глухих.

Метою паралімпійського і дефлімпійського руху в Україні є розвиток фізичної культури і спорту інвалідів, поліпшення фізичного стану та суспільної інтеграції інвалідів, організація і проведення заходів з фізичної культури і спорту інвалідів, участь національних збірних команд України у Паралімпійських і Дефлімпійських іграх, міжнародних спортивних змаганнях

інвалідів. Органи державної влади сприяють розвитку матеріально-технічної бази національних спортивних федерацій інвалідів або їх спілок, які є членами Міжнародного паролімпійського комітету, Міжнародного спортивного комітету глухих, можуть надавати їм фінансову та організаційну допомогу для досягнення мети їхньої діяльності та на виконання статутних завдань, пов'язаних з розвитком паролімпійського і дефлімпійського руху в Україні.

Все це має бути одним з першочергових національних пріоритетів розвитку суспільства.

Проте вирішення цих завдань неможливе без удосконалення вітчизняної нормативно-правової бази, наукового, матеріально-технічного та медичного забезпечення, оптимізації системи управління сферою фізичної культури і спорту, підтримки з боку держави, зокрема і шляхом виділення достатнього рівня фінансових ресурсів.

I. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДОЛОГІЯ ПРОВЕДЕННЯ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО АУДИТУ

1.1 Об'єкт аудиту

Кошти державного бюджету на суму 4 021 893,5 тис. грн, використано Міністерством молоді та спорту України (далі – Мінмолодьспорт, Міністерство) на виконання заходів таких бюджетних програм:

«Розвиток спорту інвалідів та їх фізкультурно-спортивна реабілітація» (КПКВК 3401110);

«Підготовка і участь національних збірних команд в Паролімпійських і Дефлімпійських іграх» (КПКВК 3401120);

«Розвиток фізичної культури, спорту вищих досягнень та резервного спорту» (КПКВК 3401220);

«Підготовка і участь національних збірних команд в Олімпійських та Юнацьких іграх» (2014 рік), «Підготовка і участь національних збірних команд в Олімпійських, Юнацьких Олімпійських та Європейських іграх» (2015 рік); «Підготовка і участь національних збірних команд в Олімпійських, Юнацьких Олімпійських, Всесвітніх та Європейських іграх» (2016-2017 роки) (КПКВК 3401320).

1.2 Мета аудиту: дати оцінку стану виконання бюджетних програм за КПКВК 3401110, 3401120, 3401220, 3401320, визначити фактори, що негативно вплинули на досягнення кінцевої мети витрачання бюджетних коштів, надати пропозиції щодо підвищення ефективності управління державними ресурсами.

1.3 Період дослідження: з 01.01.2014 по 01.12.2017.

1.4 Учасники аудиту:

Державна аудиторська служба України;

Міністерство молоді та спорту України;

державна установа «Управління збірних команд та забезпечення спортивних заходів «Укрспортзабезпечення»;

громадська організація «Національний Олімпійський комітет України»;

Український центр з фізичної культури та спорту інвалідів «Інваспорт» (далі – Інваспорт);

Всеукраїнська громадська організація «Федерація хокею України»;

Всеукраїнська громадська організація «Федерація України зі стрибків у воду»;

Всеукраїнська громадська організація «Федерація легкої атлетики України»;

Всеукраїнська громадська організація «Федерація баскетболу України».

1.5 Методи та організація аудиту

Аудит проведено відповідно до Порядку проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10.08.2004 № 1017 [12].

Під час аудиту проаналізовано нормативно-правові акти з питань фізичної культури та спорту в Україні, а саме: щодо розвитку спорту вищих досягнень та резервного спорту; підготовки і участі національних збірних команд в Олімпійських, Юнацьких Олімпійських, Всесвітніх та Європейських іграх; розвитку спорту інвалідів та їх фізкультурно-спортивної реабілітації, підготовки і участі національних збірних команд в Паралімпійських і Дефлімпійських іграх; діяльності установ та організацій, які отримували бюджетні асигнування за бюджетними програмами 3401110, 3401120, 3401220, та 3401320.

Опрацьовано дані бюджетної, фінансової, статистичної та оперативної звітності головного розпорядника бюджетних коштів та відповідального виконавця бюджетної програми, а також установ та організацій, які отримували бюджетні кошти на виконання бюджетних програм 3401110, 3401120, 3401220 та 3401320 матеріали видань і публікацій з проблемних питань розвитку фізичної культури та спорту, дані анкетування.

Проаналізовано розрахунки потреби у бюджетних коштах на організацію і проведення згідно з Єдиним календарним планом на відповідний рік навчально-тренувальних зборів національних збірних команд з олімпійських та неолімпійських видів спорту, видів спорту осіб з інвалідністю в Україні та за кордоном, всеукраїнських і міжнародних змагань в Україні, забезпечення участі національних збірних команд у міжнародних змаганнях за кордоном тощо.

З метою визначення повної та об'єктивної оцінки стану виконання бюджетних програм проведено збір інформації в організаціях, які безпосередньо здійснювали видатки за напрямками, визначеними бюджетними програмами.

ОПИС ОБ'ЄКТА АУДИТУ

Основним документом, який визначає загальні, правові, організаційні, соціальні та економічні основи діяльності у сфері фізичної культури і спорту та регулює суспільні відносини у створенні умов для розвитку фізичної культури і спорту, є Закон України «Про фізичну культуру і спорт» [4].

Правове регулювання відносин, спрямованих на розвиток олімпійського та паралімпійського руху в Україні, гарантування державної підтримки його учасникам визначено Законом України «Про підтримку олімпійського, паралімпійського руху та спорту вищих досягнень в Україні» [5].

Відповідно до статті 5 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» [4] на Мінмолодьспорт покладено функцію державного управління фізичною культурою і спортом, а саме: забезпечення формування державної політики у сфері фізичної культури та спорту за сприянням відповідно інших органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

З метою забезпечення виконання зазначених функцій Міністерство, керуючись Положенням про Мінмолодьспорт № 220 [34], має проводити низку заходів.

А саме: має визначати перспективи та пріоритетні напрями розвитку сфери фізичної культури і спорту; забезпечувати нормативно-правове регулювання у зазначених сферах, узагальнювати практику застосування законодавства з питань, що належать до його компетенції, розробляти пропозиції щодо його вдосконалення та внесення в установленому порядку проектів законодавчих актів; координувати заходи з питань розвитку дитячого, дитячо-юнацького спорту, резервного спорту, масового спорту, спорту вищих досягнень, спорту інвалідів, спорту ветеранів; забезпечувати в установленому порядку діяльність спеціалізованого державного закладу Українського центру з фізичної культури і спорту інвалідів.

Крім того, Мінмолодьспорт має визначати нормативи матеріально-технічного та кадрового забезпечення сфери фізичної культури і спорту; сприяти національним спортивним федераціям України та фізкультурно-спортивним товариствам у забезпеченні розвитку олімпійських і неолімпійських видів спорту, спорту ветеранів, національним спортивним федераціям інвалідів з нозологій - у розвитку видів спорту інвалідів, поліпшенню їх матеріально-технічної бази, надає іншу підтримку; організовувати та проводити чемпіонати України з видів спорту, визнаних в Україні, інші всеукраїнські та міжнародні спортивні заходи, забезпечувати участь національних збірних команд у міжнародних змаганнях, погоджувати проведення міжнародних змагань на території України; комплектує в установленому порядку національні збірні команди України з визнаних в Україні олімпійських та неолімпійських видів спорту, з видів спорту інвалідів для підготовки їх до участі в міжнародних спортивних змаганнях; формувати на конкурсній основі штатну команду національних збірних команд України з олімпійських та неолімпійських видів спорту; укладати трудові договори (контракти) зі спортсменами та фахівцями штатної команди національних збірних команд України з олімпійських та неолімпійських видів спорту; забезпечує розвиток спортивної медицини, провадить діяльність, пов'язану із запобіганням використанню допінгу у спорті; встановлювати порядок атестації тренерів та спортивних суддів.

Проте, негативні тенденції в спортивній галузі, які простежується останнім часом в Україні, свідчать про неналежне виконання Мінмолодьспорт повноважень, визначених законодавством.

Зокрема, незважаючи на наявність Концепції Загальнодержавної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на 2012-2016 роки, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 31 серпня 2011 року № 828-р (зі змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2013 року № 760) [13], яка передбачала розробку та затвердження відповідної державної програми і якою Мінмолодьспорт було визначено державним замовником, така державна програма у 2014-2016 роках відсутня.

Брак у зазначеному періоді чітко визначених напрямів розвитку фізичної культури та спорту перешкоджав вирішенню таких питань, як налагодження скоординованої роботи між суб'єктами фізичної культури і спорту на етапах спортивного удосконалення спортсменів, посилення впливу на спортивні результати інноваційних технологій, приведення у відповідності до вимог сучасності та світових стандартів ресурсного, а саме: організаційного, кадрового, науково-методичного, медико-біологічного фінансового, матеріально-технічного, інформаційного забезпечення сфери фізичної культури і спорту.

Нажаль, Мінмолодьспорт не приділяє достатньої уваги матеріально-технічному забезпеченню сфери спорту.

У державі практично немає сучасних спортивних споруд для потреб спорту вищих досягнень, у зв'язку з чим в Україні немає можливості проводити масштабні міжнародні змагання з популярних видів спорту.

Наслідком браку баз для якісної спортивної підготовки спортсменів є численні проведення навчально-тренувальних зборів (особливо з олімпійських видів спорту) за кордоном.

Окрім викладеного, браку державної програми розвитку фізичної культури та спорту також призвів до виділення Мінмолодьспорт бюджетних асигнувань з недотримання бюджетного законодавства, зокрема, недотримання вимог підпункту 12 статті 87 Бюджетного кодексу України [1], якою передбачено здійснення видатків з Державного бюджету України на фізичну культуру і спорт за наявності: державної програми з розвитку фізичної культури і спорту та державної програми з розвитку фізичної культури, спорту, фізкультурно-спортивної реабілітації осіб з інвалідністю.

Довідково. Постановою Кабінету Міністрів України від 01 березня 2017 року № 115 затверджено Державну цільову соціальну програму розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року [14], якою Мінмолодьспорт визначено державним замовником та затверджено низку заходів, які мають сприяти створенню умов для соціальної адаптації та реабілітації осіб з інвалідністю; забезпечити надання якісних фізкультурно-спортивних послуг спортивними клубами та фізкультурно-оздоровчими закладами; залучити до 13 відсотків дітей та молоді віком від 6 до 18 років до занять у дитячо-юнацьких спортивних школах, створити умови для розвитку резервного спорту та ефективного поповнення складу національних збірних команд; забезпечити збереження провідних позицій українських спортсменів у міжнародних змаганнях різного рівня для піднесення авторитету держави у світовому спортивному співтоваристві; забезпечити збереження та створення розгалуженої мережі сучасних спортивних споруд (спортивні зали, плавальні басейни, спортивні майданчики тощо), які відповідають національним та міжнародним стандартам, зокрема із залученням коштів інвесторів; забезпечити підвищення рівня професійних знань, фахового рівня та вміння працювати в нових соціально-економічних

умовах, а також здійснення контролю за станом здоров'я, профілактикою травматизму, захворювань та якістю наданих медичних послуг тощо.

Як встановлено аудитом у 2014-2017 роках Міністерству як головному розпоряднику бюджетних коштів, для реалізації бюджетних програм 3401110, 3401120, 3401220 та 3401320, визначених законами України «Про Державний бюджет України» на відповідні роки, спільними наказами Мінмолодьспорт та Мінфіну України затверджено паспорти бюджетних програм.

Виконання заходів зазначених бюджетних програм щодо проведення спортивних заходів, забезпечення діяльності штатних збірних команд з видів спорту, придбання спортивного обладнання та спортивної форми, виплати винагород здійснювалося Мінмолодьспорт через Укрспортзабезпечення, спортивні федерації, Національний олімпійський комітет України та Інваспорт. Систему розподілу бюджетних коштів проілюстровано на рисунку 1.

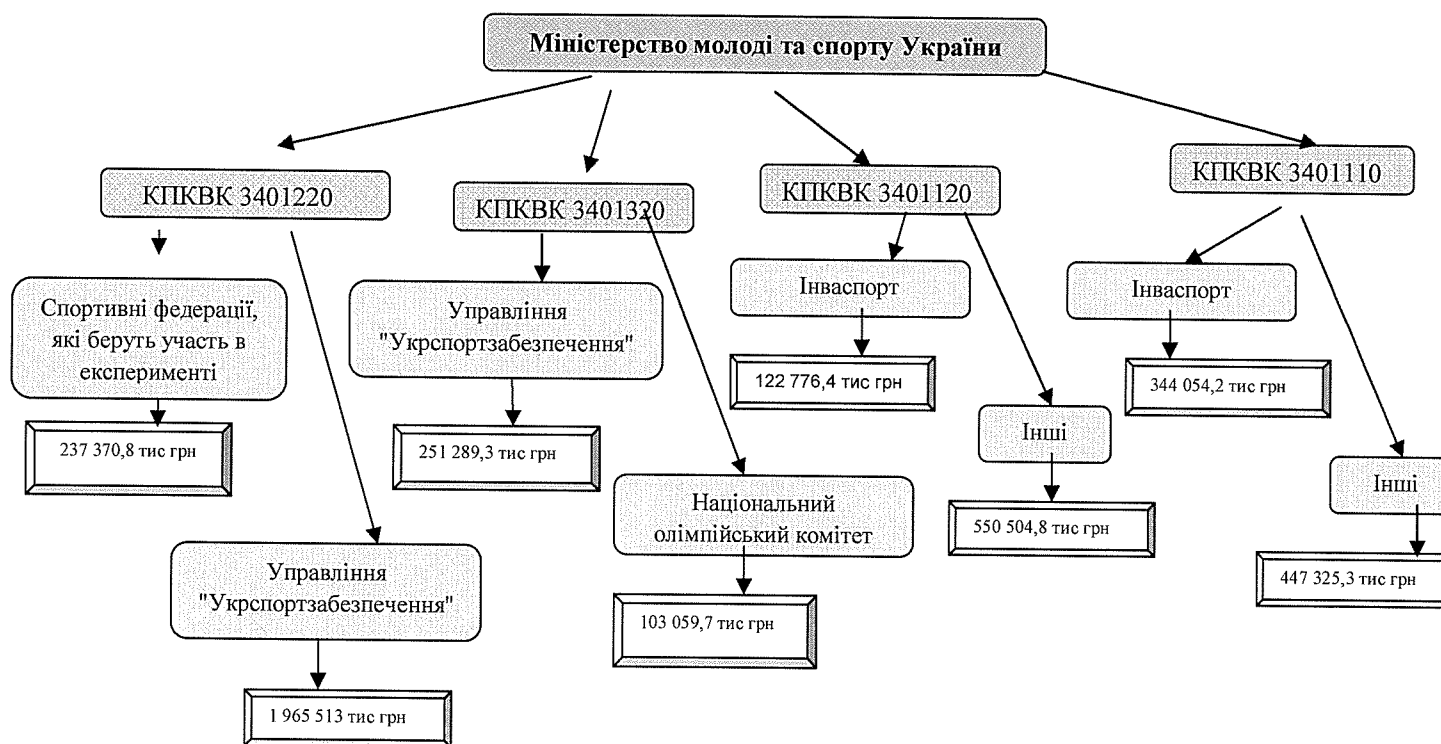

Рисунок 1. Схема розподілу коштів на спортивні заходи, забезпечення спортсменів та виплату винагороди

Слід зазначити, що Міністерством не забезпечено своєчасного складання паспортів бюджетних програм, зокрема їх затвердження відбувалося із затримкою від двох днів до майже трьох місяців, чим порушено вимоги пункту 6 Правил складання паспортів бюджетних програм звітів про їх виконання, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 29 грудня 2002 року № 1098 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 14.01.2008 № 19) та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 21 січня 2003 року за № 47/7368 (далі – Наказ № 1098),[35] та статті 20 Бюджетного кодексу України [1].

Своєю чергою зазначене перешкоджало своєчасному затвердженню та виконанню Єдиних календарних фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів на відповідний рік.

Порівнянням обсягів потреби в бюджетних коштах, яка зазначена в бюджетних запитах Міністерства, з обсягами бюджетних коштів, затверджених Мінмолодьспортом на відповідні роки, встановлено, що загалом затверджені призначення відповідали розрахунковим.

Поряд з цим у 2015 році паспортом бюджетної програми 3401120 обсяг затверджених призначень перевищив розраховану потребу в бюджетних коштах на 1 684,9 тис. грн та за КПКВК 3401320 – на 10 662,1 тис. гривень.

Аналогічно у 2017 році обсяг затверджених бюджетних призначень перевищив планову потребу за КПКВК 3401110 на суму 56 618,3 тис. грн та за КПКВК 3401220 – на 24 463,24 тис. гривень.

При цьому обґрунтованих розрахунків щодо збільшення потреби в бюджетних коштах в Міністерстві немає.

За інформацією директора департаменту економіки та фінансів Музики Ю.Л. збільшення потреби в бюджетних коштах на 2015 рік за КПКВК 3401220, 3401320 в порівнянні з бюджетним запитом пов'язано із значним ростом курсу долара США, що було враховано Міністерством фінансів України під час другого читання законопроекту «Про Державний бюджет України на 2015». Збільшити обсяги фінансових ресурсів за КПКВК 3401110 та 3401220 на 2017 рік було вирішено під час розгляду проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2017 рік» за окремими пропозиціями комітетів Верховної Ради України.

Дослідженням паспортів бюджетних програм на відповідні роки встановлено, що згідно з пунктом 5 Наказу № 1098 напроми використання бюджетних коштів, які включено Міністерством до паспортів бюджетних програм 3401110, 3401220, 3401120 та 3401320, відповідають затвердженим Урядом порядкам використання бюджетних коштів.

Водночас паспорти бюджетної програми 3401220 на 2014-2017 роки обтяжені зайво подрібненою інформацією.

Наприклад, на два окремі напрями поділено організацію спортивних заходів, забезпечення штатних збірних команд та придбання спортивного одягу, взуття та аксесуарів для олімпійських та неолімпійських видів спорту.

Так само окремо зазначено забезпечення діяльності центрів олімпійської підготовки біатлону та художньої гімнастики, Державної школи вищої спортивної майстерності, Всеукраїнського центру фізичного здоров'я «Спорт для всіх» та заходи, які проводить центр.

Зазначене, своєю чергою спричинило зайве подрібнення результативних показників паспортів бюджетних програм.

Також Міністерством у 2014 році допущено необґрунтоване розпорошення бюджетних коштів за КПКВК 3401320 між двома юридичними особами, а саме: Національним олімпійським комітетом України та Укрспортзабезпеченням.

НОК України виділено та використано бюджетних коштів на організацію та проведення заключного етапу зі спеціальної підготовки до XXII зимових Олімпійських Ігор 2014 року в м. Сочі (Росія) на суму 1 521,6 тис. гривень.

На аналогічні за змістом спортивні заходи, а саме: проведення в Україні та за кордоном навчально-тренувальних зборів заключного етапу підготовки спортсменів-кандидатів до складу національної збірної команди України до участі у XXII зимових Олімпійських іграх у 2014 році виділено та використано бюджетні кошти *Укрспортзабезпечення* на суму 1 371,1 тис. гривень.

Крім того, Міністерством при формуванні бюджетних програм 3401220 та 3401320 на відповідний рік допущено нераціональне визначення напрямів використання коштів, що призвело також до їх розпорошення між двома бюджетними програмами.

Зокрема, за бюджетною програмою 3401220 *Укрспортзабезпечення* відповідно до напрямів використання бюджетних коштів здійснювало фінансове та матеріально-технічне забезпечення проведення навчально-тренувальних зборів з олімпійських видів спорту та виплату винагород спортсменам-чемпіонам і призерам міжнародних змагань та їх тренерам.

Поряд з цим *цією ж установою* у 2014-2017 роках відповідно до затверджених напрямів використання бюджетних коштів за бюджетною програмою 3401320 здійснювалися аналогічні за змістом видатки, які становлять 160071,0 тис. гривень.

А саме: на проведення заклочного стапу підготовки спортсменів-кандидатів до складу національної збірної команди до участі в Олімпійських, Європейських, Юнацьких Олімпійських іграх і виплата винагород спортсменам-чемпіонам і призерам ігор та їх тренерам.

Тобто Міністерство не приділяє належної уваги якості складання паспортів бюджетних програм, наслідком чого є недоцільне подрібнення напрямів використання коштів в межах одної бюджетної програми та необґрунтоване розпорошення коштів між двома бюджетними програмами.

Аналізом напрямів використання коштів встановлено, що лєвова їх частка припадає на утримання штатних збірних команд України (*в тому числі оплату праці, придбання спортивного одягу та взуття, обладнання та інвентарю*), виплату винагород спортсменам та їх тренерам за здобуті призові місця на міжнародних змаганнях, організацію і проведення навчально-тренувальних зборів, всеукраїнських і міжнародних змагань, а також забезпечення участі національних збірних команд у міжнародних спортивних заходах.

Джерелом інформації для визначення показників паспортів бюджетних програм 3401110, 3401120, 3401220 та 3401320 є Єдиний календарний фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів (далі – Єдиний календарний плани, Календарний план, ЄКП), який затверджується щорічно наказами Мінмолодьспорт для олімпійських, неолімпійських видів спорту, спорту осіб з інвалідністю, спортивних заходів загальнодержавного рівня серед представників окремих верств населення, працівників окремих галузей, заходів заклочного етапу підготовки та забезпечення участі в Олімпійських іграх, Юнацьких Олімпійських іграх, Паралімпійських, Дефлімпійських ігор тощо.

Метою складання Календарного плану є забезпечення розвитку фізичної культури, спорту вищих досягнень, пошуку спортивного резерву, забезпечення підготовки національних збірних команд з видів спорту, успішної участі

спортсменів на міжнародних змаганнях, а також ефективного використання коштів на проведення спортивних заходів, що визначено у статті 6 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» [4], підпункту 17 пункту 4 Положення про Міністерство молоді та спорту, затвердженого постановою Кабінету Міністерств від 02 липня 2014 року № 220 [34].

Зокрема, у Календарному плані визначається назва заходу; строки проведення (початок та закінчення); тривалість проведення заходу (днів); місце проведення заходу; організатори заходу; учасники (організації); загальна кількість учасників (спортсмени, тренери, судді, інші); планові витрати на організацію і проведення заходу з державного або місцевого бюджету. У разі потреби до Календарних планів можуть вноситися зміни щодо цієї інформації.

***Довідково.** Єдиний календарний план фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів України - документ, у якому на відповідний рік визначаються організаційні та фінансові питання щодо забезпечення проведення відповідних заходів та який затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері фізичної культури та спорту, у встановленому ним порядку (ст. 1 Закону України «Про фізичну культуру і спорт»[4]).*

Порядок складання календарних планів фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів було затверджено наказом Міністерства від 05 травня 2015 року № 1341 [36], який юстований (далі – Порядок складання Календарних планів). До травня 2015 року Міністерство під час складання Календарних планів керувалось Положенням про порядок складання календарних планів фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів, затвердженим наказом Мінмолодьспорту від 21.12.2009 № 4391.

Дослідженням Єдиних календарних планів на 2014, 2015, 2016 та 2017 роки встановлено, що загальна кількість запланованих заходів є значно більшою, ніж ураховано в паспортах бюджетних програм.

Зокрема, частина спортивних заходів, яка включена до ЄКП, має «нульову» вартість та відповідно не врахована в результативних показниках паспорта бюджетної програми, тобто не забезпечена коштами, що відповідно свідчить про неможливість повноцінної підготовки спортсменів та не сприяє їх професійному зростанню і досягненню бажаних результатів.

Наприклад, паспортом бюджетної програми 3401110 (наказ від 04.03.2015 № 595/290 [37]) планувалося проведення загалом 261 спортивного заходу, на організацію та проведення яких передбачено спрямувати 88 914,2 тис. гривень.

Поряд з цим Єдиним календарним планом на 2015 рік (наказ від 14.02.2015 № 397 [38]) заплановано 662 заходи, з яких 261, або 40% з визначенням планової вартості та 401 захід, або 60% без визначення вартості та джерела фінансового забезпечення.

Зазначене свідчить, що реальна потреба в коштах на виконання заходів, передбачених Календарним планом, була значно більшою.

З огляду на викладене, слід зазначити, що при незабезпеченні необхідними коштами проведення навчально-тренувальних зборів, змагань та участі спортсменів у змаганнях міжнародного рівня Мінмолодьспорт у 2014-2016 роках не вирішувало питання щодо залучення коштів з інших джерел, які надади б можливість покращити ситуацію в спортивній галузі.

Водночас аналіз Календарного плану на 2016 рік (наказ від 12.02.2016 № 571[39]) засвідчив, що Міністерство нехтувало вимоги пункту 5 Порядку складання Календарних планів та затверджувало планові обсяги витрат на проведення частини навчально-тренувальних зборів без визначення місця їх проведення.

Своєю чергою брак даних про місце проведення заходу унеможливило визначення суми бюджетних коштів, необхідних для виплати добових, проживання, проїзд/переліт, оренду спортивних споруд, страхування тощо, що свідчить про включення до Календарних планів планових витрат на НТЗ необґрунтованих відповідними розрахунками.

Такі факти виявлено за 10-ма олімпійськими видами спорту за 76 НТЗ на загальну суму 14307,96 тис. грн, за КПКВК 3401220.

Найбільше «невизначених» заходів а саме: 31 на загальну суму 6731,46 тис. грн планувалося з легкої атлетики на навчально-тренувальні збори за кордоном (без зазначення країни).

При цьому, як встановлено ревізією, проведеною в Федерації легкої атлетики у 2017 році, надалі вартість фактично проведених НТЗ за кордоном не відповідає запланованим витратам.

Наприклад, Календарним планом передбачено проведення НТЗ збірної команди з легкої атлетики (спринт-еліта) терміном з 07.02.2016 по 29.02.2016 без визначення країни перебування загальною вартістю 200,0 тис. грн, який фактично Федерацією не проведено.

В іншому випадку Календарним планом передбачено проведення НТЗ збірної команди з легкої атлетики (спортивна ходьба, марафон) до чемпіонату світу зі спеціальної фізичної підготовки терміном з 23.01.2016 по 12.02.2016. без визначення країни проведення загальною вартістю 200,0 тис. грн, який фактично проведено Федерацією легкої атлетики терміном з 28.01.2016 по 15.02.2016 в Киргизстані на суму 304,3 тис. гривень.

Аналогічні випадки планування витрат на проведення НТЗ без визначення місця перебування встановлено з баскетболу – 20 заходів на суму 3185,8 тис. грн; боксу - 9 заходів на суму 1025,0 тис. грн; по 4 заходи - з веслування на байдарках і каное - на суму 1295,7 тис. грн та настільного тенісу - на суму 240,0 тис. грн; по 2 заходи - із дзюдо на суму 480,0 тис. грн, кінного спорту - на суму 390,0 тис. грн, стрільби кульової - на суму 260,0 тис. грн та по 1-му – з фехтування на суму 500,0 тис. грн та сучасного п'ятиборства на суму 200,0 тис. гривень.

Так само згідно з Календарним планом на 2016 рік за КПКВК 3401320 без визначення місця проведення заплановано витрати на проведення навчально-тренувального збору з кінного спорту на суму 686,2 тис. гривень.

Отже, відсутність в ЄКП на 2016 рік чітко визначених місць проведення спортивних заходів свідчить про внесення до нього непідтверджених показників витрат на проведення навчально-тренувальних зборів загалом на суму 14994,16 тис. гривень.

Слід зазначити, що наразі Міністерством запроваджено механізм, що взагалі дає змогу уникати складання обґрунтованих розрахунків витрат на кожний спортивний захід.

А саме: Мінмолодьспорт наказом від 08 лютого 2017 року № 480 [40] внесло зміни до Порядку складання Календарних планів, згідно з яким в ЄКП визначаються орієнтовні дані щодо строків, місця та тривалості проведення заходу, а також визначаються загальні планові витрати на організацію і проведення заходів у розрізі видів спорту (з видів спорту осіб з інвалідністю – з окремих нозологій).

Проте зазначене суперечать вимогам статті 1 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» [4], якою встановлено, що в Єдиному календарному плані фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів України на відповідний рік визначаються організаційні та фінансові питання щодо забезпечення проведення відповідних заходів.

Під час аудиту встановлено, що основою для визначення обсягів бюджетних коштів для забезпечення діяльності штатних збірних команд з олімпійських, неолімпійських видів спорту та видів спорту осіб з інвалідністю є штатні розписи, переліки необхідного спортивного одягу та взуття, переліки обладнання та спортивного інвентарю, про дослідження яких зазначено далі в аудиторському звіті.

Окремим напрямом у паспорті бюджетної програми визначено обсяги бюджетних коштів на виплату винагород спортсменам-призерам офіційних міжнародних змагань та їх тренерам.

За основу для визначення обсягу коштів, необхідних для виплати винагород є прогнозні показники, складені на підставі протоколів попередніх змагань та постанов Кабінету Міністрів України від 23 липня 2008 № 680 [15], від 24 липня 2013 № 550 [16], від 04 лютого 2016 № 91 [17], від 06 серпня 2008 № 704 [18], якими визначено розміри та порядок виплати винагород як спортсменів-олімпійців, так і спортсменів з інвалідністю, про що також зазначено далі в аудиторському звіті.

КПКВК 3401110

Одним із пріоритетних завдань центральних та місцевих органів виконавчої влади є створення умов для фізкультурно-спортивної реабілітації інвалідів.

Для забезпечення зазначених заходів з державного бюджету виділяються фінансові ресурси за бюджетною програмою «Розвиток спорту інвалідів та їх фізкультурно-спортивна реабілітація» (КПКВК 3401110).

Метою бюджетної програми є створення умов розвитку фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю, поліпшення фізичного стану та суспільної інтеграції інвалідів, у тому числі реабілітація людей з інвалідністю та сприяння подальшого розвитку матеріально-технічного забезпечення спорту інвалідів в Україні.

У 2014-2017 роках за КПКВК 3401110 виділено та використано бюджетних коштів на загальну суму 821 378,8 тис. грн, при цьому їх обсяги щорічно

збільшувалися. Інформація про обсяги фінансового забезпечення наведена в додатку 1 до аудиторського звіту.

Відповідальним виконавцем бюджетної програми є розпорядник нижчого рівня *Український центр з фізичної культури і спорту інвалідів «Інваспорт»* (далі - Інваспорт), який відповідно до Положення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 липня 2011 року № 766 (далі – Положення № 766) [19], є спеціалізованим державним закладом, підпорядкованим Мінмолодьспорту та Національному комітету спорту інвалідів України і забезпечує створення належних умов для реалізації державної політики у сфері фізичної культури і спорту інвалідів, здійснює заходи з організації фізкультурно-оздоровчої та спортивної діяльності осіб з інвалідністю.

Як зазначено в Положенні № 766 [19], до системи закладів фізичної культури та спорту осіб з інвалідністю належать: Інваспорт, 25 регіональних, 3 міські та 2 районних центри, 112 клубів відповідної спрямованості для людей з інвалідністю, 23 дитячо-юнацькі школи для інвалідів, 3 спеціалізовані дитячо-юнацькі школи для осіб з інвалідністю паралімпійського та дефлімпійського резерву.

Відповідно до пункту 4 постанови Кабінету Міністрів України від 20 липня 2011 року № 766 [19] утримання і забезпечення діяльності регіональних та місцевих центрів здійснюється за коштом місцевих бюджетів. Водночас регіональні, міські та районні центри отримують від Інваспорту кошти державного бюджету на організацію та проведення спортивних заходів, затверджених Міністерством у Календарних планах.

Механізм використання коштів за КПКВК 3401110 регламентовано Порядком використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фізкультурно-спортивної реабілітації та спорту інвалідів, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 02 березня 2011 року № 198 (далі – Порядок № 198) [20].

Бюджетні кошти, як визначено пунктом 3 Порядку № 198 [20], з метою забезпечення розвитку спорту інвалідів, належної підготовки та результативної участі національних збірних команд з видів спорту інвалідів у чемпіонатах світу та Європи, інших офіційних міжнародних змаганнях спрямовуються на:

організацію та проведення навчально-тренувальних зборів як в Україні, так і за кордоном;

організацію і проведення змагань в Україні та участь у міжнародних змаганнях;

виплату грошових винагород спортсменам - чемпіонам, призерам спортивних змагань міжнародного рівня та їх тренерам;

виплату державних стипендій, стипендій Президента України та Кабінету Міністрів України;

забезпечення діяльності Інваспорту та національних збірних команд (в тому числі з оплати праці штатної команди національних збірних команд);

придбання спортивного одягу, взуття та обладнання.

Також за бюджетною програмою 3401110 здійснюється фінансова підтримка на організаційне та матеріально-технічне забезпечення діяльності

Національного комітету спорту інвалідів України (далі - НКСІУ), Національного центру паралімпійської і дефлімпійської підготовки та реабілітації інвалідів (далі - Паралімпійський центр), Західного реабілітаційно-спортивного центру (далі - Західний центр), які є одержувачами бюджетних коштів.

Напрями використання бюджетних коштів на фінансову підтримку, на організаційне та матеріально-технічне забезпечення діяльності НКСІУ, Паралімпійського центру та Західного центру, визначені Порядком використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фінансової підтримки паралімпійського руху в Україні, затвердженим постановою Кабінету Міністрів від 28 лютого 2011 року № 199 (далі – Порядок № 199) [21].

Із загального обсягу бюджетних асигнувань, виділених у 2014-2017 роках, найбільша частка (41 %) спрямована на організацію і проведення спортивних заходів, про що свідчать дані діаграми (рис. 2).

Рисунок 2. Діаграма розподілу бюджетних коштів за КПКВК 3401110

КПКВК 3401220

Державним запитом і замовленням на престиж і здоров'я нації є залучення широких верств населення до масового спорту та здорового способу життя, популяризація спорту, підготовка спортсменів високого класу, розвиток спорту вищих досягнень та утвердження міжнародного авторитета України.

Для вирішення цих питань у 2014-2017 роках Мінмолодьспортом затверджено бюджетну програму «Розвиток фізичної культури, спорту вищих досягнень та резервного спорту» (КПКВК 3401220).

Зокрема згідно з паспортом бюджетної програми її метою у досліджуваному періоді визначено: організаційне та фінансове забезпечення розвитку спорту вищих досягнень, резервного спорту та фізичної культури в Україні.

Водночас за усною інформацією директора департаменту економіки та фінансів України Музики Юрія Леонідовича фактично бюджетні асигнування

виділяються на національні збірні команди України, зокрема організацію та проведення їх спортивних заходів, придбання обладнання, спортивної форми та інвентарю, оплату праці штатної збірної команди тощо.

Відповідальними виконавцями є: державна установа «Управління збірних команд та забезпечення спортивних заходів «Укрспортзабезпечення», Всеукраїнський центр фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх», Національний антидопінговий центр, Державна школа вищої спортивної майстерності, державні установи «Державний центр олімпійської підготовки з біатлону», та «Державний центр олімпійської підготовки з художньої гімнастики».

А також спортивні федерації: Федерація важкої атлетики України, Федерація легкої атлетики України, Федерація України зі стрибків у воду, Федерація баскетболу України, Федерація хокею України, які згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2015 року № 573 [22], на підставі договорів, укладених з Мінмолодьспортом, беруть участь в експерименті.

Зокрема, виділення спортивним федераціям бюджетних коштів проведено Міністерством у межах реформування політики у сфері фізичної культури і спорту, відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 вересня 2014 року № 847-р [31]

Метою експерименту[22] є залучення інститутів громадянського суспільства до реалізації державної політики у сфері фізичної культури і спорту, вироблення нового механізму співпраці між державою та громадськими організаціями, пошук шляхів ефективнішого планування бюджетних коштів, підвищення оперативності організації і якості проведення спортивних заходів, а також позбавлення Міністерства невластивих йому повноважень та вивільнення часу для виконання стратегічних, а не поточних завдань.

При цьому експеримент передбачає не лише надання федераціями бюджетних коштів, а й залучення ними власних фінансових ресурсів для проведення спортивних заходів, що загалом має покращити результативність виступів українських спортсменів на міжнародній арені.

У 2014-2017 роках за КПКВК 3401220 Міністерству виділено та використано бюджетних коштів на загальну суму 2 453 249,03 тис. грн, при цьому їх обсяги щорічно збільшувалися. Інформацію про обсяги фінансового забезпечення наведено в додатку 1.

Напрями використання бюджетних коштів визначено Порядком використання коштів, передбачених у державному бюджеті для розвитку фізичної культури, спорту вищих досягнень та резервного спорту, затвердженим постановою Кабінету Міністрів від 29 лютого 2012 року № 152 (далі - Порядок № 152) [23], а саме:

забезпечення діяльності штатних збірних команд з олімпійських та неолімпійських видів спорту,

придбання для підготовки спортсменів національних збірних команд з олімпійських та неолімпійських видів спорту до участі у змаганнях міжнародного рівня і забезпечення їх участі в таких змаганнях малоцінного

спортивного інвентарю, одягу, взуття та аксесуарів загального і спеціального призначення, обладнання та інвентарю тривалого використання;

забезпечення діяльності державної установи «Управління збірних команд та забезпечення спортивних заходів «Укрспортзабезпечення», Всеукраїнського центру фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх», Національного антидопінгового центру, Державної школи вищої спортивної майстерності, державних установ «Державний центр олімпійської підготовки з біатлону», та «Державний центр олімпійської підготовки з художньої гімнастики»;

організація та проведення згідно з Єдиним календарним планом фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів в тому числі щодо спортивних федерацій, які беруть участь в експерименті і діють на підставі договорів, укладених ними з Мінмолодьспорт;

виплата винагород спортсменам-чемпіонам, призерам спортивних змагань міжнародного рівня, виплату державних стипендій, стипендій Президента України та Кабінету Міністрів України, призначених спортсменам, тренерам і діячам фізичної культури та спорту;

капітальний ремонт та реконструкція існуючих, проектування та будівництво нових будівель і спортивних споруд державних підприємств та установ, що належать до сфери управління Мінмолодьспорту.

У 2014-2017 роках за КПКВК 3401220 найбільша частка бюджетних коштів спрямована на спортивні заходи, придбання спортивного одягу та взуття, обладнання та інвентарю, що наочно відображено в діаграмі (рис. 3).

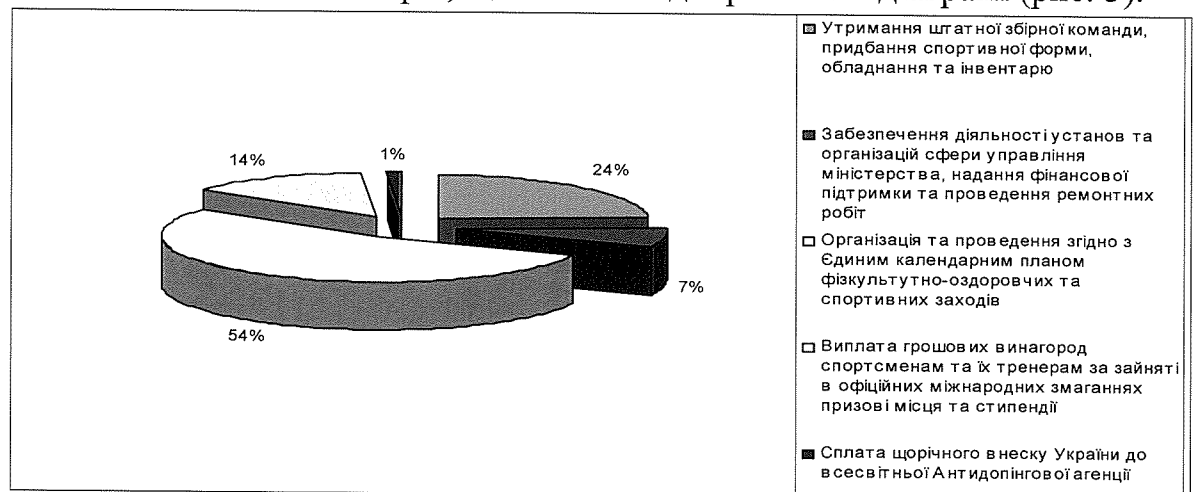

Рисунок 3. Діаграма розподілу бюджетних коштів за КПКВК 3401220

Із загального обсягу бюджетних асигнувань на проведення спортивних заходів з олімпійських видів спорту передбачено 1 339 314,3 тис. грн та з неолімпійських видів спорту -152 554,3 тис. гривень.

Для розподілу бюджетних коштів між олімпійськими видами спорту наказом Міністерства молоді та спорту України від 21 жовтня 2013 року № 677, який зареєстровано в Міністерстві юстиції України 06 листопада 2013 року № 1893/24425, затверджено Положення про рейтинг з олімпійських видів спорту в Україні (далі – Положення про рейтинг)[41], а також наказом Мінмолодьспорту від 15 червня 2016 № 2392, який зареєстровано в Міністерстві юстиції 05 липня 2016 року за № 917/29047, затверджено

Положення про критерії пріоритетності олімпійських видів спорту (далі - Положення про критерії пріоритетності) [42].

Згідно із зазначеними нормативними актами рейтинг та пріоритетність олімпійських видів спорту має визначати Міністерство за результатами виступу спортсменів у офіційних міжнародних спортивних змаганнях, а із січня 2017 року до показника пріоритетності додано інші критерії, зокрема: кількість осіб, які займаються командними ігровими видами спорту та показники розвитку інфраструктури з командних ігрових видів спорту (наказ Мінмолодьспорт від 24.01.2017 № 261[43]).

Слід зазначити, що Положення про критерії пріоритетності затверджено Мінмолодьспорт відповідно до вимог Стратегії формування сучасної системи олімпійської підготовки на період до 2020 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 03 червня 2009 року № 592-р (далі – Стратегія олімпійської підготовки)[32].

Незважаючи на наявність зазначених нормативних актів Міністерство в досліджуваному періоді застосовувало різні підходи до критеріїв розподілу бюджетних коштів.

Зокрема, за інформацією заступника директора департаменту олімпійського спорту - начальника відділу аналітичного, науково-методичного та медичного забезпечення збірних команд Федюшиної Т. А., критерії розподілу бюджетних коштів між олімпійськими видами спорту кожного року відрізнялися, а саме:

у 2014 році враховувалися результати спортсменів у попередніх Олімпійських іграх, чемпіонатах світу та Європи, прогнозовані результати участі спортсменів на наступних Олімпійських іграх (прийнято за результатами наради з тренерським складом збірних команд);

у 2015- 2016 роках додатково враховувалась кількість осіб, які займаються видом спорту, результати участі на Олімпійських іграх та кількість представників, чемпіонатах світу (дорослі, молодь), чемпіонатах Європи (дорослі, молодь);

у 2017 році, як і в попередні роки, враховувалися результати участі в Олімпійських іграх, чемпіонатах світу та Європи, представництво на Олімпійських іграх (коефіцієнт, який вираховується з показника, що дорівнює відсотку від кількості спортсменів, які брали участь у змаганнях на останніх Олімпійських іграх, у співвідношенні до стартового складу спортсменів з виду спорту на Олімпійських іграх від кожної країни), пріоритетність видів спорту.

Розроблена відповідна електронна формула такого розподілу. В ході роботи над формулою у період з 2015 року розглядалися різні показники. Якщо на початку враховувався показник кількості осіб, які займаються, то потім він був відмінений, оскільки Міністерство не здійснює розвиток виду спорту, а забезпечує результати виступу на міжнародних змаганнях (що стосується даної бюджетної програми). Був добавлений показник пріоритетності та сума коштів у рівних долях між видами спорту на забезпечення проведення Чемпіонатів України. Необхідно зазначити, що основним показником, який враховується з 2015 року є результати на Олімпійських іграх, чемпіонатах

світу та Європи (дорослі, молодь). Зміни показників впливали на розподілену суму в межах 10%, а основним залишається результат.

Враховуючи надане пояснення слід зазначити, що під час проведення Чемпіонатів України Міністерство оплачує перебування суддів, оплата участі спортсменів у всеукраїнських змаганнях за рахунок коштів державного бюджету не здійснюється.

Отже, у Міністерстві щорічно змінювався механізм розподілу бюджетних коштів між олімпійськими видами спорту, що не забезпечувало об'єктивного та прозорого їх спрямування різним видам спорту.

Крім того, у Міністерстві не визначено порядку розподілу бюджетних коштів між неолімпійськими видами спорту.

Зокрема, згідно з доповідними записками директора департаменту фізичної культури та неолімпійських видів спорту М.В. Бідного, бюджетні кошти розподілялися за рейтингами шляхом фіксації низки показників, що складається за підсумками минулого року.

Дослідженням розподілу бюджетних коштів між олімпійськими видами спорту встановлено, що у 2014-2017 роках понад 1,0 млрд грн, або майже 50%, спрямовано на 8 видів спорту: бокс, баскетбол, веслування академічне, велоспорт, легка атлетика, стрибки у воду, стрільба кульова, фехтування.

Звертає на себе увагу той факт, що найбільше бюджетних коштів отримують такі види спорту як легка атлетика, де президентом федерації є перший заступник Міністра молоді і спорту України І. Гоцул, баскетбол, де президентом федерації є бізнесмен, народний депутат України III скликання, колишній Голова Державного комітету з питань регуляторної політики та підприємництва (2010-2014 роки) Михайло Бродський, стрибки у воду, де виконавчим директором федерації є директор департаменту олімпійського спорту Мінмолодьспорт (до 2014 року), заступник Міністра Мінмолодьспорт (2014 рік) Ніна Уманець.

А саме: у 2014 році на спортивні заходи спрямовано 162 532,0 тис. грн, з них на вказані 8 видів спорту - 81 792,7 тис. грн; у 2015 році на спортивні заходи спрямовано 288 722,0 тис. грн, з них на вказані 8 видів спорту - 128 040,7 тис. грн; у 2016 році на спортивні заходи спрямовано 292 010,0 тис. грн, з них на вказані 8 видів спорту - 164 589,7 тис. грн; у 2017 році на спортивні заходи спрямовано 350 785,0 тис. грн, у тому числі на вищевказані види - 199 689,0 тис. гривень.

Решту бюджетних коштів, що виділено на організацію та проведення спортивних заходів, розподілено Мінмолодьспорт між 47-ми іншими олімпійськими видами.

При цьому встановлено, що «формулу» розподілу коштів застосовано Міністерством знову ж нерівномірно.

Наприклад, на такі види спорту, як спортивна гімнастика, гімнастика художня, стрибки на батуті, фігурне катання, теніс, волейбол пляжний тощо, було спрямовано бюджетних коштів в обсягах, що відповідали, або були меншими ніж розраховано за «формулою»: у 2016 році потреба в бюджетних коштах на спортивну гімнастику становила 14 281,3 тис. грн, тоді як

затверджено в ЄКП - 10 750,6 тис. грн; потреба в коштах на гімнастику художню - 8 805,1 тис. грн, але затверджено 8 202,0 тис. грн; стрибки на батуті розрахункова сума становила 1 877,7 тис. грн, але затверджено - 1734,4 тис. гривень.

Тоді як обсяги затверджених в ЄКП бюджетних коштів на боротьбу греко-римську, боротьбу вільну, стрільбу кульову, велоспорт (шосе), легку атлетику, баскетбол, плавання, біатлон тощо значно перевищили розраховані за «формулою» показники.

А саме: на біатлон при показнику за формулою 28 055,8 тис грн, затверджено 35 678,7 тис. грн, на стрільбу кульову розраховано 9 815,4 тис. грн, а затверджено 15 034,7 тис. грн, на баскетбол розраховано 6 203,6 тис. грн, а затверджено 21 000,0 тис. гривень.

За інформацією департаменту олімпійського спорту - начальника відділу аналітичного, науково-методичного та медичного забезпечення збірних команд Федюшиної Т. А. комісією Мінмолодьспорт частково зменшувалася сума коштів у видах спорту, якщо за формулою сума перевищувала потребу, визначену проектом Єдиного календарного плану у конкретному виді спорту. Ці кошти додавалися видам спорту, які в попередньому сезоні мали недостатньо медальних результатів, проте мають у своєму складі спортсменів-кандидатів на участь в Олімпійських іграх, або у зв'язку з перенесенням місця проведення міжнародного змагання у віддалених країнах, що збільшує вартість по білетах та проживанню.

Проте, будь-якого документального підтвердження, яке б обґрунтовувало збільшення або зменшення обсягів виділених бюджетних коштів за тим, чи іншим видом спорту під час аудиту не надано.

Дослідженням питання пріоритетності видів спорту в Україні, про наявність яких зазначалося у Стратегії олімпійської підготовки, встановлено, що олімпійські види спорту Міністерством поділено на «зимові», «літні» та «командні ігрові». У кожній з цих груп види спорту розділено на категорії пріоритетності.

Зокрема, серед командних ігрових олімпійських видів спорту до першої категорії зараховано баскетбол, волейбол, гандбол та футбол (наказ Мінмолодьспорт від 13.03.2017 № 1036[44]).

Незважаючи на те, що всі три види спорту належать до однієї категорії пріоритетності, між ними також простежується непрозорий розподіл бюджетних коштів.

На проведення НТЗ та змагань з баскетболу у період, за який проводився аудит, виділено 62 616,38 тис. грн: у 2014 році - 5564,8 тис. грн, у 2015 році - 10 284,3 тис. грн, у 2016 році - 16 000,0 тис. грн та у 2017 році - 37 871,0 тис. гривень.

Проте щорічне збільшення бюджетних коштів на цей вид спорту не узгоджується з отриманими спортивними результатами.

А саме: за наявності 16-го та 22-го місця на чемпіонаті Європи серед дорослих та 8-го місця на чемпіонаті Європи серед молоді обсяги бюджетних коштів у 2017 році порівняно з 2016 роком збільшено на 21 871,0 тис. гривень.

При цьому за однакової категорії пріоритетності на баскетбол у 2017 році виділено бюджетних асигнувань більше, ніж на волейбол та гандбол разом (21 871,0 тис. грн, проти 16 131,7 тис. грн).

Аналогічна ситуація склалася з «літніми» видами спорту, де до першої категорії пріоритетності зараховано 19 видів спорту, зокрема: бокс, боротьба вільна, важка атлетика, велоспорт, гімнастика спортивна та художня, дзюдо, легка атлетика, плавання, фехтування, стрибки у воду тощо (наказ Міністерства від 14.12.2016 № 4656 [45]).

Найбільший обсяг фінансових ресурсів серед зазначених видів спорту виділено Міністерством на легку атлетику на загальну суму 143 975,1 тис. грн, у тому числі у 2014 році - 19 701,9 тис. грн (12,1%) у 2015 році - 41 953,4 тис. грн (13,6%), у 2016 році - 42 179,8 тис. грн (11,1% та у 2017 році - 40 140,0 тис. грн (8,4%).

Проте, незважаючи на значні обсяги бюджетних коштів, що виділяються на легку атлетику, яка має 49 видів (напрямів), спортивні результати на міжнародних змаганнях в олімпійській та неолімпійській програмах є незначними.

А саме: при чисельності національної збірної у 598 осіб (у тому числі основного складу - 260 осіб) у 2016 році отримано 25 призових місць на офіційних міжнародних турнірах, 19 з яких - у неолімпійських програмах.

Серед «зимових» олімпійських видів спорту до першої категорії пріоритетності зараховано біатлон, санний спорт, фігурне катання на ковзанах та фрістайл; до другої категорії - хокей з шайбою; до третьої – решту зимових видів (наказ Мінмолодьспорту від 10.08.2016 № 3153 [46]).

При цьому порівняно з «командними ігровими» та «літніми» олімпійськими видами спорту на « » олімпійські види спорту виділяється найменший обсяг бюджетних коштів.

Наприклад, за КПКВК 3401220 виділено бюджетних коштів на спортивні заходи:

з лижних гонок: у 2014 році - на суму 1901,9 тис. грн, у 2015 році - на суму 2202,7 тис. грн, у 2016 році - на суму 2602,8 тис. грн та у 2017 році - 1689,0 тис. грн;

із санного спорту: у 2014 році - 420,6 тис. грн, у 2015 році - 1493,2 тис. грн, у 2016 році - 2189,8 тис. грн та у 2017 році - 1577,1 тис. грн;

із сноуборду: у 2014 році - 1160,9 тис. грн; у 2015 році - 877,5 тис. грн, у 2016 році - 850,1 тис. грн та у 2017 році - 1144,5 тис. грн;

з фігурного катання: у 2014 році - 1920,5 тис. грн, у 2015 році - 3257,2 тис. грн, у 2016 році - 3926,3 тис. грн та у 2017 році - 3564,4 тис. грн;

з шорт-треку: у 2014 році - 3939,2 тис. грн, у 2015 році - 1453,9 тис. грн у 2016 році - 1646,6 тис. грн та у 2017 році - 1552,0 тис. гривень.

Отже у 2017 році порівняно з 2016 роком бюджетні асигнування за вищезазначеними видами спорту зменшено з 14 779,9 тис. грн до 9 527,0 тис. грн, тобто на 5 252,9 тис. грн, або на третину.

Слід зазначити, що зменшення обсягів фінансового забезпечення здійснено Міністерством, незважаючи на результати спортсменів, а також на те, що

2017 рік є роком, що передувє зимовій Олімпіаді, про участь у якій НОК підтвердив 22.02.2017 шляхом направлення відповідного повідомлення до Міжнародного олімпійського комітету.

Наприклад, при отриманих 1-го та 2-го місця на чемпіонаті Європи серед молоді у 2016 році обсяг виділених бюджетних коштів на шорт-трек у 2017 році зменшено на 94,6 тис. грн; при отриманні 4-го місця з фігурного катання на чемпіонаті світу серед молоді, 9-го місця на Олімпійських іграх, 1-го та 3-го на чемпіонаті Європи серед молоді обсяг коштів зменшено на 361,9 тис. грн; при отриманні із санного спорту 5-го місця на чемпіонаті світу серед молоді та 11-го місця на Олімпійських іграх обсяг бюджетних коштів зменшено на 612 701,0 гривня.

Отже, проведений аналіз розподілу бюджетних коштів свідчить, що існуюча система управління виділеними асигнуваннями не сприяє розвитку різних видів спорту.

Також у складі бюджетної програми 3401220 окремим напрямом виділяються кошти на фінансову підтримку баз олімпійської підготовки, що перебувають у сфері управління Мінмолодьспорту.

Зокрема, бюджетні кошти виділялися для їх поточного утримання: оплати комунальних послуг та енергоносіїв, проведення поточного ремонту та технічного обслуговування обладнання, інвентарю та будівель, а також на проведення окремих ремонтних та проектних робіт, придбання спортивними базами обладнання та інвентарю тривалого використання.

За період, що підлягав дослідженню на поточне утримання 6-ти спортивних баз Міністерством виділено 10 969,4 тис. грн та на проведення ремонтних робіт – 174 278,5 тис. гривень.

Слід зазначити, що із загального обсягу виділених базам бюджетних коштів, у 2017 році їм спрямовано 166 312,8 тис. грн, з яких 102 855,5 тис. грн, або 61,8% - на капітальний ремонт окремих конструкцій, інженерних та інформаційних мереж об'єктів ДП «НСК «Олімпійський»; на придбання обладнання та інвентарю довгострокового використання для баз олімпійської підготовки державної форми власності – 7 143,5 тис. гривень.

Решту коштів спрямована на проведення окремих ремонтних робіт та розробку передпроектних і проектних робіт.

Проте роботи, які підприємства виконували за рахунок бюджетних коштів, не забезпечували капітальної їх реконструкції, а тим паче будівництва нових спортивних об'єктів.

Міністерством надано договори, укладені окремими державними підприємствами сфери його управління лише наприкінці 2017 року.

Зокрема, на виконання передпроектних та вишукувальних робіт з реконструкції бази олімпійської, параолімпійської та дефлімпійської підготовки ДП «Спортивний комплекс «Авангард», проведення капітального ремонту ДП «Олімпійський навчально-спортивний центр «Чернігів» щодо його переведення на резервне джерело теплопостачання, будівництво очисних споруд Ворохтянської навчально-спортивної бази «Заросляк», розробку проектно-кошторисної документації з будівництва спеціалізованого плавального

комплексу олімпійського класу ДП «Олімпійський навчально-спортивний центр «Конча-Заспа».

Будь-які інші заходи з цього питання у досліджуваному періоді не здійснювалися.

Недостатня увага Міністерства до розвитку спортивної інфраструктури спричиняє проведення навчально-тренувальних зборів за кордоном, що як наслідок призводить до додаткових витрат бюджетних коштів.

Наприклад, у 2017 році всі/або більшість навчально-тренувальних зборів з гірськолижного спорту, санного спорту, скелетона, фігурного катання, фрістайлу проводиться за кордоном.

Значну кількість НТЗ за кордоном проводить збори з легкої атлетики. Зокрема, упродовж 2017 року із загальної кількості навчально-тренувальних зборів, яких було проведено 86 на суму 21 350,1 тис. грн, за кордоном проведено 34 НТЗ на суму 10 960,0 тис. грн, або 39,5%.

Причиною цього в Федерації легкої атлетики зазначають брак на території України якісної тренувальної бази для підготовки національної збірної команди України з легкої атлетики з відповідними умовами.

Таку саму думку висловили спортсмени та тренери інших видів спорту під час проведеного анкетування.

А саме: в 116 анкетах, які заповнено 22-ма тренерами та 94-ма спортсменами з інвалідністю, зазначено про недостатність тренувальних баз та їх непристосування для занять спортсменів з інвалідністю.

Про недостатність спортивних баз у своїх анкетах також зазначили 40 тренерів та 78 спортсменів з 12 олімпійських видів спорту.

Проте Міністерство у 2014-2016 роках інвестиційних проектів не подавало, що свідчить про його відсторонення від розв'язання цих проблем.

З 2017 року у складі державного бюджету виділено Державний фонд регіонального розвитку, кошти якого відповідно до частини другої статті 24.1 Бюджетного кодексу України[1] спрямовуються на виконання інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку (у тому числі проектів співробітництва та добровільного об'єднання територіальних громад), що разом мають на меті розвиток спортивної інфраструктури,

Враховуючи це Мінмолодьспорт листом лише від 28.11.2017 № 8721/11 запропонувало обласним державним адміністраціям надати Міністерству відповідні програми та проекти з розвитку спортивної інфраструктури з метою їх розгляду та погодження *Наразі за даними Міністерства погоджено 84 проекти ремонту та будівництва об'єктів спортивної інфраструктури, наданих обласними державними адміністраціями на загальну суму понад 374 млн грн.* А також листом від 11.04.2017 направило до Міністерства економічного розвитку і торгівлі України перелік державних інвестиційних проектів у порядку пріоритетності їх реалізації та доопрацьовані державні інвестиційні проекти реконструкції легкоатлетичного ядра ДП «НСК «Олімпійський» та реконструкції спортивної бази ДП «Олімпійський навчально-спортивний центр «Конча-Заспа».

Брак дієвих заходів щодо реконструкції та будівництва спортивних баз підтверджується і джерелами масової інформації (інформація в Facebook на сторінці Дмитрія Стрижова від 23.10.2016: «...за 26 років незалежності України, де майже вдвічі збільшилась кількість мешканців столиці та житлової площі, не збудовано ні однієї спортивної споруди, у тому числі басейна який би відповідав вимогам міжнародного рівня, а наявні 2 муніципальні споруди з басейнами «Юність» та «Палац підводного спорту» не дозволяють відпрацювати вправи через велику кількість людей на доріжках, басейни комерційного сегменту у фітнес-центрах не завжди по карману батькам майбутніх чемпіонів, відсутні якісні та безпечні велотраси тощо. Хоч останнім часом спостерігається позитивна тенденція до реконструкції спортивних комплексів, проте це не додаткові тренувальні бази, а споруди, що були збудовані раніше, яких недостатньо, більшість з них технічно та морально застарілі».

Отже, упродовж досліджуваного періоду будівництво нових спортивних споруд або реконструкція та модернізація діючих не здійснювались, що гостро відчуває спорт вищих досягнень, який через брак власних спортивних баз витрачає державні кошти на проведення навчально-тренувальних зборів за кордоном, що не виправдано отриманими результатами.

Також аудит засвідчив нераціональне придбання та використання спортивного обладнання та інвентарю.

Зокрема, під час збору інформації в Укрспортзабезпеченні встановлено, що установа придбавала спеціальне спортивне обладнання та інвентар, яке надалі за договорами передавала на відповідальне зберігання іншим установам, підприємствам та організаціям (спортивним базам, ДЮСШ спортивним клубам, управлінням фізичної культури та спорту тощо), а також фізичним особам.

За умовами укладених договорів передане обладнання та інвентар мають використовувати спортсмени національних збірних команд під час проведення на базі цих спортивних організацій навчально-тренувальних зборів та змагань.

Станом на 01.12.2017 передано спортивного обладнання та інвентарю на загальну суму 101698,0 тис. грн, з них: 114 юридичним особам - на суму 83 436,7 тис. грн та 99-ти підзвітним особам на суму 18 261,3 тис. гривень.

Наприклад, на відповідальне зберігання державному підприємстві «Олімпійський навчально-спортивний центр «Конча-Заспа» передано спортивне обладнання на суму 17 114,8 тис. грн, державному підприємству «Олімпійський навчально-спортивний центр Чернігів» - на суму 2 279,6 тис. грн, Державному підприємству «Спортивний комплекс «Авангард» на суму 1 029,1 тис. грн, державному підприємству «Ворохтянська високогірська навчально-спортивна база «Заросляк» на суму 446,8 тис. грн, яке було придбано Укрспорзабезпеченням за рахунок коштів, виділених за КПКВК 3401220 в попередніх періодах.

Слід зазначити, що ці спортивні бази належать до сфери управління Міністерства і в межах виконання цієї самої бюджетної програми отримують державну фінансову підтримку, у тому числі на придбання обладнання.

Також під час збору інформації встановлено, що Укрспортзабезпечення передавало спортивне обладнання не лише підприємствам Мінмолодьспорт, а й іншим установам та організаціям.

Наприклад, частина спортивного обладнання перебуває на зберіганні на базах олімпійської підготовки, підпорядкованих Міністерству оборони України, в тому числі на навчально-спортивній базі літніх видів спорту Міноборони (м. Львів), де зберігається обладнання на суму 5473,1 тис. грн, у центральному спортивному клубі Збройних Сил України (м. Київ) - на суму 2411,6 тис. гривень.

Поряд з цим, як засвідчили результати зустрічних звірок, передане їм на відповідальне зберігання майно використовується не лише для проведення НТЗ та змагань національних збірних команд з видів спорту, передбачених Календарними планами Міністерства, а й іншими категоріями спортсменів чи відвідувачів для поточних тренувань. *Перелік установ, яким передано обладнання та інвентар у додатку ____.*

Проте використання переданого на зберігання майна не узгоджується з вимогами статті 944 Цивільного кодексу України [2], якою встановлено, що зберігач не має права без згоди поклажодавця користуватися річчю; та з частиною 2 статті 949 Цивільного кодексу України [2], відповідно до якої зберігач має повернути річ поклажодавцю в такому стані, в якому вона була прийнята на зберігання, з урахуванням зміни її природних властивостей.

Отже зважаючи на викладену інформацію, під час аудиту бюджетної програми 3401220 встановлено, що у 2014-2017 роках Міністерство розподіляло бюджетні кошти на суму 1 491 868,6 тис. грн (в тому числі за олімпійськими видами на суму 1 339 314,3 тис. грн та неолімпійськими видами на суму 152 554,3 тис. грн) на спортивні заходи не прозоро та необґрунтовано, підходило нераціонально до питання придбання спортивного обладнання та інвентарю, а також не вживало достатніх заходів з питання будівництва нових та реконструкції наявних спортивних споруд.

КПКВК 3401320, 3401120

Науково обґрунтовано виділення в структурі підготовки спортсменів вищого класу чотирирічних циклів, що викликано потребою організації планомірної підготовки до Олімпійських ігор.

Досягненню зазначеної мети відповідно виділено бюджетну програму: «Підготовка і участь національних збірних команд в Олімпійських, Юнацьких Олімпійських та Європейських іграх», «Підготовка і участь національних збірних команд в Олімпійських та Юнацьких Олімпійських іграх», «Підготовка і участь національних збірних команд в Олімпійських, Юнацьких Олімпійських, Всесвітніх та Європейських іграх» (КПКВК 3401320).

Метою цієї бюджетної програми є забезпечення ефективної підготовки та участі національних збірних команд у перелічених заходах, підвищення авторитету держави на міжнародній спортивній арені. А завданням - створення належних умов для підготовки і участі національних збірних команд України в

Олімпійських та Юнацьких Олімпійських іграх, Всесвітніх та Європейських іграх та забезпечення відзнаки спортсменів та їх тренерів за досягнення високих спортивних результатів на цих змаганнях.

У досліджуваному періоді за цією бюджетною програмою використано 354 349,01 тис. грн, що становить 94,44% від планового показника, при цьому обсяги виділених фінансових ресурсів щороку збільшувалися. Планові та фактичні показники бюджетних асигнувань за КПКВК 3401320 наведено у додатку ____.

Виконавцями цієї бюджетної програми є: державна установа «Управління збірних команд та забезпечення спортивних заходів «Укрспортзабезпечення» (далі – Укрспортзабезпечення), яка визначена розпорядником бюджетних коштів нижчого рівня та громадська організація «Національний Олімпійський комітет України» (далі – НОК), яка є одержувачем бюджетних коштів.

Довідково. Відповідно до Правил 27 та 28 Олімпійської хартії [47] НОК має виключні повноваження представляти Україну на Олімпійських іграх та на регіональних, континентальних і світових комплексних змаганнях, які відбуваються під патронатом Міжнародного олімпійського комітету. Здійснення видатків на виконання заходів бюджетної програми 3401320 через НОК проводить Мінмолодьспорт також відповідно до положень Олімпійської хартії [47]. Згідно з якою, поряд з іншим НОК України повинен забезпечувати екіпіровку, транспортування та розміщення членів делегації, укласти контракти страхування тощо. Також НОК України має виключні права і повноваження на визначення одягу та уніформи, яку носять, та обладнання, яке використовують члени делегацій на Олімпійських іграх.

Механізм використання бюджетних коштів за КПКВК 3401320 урегульований Порядком використання коштів, передбачених у державному бюджеті для підготовки і участі національних збірних команд в Олімпійських, Юнацьких Олімпійських, Всесвітніх та Європейських іграх, затвердженим постановою Кабінету Міністрів від 28 лютого 2011 року № 239 (далі – Порядок № 239) [48].

Відповідно до вимог Порядку № 239[48] бюджетні кошти мають спрямовуватись на:

здійснення витрат, пов'язаних із забезпеченням участі національної збірної команди в літніх (зимових) Іграх, Всесвітніх та Європейських іграх, включаючи організацію роботи штабу за місцем проведення літніх (зимових) Ігор, Всесвітніх та Європейських ігор;

виплату винагород спортсменам - чемпіонам і призерам літніх (зимових) Ігор, Всесвітніх та Європейських ігор і їх тренерам;

організацію і проведення урочистих церемоній проведів національної збірної команди на літні (зимові) Ігри, Всесвітні та Європейські ігри, зустрічей після повернення з літніх (зимових) Ігор, Всесвітніх та Європейських ігор, заходів з відзначення спортсменів - чемпіонів і призерів літніх (зимових) Ігор, Всесвітніх та Європейських ігор і їх тренерів за участю Президента України, Голови Верховної Ради України, Прем'єр-міністра України;

висвітлення в засобах масової інформації підготовку та участь національних збірних команд у літніх (зимових) Іграх, Всесвітніх та

Європейських іграх, виплату у 2016 році винагород спортсменам, які посіли четверте - шосте місця на XXXI літніх Олімпійських іграх, та їх тренерам;

проведення в Україні та за кордоном навчально-тренувальних зборів заключного етапу підготовки національної збірної команди, включених до єдиного календарного плану фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів тощо.

Слід зазначити, що збільшення обсягів виділених асигнувань за КПКВК 3401220 та КПКВК 3401320 не вплинуло на збільшення кількості медалей за I-III місця, здобутих українськими спортсменами на змаганнях міжнародного рівня з олімпійських та не олімпійських видів спорту та олімпійських іграх.

Наприклад, у 2014 році за олімпійськими видами спорту планувалося отримати 829 медалей, але отримано 672 (з яких 5 - олімпійських), у 2015 році планувалося отримати 820 медалей, а отримали лише 517, та у 2016 році при плані - 514, отримали 430 медалей (з яких 11 - олімпійських).

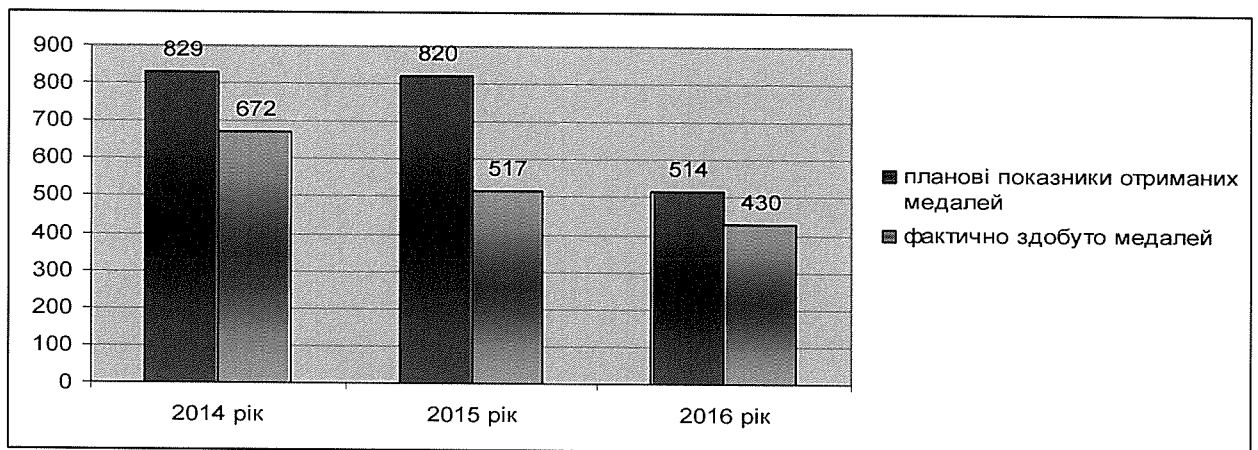

Рис. 4. Діаграма співвідношення планового та фактичного показника за отриманими медалями з олімпійських видів спорту

Як зазначалося в Стратегії олімпійської підготовки, Україна за підсумками участі в літніх Олімпійських іграх 2008 року увійшла за неофіційним командним заліком до п'ятнадцяти провідних держав світу. Проте наразі ситуація погіршилася і за результатами Олімпійських ігор 2016 року, Україна опинилась на 31-му місці.

Така сама ситуація і з неолімпійських видів спорту, а саме: у 2014 році при плані 2654 медалі, отримали 2163; у 2015 році при плані 3229 медалей, отримали лише 1754, та у 2016 році при плані 3226 отримали 2695 медалей.

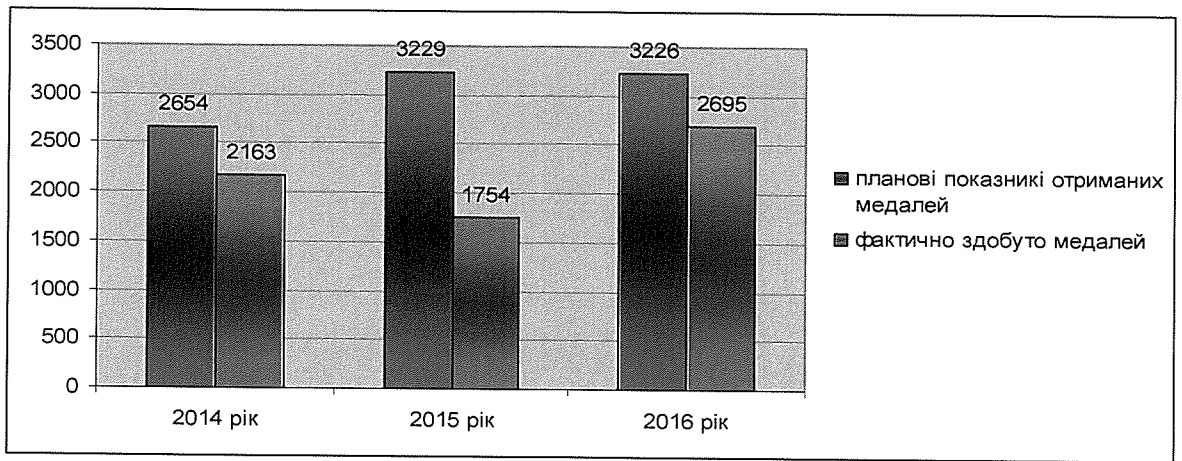

Рис. 5. Діаграма співвідношення планового та фактичного показника за отриманими медалями з неолімпійських видів спорту

Також Міністерству з метою забезпечення ефективної підготовки та участі національних збірних команд України в Паралімпійських та Дефлімпійських іграх, підвищення авторитету України на міжнародній спортивній арені у 2014-2017 роках виділено бюджетні асигнування за бюджетною програмою «Підготовка і участь національних збірних команд в Паралімпійських і Дерфлімпійських іграх» (КПКВК 3401120).

Завданням цієї бюджетної програми є створення належних умов для підготовки національних збірних команд України до участі в Паралімпійських і Дефлімпійських іграх, забезпечення високих результатів виступів у цих змаганнях та відповідно відзнака спортсменів з інвалідністю України та їх тренерів за досягнення високих спортивних результатів на них.

У досліджуваному періоді на організацію та проведення зазначених заходів за КПКВК 3401120 використано бюджетних асигнувань на суму 673 281,2 тис. грн, або 98,9% планового показника. При цьому обсяги виділених бюджетних коштів щороку збільшувалися, що наведено в додатку 1.

Механізм використання бюджетних коштів за бюджетною програмою 3401120 унормовано Порядком використання коштів, передбачених у державному бюджеті для підготовки і участі національних збірних команд у Паралімпійських і Дефлімпійських іграх, затвердженим постановою Кабінету Міністрів від 23 лютого 2011 року № 132 (далі – Порядком № 132)[49].

Зокрема, Порядком № 132[49] визначено напрями використання бюджетних коштів за КПКВК 3401120, а саме: на проведення в Україні та за кордоном НТЗ заключного етапу підготовки спортсменів-кандидатів до складу національних збірних команд; участь літніх (зимових) Паралімпійських та Дефлімпійських іграх, включених до Календарного плану, виплату винагород спортсменам - чемпіонам і призерам, висвітлення в ЗМІ підготовку та участь у заходах, організацію і проведення церемоній зустрічей тощо.

Дослідженням питання стану забезпечення галузі фінансовими ресурсами, встановлено, що, незважаючи на їх щорічне збільшення, наразі ця проблема є нагальною і потребує пошуку додаткових джерел підтримки спорту в Україні.

Зокрема, якщо оцінювати обсяги фінансових ресурсів, то сума коштів, які виділяються з державного бюджету Міністерству, є значною, а якщо порівняти

модель Англії у фінансуванні спорту, то зрозуміло, що Україна ще не скоро увійде до списку країн-лідерів медального заліку.

Як зазначив у своєму інтерв'ю Інтернет-виданню «Новий час»^[125] Голова Комітету Верховної Ради України з питань інформації та зв'язку Олександр Данченко (від 07.11.2017), *система фінансового забезпечення спорту в Англії будується на державній підтримці масового спорту, а також приватних інвестиціях в спорт вищих досягнень. Основа спортивних досягнень країни – це уроки фізкультури в школах і вузах. Особливо талановиті діти потрапляють в поле зору професійних клубів і федерацій. Майданчик для демонстрації талантів – міжшкільні та міжвузівські змагання. Крім держоргану і федерацій в Британії є урядове агентство UK Sport, третина бюджету якого – це дотації з фонду національної лотереї. Лише у 2012 році UK Sport виділив олімпійцям та параолімпійцям 440 млн євро.*

Щодо залучення Міністерством коштів з інших джерел, ніж державний бюджет, під час аудиту установлено, що у 2014 році за КПКВК 3401220 планувалося надходження коштів спеціального фонду бюджету та спрямування їх на: придбання спортивного обладнання та інвентарю на суму 24 022,1 тис. грн; організацію і проведення НТЗ і всеукраїнських змагань, участь в міжнародних змаганнях на суму 6 493,8 тис. грн; проведення капітального ремонту наявних, проектування та будівництво нових будівель і спортивних споруд баз олімпійської підготовки державної форми власності, придбання зазначеними базами обладнання та інвентарю довгострокового використання на суму 8 114,9 тис. гривень. Проте ці кошти не надходили та, відповідно, на заплановані заходи не використовувалися, а у 2015-2017 роках взагалі не планувалися та не надходили.

Під час аудиту установлено, що використання коштів спеціального фонду на спортивну галузь визначалося Порядком № 152^[23] (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 13 лютого 2013 року № 125), зокрема, пунктом 3 передбачалося: «...бюджетні кошти, що надійшли до спеціального фонду державного бюджету за рахунок відрахування коштів, отриманих від проведення державних лотерей, спрямовуються на здійснення заходів у сфері спорту, включаючи фінансове забезпечення державних об'єктів олімпійської підготовки, визначених підпунктами 1 і 10 та абзацом другим підпункту 5 цього пункту».

Наявність цього джерела доходів цілком обґрунтовано, оскільки лотерея в усіх розвинених країнах є ефективною системою перерозподілу коштів.

Лотереї у світі стали чи не найактивнішими спонсорами соціальних заходів, зазначене також унормовано законодавством України.

А саме: згідно з частиною восьмою статті 15 Закону України «Про державні лотереї в Україні»^[6] встановлено: Кабінету Міністрів України передбачати у проектах законів України про Державний бюджет України на відповідний рік визначення відрахувань коштів, отриманих від проведення державних лотерей в Україні, одним із джерел формування спеціального фонду Державного бюджету України і спрямування цих коштів, зокрема, на

забезпечення діяльності державних об'єктів олімпійської підготовки та на галузі культури і спорту.

У статті 2 Закону України «Про підтримку олімпійського, параолімпійського руху та спорту вищих досягнень в Україні»[5] визначено, що з метою накопичення коштів для підготовки членів збірних команд України до участі в Олімпійських та Паралімпійських іграх центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері фізичної культури і спорту, за рік до початку кожних наступних Олімпійських та Паралімпійських ігор відкриває спеціальні рахунки «Україна Олімпійська» і «Україна Паралімпійська» в центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів.

Цією статтею Закону також встановлено, що кошти, які призначені для підтримки олімпійського та паралімпійського руху, можуть перераховуватися юридичними або фізичними особами (у тому числі іноземними) на спеціальні рахунки «Україна Олімпійська» та «Україна Паралімпійська». Кошти, залучені на спеціальні рахунки «Україна Олімпійська» і «Україна Паралімпійська», включаються до спеціального фонду Державного бюджету України як власні надходження центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері фізичної культури і спорту та відповідні спеціальні видатки. Використання коштів із спеціальних рахунків «Україна Олімпійська» і «Україна Паралімпійська» здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері фізичної культури і спорту за поданням пропозицій відповідно Національного Олімпійського комітету України і Національного комітету спорту інвалідів України на заходи, пов'язані з підготовкою та участю членів збірних команд України в Олімпійських та Паралімпійських іграх, у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Поряд з цим постановою Кабінету Міністрів України від 30.04.2014 № 125 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України» [24] норму щодо використання на спортивні заходи коштів, які надійшли за рахунок відрахування коштів, отриманих від проведення державних лотерей, було виключено та починаючи з 2015 року включено до доходів загального фонду державного бюджету.

Проте наразі не відслідковується інформація щодо конкретного обсягу коштів, які отримало Мінмолодьспорт від лотерейної діяльності.

Довідково. Листом від 25.10.2016 № 1198/6.5/16 Мінмолодьспорт звернулось до Кабінету Міністрів України з проханням розглянути можливість відрахування частини коштів, отриманих від проведення державних лотерей в Україні в розмірі 10 відсотків від загального обсягу надходжень на видатки сфери фізичної культури і спорту, визначені в Законі «Про державні лотереї в Україні».

При цьому слід зазначити, що вказане джерело надходження коштів можна ефективно використовувати для розвитку фізичної культури та спорту.

За інформацією Інтернет-видання «7днів info»[50] від 29.08.2016, загалом за кошти державних лотерей в Україні було збудовано палаци спорту в Харкові, Одесі та Запоріжжі, водноспортивна база «Нептун» в Севастополі, водноспортивний комплекс в Дніпропетровську, шаховий палац і критий велотрек у Львові, стадіон «Ювілейний» в Полтаві, в Києві - тенісні корти в

Жулянах, легкоатлетичний манеж на Березняках, льодовий палац «Крижинка» тощо.

Проте наразі Міністерство як орган влади, який здійснює державну політику у галузі спорту, не вживає достатніх заходів для реалізації статті 47 Закону України про «Фізичну культуру і спорт» щодо залучення для розвитку фізичної культури і спорту коштів підприємств, установ та організацій, об'єднань громадян, окремих осіб, коштів від проведення державної спортивної лотереї та інвестиційної діяльності у сфері фізичної культури і спорту.

АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТИВНИХ ПОКАЗНИКІВ

КПКВК 3401110 «Розвиток спорту інвалідів та їх фізкультурно-спортивна реабілітація»

Аналізом даних паспорту бюджетної програми 3401110 та звіту про його виконання встановлено, що до результативних показників включено показники якості, що не узгоджуються з метою бюджетної програми та досягнення яких не гарантовано.

А саме: метою бюджетної програми визначено забезпечення діяльності збірних команд спортсменів-інвалідів України, їх підготовки та участі у всеукраїнських та міжнародних спортивних змаганнях, державна підтримка розвитку паралімпійського руху в Україні, а показниками якості є кількість отриманих медалей, кількість підготовлених майстрів спорту України та майстрів спорту міжнародного класу.

Як свідчать дані Звіту про виконання паспорта бюджетної програми 3401110, у 2014 році не забезпечено виконання жодного із показників щодо кількості проведення спортивних заходів та заходів з реабілітації спортсменів з інвалідністю через неповне забезпечення фінансовими ресурсами. Зокрема проведено лише 30% від запланованої кількості всеукраїнських змагань.

Довідково. Через політичну ситуацію, що склалася в Україні у 2014 році, а саме анексію Криму скорочено кількість НТЗ та зборів, які планувалося провести на базі Національного центру паралімпійської і дефлімпійської підготовки та реабілітації інвалідів (м. Євпаторія), та скорочення участі у спортивних заходах, що проводилися за кордоном.

Менше, ніж заплановано, проведено у 2015-2016 роках всеукраїнських змагань в Україні (80%, 86% відповідно) та у 2016 році НТЗ за кордоном.

За цією бюджетною програмою у 2014-2016 роках не забезпечено виконання показника продукту за кількістю людино-днів участі у спортивному заході, а саме: НТЗ за кордоном та всеукраїнських змаганнях, що наведено в додатку ____.

Попри щорічне збільшення планових показників, значно перевищено середні витрати на проведення 1 людино-дня зборів за кордоном, де виконання становило 129%, 150%, 103%, аналогічно з участі у міжнародних змаганнях за кордоном, де виконання сягнуло 127%, 115%, 106%, що далі відображено у діаграмі (рис. 6).

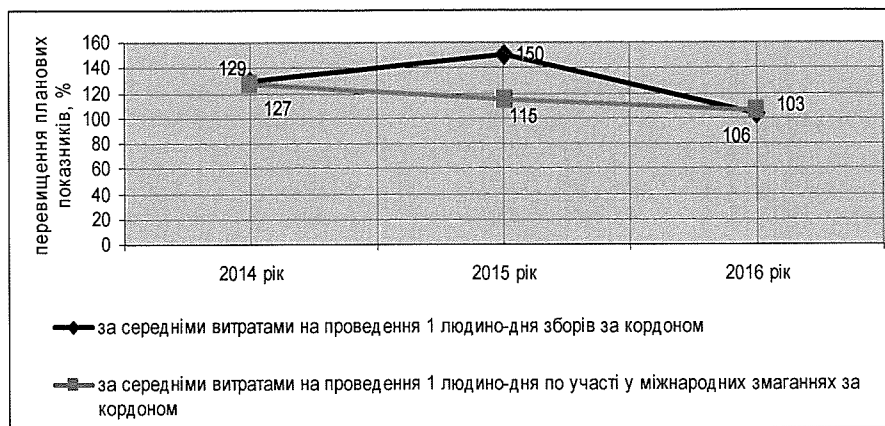

Рис. 6. Діаграма середніх витрат 1-го людино-дня навчально-тренувального збору та змагання за кордоном

За даними звіту про виконання паспорта за КПКВК 340110 простежується і невиконання показника ефективності, що наведено в додатку_____.

Зіставленням результативних показників встановлено, що за КПКВК 3401110 у 2016 році не забезпечено проведення 11 всеукраїнських змагань середньою плановою вартістю 2 388,67 тис. гривень.

Зважаючи на відхилення результативних показників бюджетної програми 3401110, під час аудиту досліджено їх вплив на використання бюджетних коштів і встановлено, що Міністерство не забезпечує виконання власних нормативних актів.

Зокрема, на 2015 рік затверджено проведення в Україні 131 навчально-тренувального збору з розрахунковим обсягом бюджетних асигнувань на суму 29 757,9 тис. грн (людино-днів проведення зборів - 55036 та середніми розрахунковими витратами на 1 людино-день зборів на суму 540,7 грн).

Проте фактично проведено 184 НТЗ в Україні з розрахунковим фактичним обсягом витрат бюджетних коштів на суму 30 593,8 тис. грн, що на 835,8 тис. грн перевищило показники паспорта бюджетної програми щодо обсягів бюджетних асигнувань визначених на ці цілі.

Збільшення кількості та відповідно вартості навчально-тренувальних зборів в Україні відбулося завдяки зменшенню кількості змагань, їх вартості та кількості людино-днів участі (53%) в міжнародних змаганнях в Україні (1 змагання) та всеукраїнських змагань, яких проведено на рівні 80%.

Аналогічно у 2016 році затверджено проведення 119 НТЗ в Україні з розрахунковим обсягом бюджетних асигнувань 24 462,6 тис. грн, проте, фактично проведено 153 заходи, на проведення яких розрахунково витрачено 26 312,1 тис. грн, що перевищило затверджений показник на суму 1 849,5 тис. гривень.

Зазначене збільшення відбулось завдяки зменшенню кількості всеукраїнських змагань на 15% та кількості людино-днів участі у них на 38%.

Дії щодо зміни кількості проведених спортивних заходів, зокрема НТЗ в Україні та за кордоном, суперечать наказам Мінмолодьспорт від 13.02.2014 № 484[51], від 14.02.2015 № 397[52], від 12.02.2016 № 571[53], якими затверджено Календарні плани на 2014, 2015, 2016 роки.

А саме: зазначеними наказами дозволено внесено змін до Календарного плану в частині: корегування (уточнення) строків та місць проведення всеукраїнських спортивних заходів, кількості учасників та обсягу витрат бюджетних коштів у межах обсягу видатків, передбачених на проведення заходів. Проте внесення змін щодо кількості спортивних заходів цими наказами не передбачено.

Отже, не виконання в Міністерстві власних нормативних актів та показників, затверджених паспортом бюджетної програми у 2015-2016 роках призвело до перевищення доведених обсягів витрат на проведення навчально-тренувальних зборів на суму 2685,3 тис. гривень.

КПКВК 3401220 «Розвиток фізичної культури, спорту вищих досягнень та резервного спорту»

Аналізом даних паспорту бюджетної програми 3401220 та звіту про його виконання також встановлено неузгодженість між метою бюджетної програми та результативними показниками якості, виконання яких не є гарантованим.

А саме: метою бюджетної програми є залучення широких верств населення до масового спорту та здорового способу життя, популяризація спорту та фізичної реабілітації; підготовка спортсменів високого класу, розвиток спорту вищих досягнень та утвердження міжнародного іміджу України, тоді як показниками якості є кількість отриманих медалей, кількість підготовлених майстрів спорту України та майстрів спорту міжнародного класу, які до того ж не виконуються.

Також Міністерством поряд з затвердженою кількістю штатних посад спортсменів збірних команд з олімпійських та не олімпійських видів спорту та середньомісячної заробітної плати 1-го спортсмена до показника якості паспорту бюджетної програми включено відсоток спортсменів штатних збірних команд які виконують умови контракту, який також не виконується.

А саме: у 2014 році 2,3% спортсменів штатних збірних команд не виконали умови контракту в частині досягнення спортивних результатів на основних змаганнях, при цьому отримували додаткові виплати у вигляді надбавок та премій.

Згідно із даними Звітів про виконання паспорта бюджетної програми за КПКВК 3401220 у 2014-2016 роках Міністерством не забезпечено виконання доведених показників щодо кількості спортивних заходів за олімпійськими видами спорту та неолімпійськими видами спорту, визначеної кількості людино-днів, яка має бути використана на їх проведення та участь, а також середньої вартості одного людино-дня заходу. Дані про стан виконання результативних показників наведено у додатку ____.

Наприклад, фактичні показники кількості проведених навчально-тренувальних зборів і змагань щорічно були нижчими за планові показники, а саме: у 2014 році цей показник становив 95,6%, у 2015 році - 91,7% та у 2016 році – 96,5%.

Крім цього, залучивши окремі спортивні федерації до проведення спортивних заходів за рахунок бюджетних коштів, Міністерство не забезпечило контроль за виконанням ними доведених завдань.

А саме: спортивні федерації мали залучити на спортивні заходи власних коштів на загальну суму 6056,0 тис. грн, тоді як фактично залучили лише 2286,8 тис. грн, або 37,8%, тобто на 3769,2 тис. грн менше доведеного показника.

Також у 2015 році спортивні федерації мали збільшити кількість спортивних заходів, які проводилися в рамках експерименту, порівняно з плановою кількістю до його проведення на 38,4%, проте збільшено лише на 9,6%.

Аналогічно мав бути збільшений на 32,4% кількості спортсменів-учасників спортивних заходів, проте фактично збільшено на 27,3%.

Крім того, передбачалось збільшення на 31,6% кількості спортсменів, які здобули право представляти Україну на Олімпійських іграх 2016 року порівняно з плановою до проведення експерименту, але фактично збільшено лише на 12,4%, тобто менше, ніж на половину.

Загальновідомо, що спорту вищих досягнень не буває без дитячо-юнацького спорту. Тому цим напрямом роботи у системі розвитку фізичної культури і спорту особливо опікуються у всіх країнах, які хочуть мати високі спортивні показники та здорову націю.

У сучасному спорті система підготовки спортсменів високої кваліфікації ставить завданням першої ваги є ефективний розвиток дитячо-юнацького спорту, відбір обдарованих осіб із системи дитячого спорту, подальшу спеціалізацію юних спортсменів, що мають високий рівень підготовленості, для участі у міжнародних спортивних змаганнях дітей та школярів, а також для їх переходу в систему резервного спорту.

Своєю чергою, резервний спорт є основою переходу до спорту вищих досягнень та поповнення основного складу національних збірних команд, що визначено статтями 34, 35 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» [4].

Довідково. Статтею 35 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» [4] резервний спорт - напрям спорту, який забезпечує у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері фізичної культури та спорту, здійснення відбору обдарованих дітей та молоді для занять певним видом спорту, створення умов для максимального розвитку їхніх індивідуальних здібностей з метою досягнення високих спортивних результатів, забезпечення умов для переходу до спорту вищих досягнень та поповнення основного складу національних збірних команд. **Розвиток резервного спорту забезпечують суб'єкти сфери фізичної культури і спорту, зокрема спортивні клуби, спеціалізовані навчальні заклади спортивного профілю, школи вищої спортивної майстерності, штатні спортивні команди резервного спорту Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, центральних органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері освіти, фізичної культури та спорту, всеукраїнських фізкультурно-спортивних товариств, спортивних федерацій (далі - штатні спортивні команди резервного спорту) та інші суб'єкти сфери фізичної культури і спорту.**

За інформацією заступника директора департаменту олімпійського спорту - начальника відділу циклічних та швидкісно-силових літніх олімпійських видів спорту Мирського Л.М. фінансове забезпечення діяльності суб'єктів фізичної культури та спорту, які відповідно до статті 35 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» мають забезпечувати розвиток резервного спорту з видатків державного бюджету не передбачено. Міністерство, діючи в межах наданих повноважень, унормувало діяльність всіх суб'єктів (в установленому порядку затверджені положення про них, типові штатні нормативи, навчальні програми з видів спорту). Порядком використання коштів, передбачених у державному бюджеті для розвитку фізичної культури і спорту, спорту вищих досягнень та резервного спорту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 лютого 2012 року № 152, передбачено спрямування бюджетних коштів, зокрема, на підготовку спортсменів національних збірних команд з видів спорту із залученням до них спортсменів резервного спорту. Враховуючи викладене, Міністерство вважає, що за бюджетною програмою КПКВК 3401220 використання коштів можливо лише на залучення спортсменів резервного спорту до підготовки національних збірних команд, а не загалом на розвиток резервного спорту.

Проте незважаючи на вказане пояснення наразі Мінмолодьспорту не приділяє достатньої уваги резервному спорту, про що свідчить невиконання показника затрат доведеного паспортом бюджетної програми, в частині залучення спортсменів резервного спорту до навчально-тренувальних зборів національних збірних команд з олімпійських видів спорту.

А саме: при плановому показнику - 268 спортсменів, фактично залучено до НТЗ - 107, тобто у два с половиною рази менше.

Поряд з цим замість 423 НТЗ національних збірних команд з олімпійських видів спорту із залученням спортсменів-резервістів з плановою кількістю людино-днів - 8021 та їх середньою вартістю 320,7 грн на день фактично проведено 420 заходів з кількістю 1732 людино-дні та середньою вартістю 315,8 грн на день.

Тобто залучення спортсменів резервного спорту за кількістю людино - днів участі в зборах виконано лише на 22% від планового показника. Як наслідок, при плановому обсязі бюджетних коштів, що мали бути спрямовані на спортсменів-резервістів на суму 2 572,3 тис. грн, фактично використано 547,0 тис. грн, або на 2 025,3 тис. грн менше, або лише п'яту частину.

Слід зазначити, що аналізом затверджених Міністерством списків членів національних збірних команд встановлено, що окремі види спорту або не мають резервного складу, або кількість спортсменів, які до нього зараховані, є незначною, що не сприяє оновленню основного складу національних збірних команд України.

Здебільшого це стосується зимових олімпійських видів спорту, наприклад, до складу національної збірної команди України з гірськолижного спорту включено лише по 3 кандидати та по 4 спортсмени резерву чоловіків та жінок; лижні нагонки налічують 2 кандидати - чоловіки та 1 кандидат - жінка; зі

стрибків з трампліну від чоловіків та від жінок до складу резерву національної збірної включено по 2 особи; з фігурного катання на ковзанах резерв від чоловіків налічує лише 2 осіб, а жінки у складі резерву взагалі не представлені; з шорт-треку резерв чоловіків також налічує лише 2 особи.

Розвиток і великі досягнення професійного спорту викликають зацікавленість у аматорів спорту. Після чергових здобутих медалей діти, натхненні перемогами олімпійців, починають займатися спортом.

Проте наразі, за наданими Міністерством звітами, що їх подають Управління фізичної культури та спорту в областях, простежується зменшення спортивних відділень у дитячо-юнацьких спортивних школах та зменшення кількості дітей у них.

А саме: у 2014 році діяло 5784 відділення за видами спорту, якими до занять спортом було залучено 526834 дитини. У 2015 році відділень - 5583, залучено дітей - 495710 осіб; у 2016 році відділень - 5525, залучено дітей - 493460 осіб.

Також за даними цих звітів простежується зменшення кількості тренерів в дитячо-юнацьких спортивних школах.

Зокрема станом на 01 січня 2017 року порівняно з 2015 роком кількість штатних тренерів зменшилася на 536 осіб. Незначною є кількість штатних тренерів ДЮСШ та СДЮШОР, що мають вищу категорію.

Наприклад, станом на 01 січня 2017 року їх чисельність по Україні становила 1141, що становить лише 10 % від загальної кількості (11367 осіб).

З-понад 70% коштів місцевих бюджетів, які виділяються дитячо-юнацьким спортивним школам, спрямовуються на оплату праці, а на спортивну роботу (навчально-тренувальні збори, змагання) використовується лише 4-5%.

Отже, зазначене свідчить про недостатність дій з боку Міністерства щодо вжиття заходів для розвитку дитячого, дитячо-юнацького спорту, резервного спорту, спорту вищих досягнень, мережі дитячо-юнацьких спортивних шкіл, шкіл вищої спортивної майстерності, центрів олімпійської підготовки, спеціалізованих навчальних закладів спортивного профілю, як це визначено пунктами 12, 13 Положення про Міністерство № 220[34].

Міністерством не забезпечено виконання паспорта бюджетної програми 3401220 за показником продукту, а саме: фактична кількість людино-днів проведення одного спортивного заходу становила у 2014 році - 82,1%, у 2015 році - 54,5% та у 2016 році - 84,9%.

Тоді як за показником ефективності Міністерством у 2014-2016 роках перевищено планові показники середніх витрат на проведення 1-го людино-дня спортивного заходу (навчально-тренувальні збори, спортивні змагання), які наведено в додатку ____.

Зокрема, у 2014 році це перевищення сягало від 23,2 до 225,8 % планового показника; у 2015 році - від 38,3 до 187,6%; у 2016 році - від 2,9 до 178,2%.

При цьому під час виконання зазначеної бюджетної програми Міністерство так само, як і за програмою 3401110, не дотримується власних розпорядчих документів.

Наприклад, паспортом бюджетної програми на 2014 рік затверджено 9 навчально-тренувальних зборів з неолімпійських видів спорту, що проводяться за кордоном з розрахунковим фактичним обсягом витрат бюджетних коштів на суму 835,47 тис. грн (*людино-днів проведення зборів - 2458 та середніми розрахунковими витратами на проведення 1 людини-дня зборів на суму 339,9 грн*).

Проте фактично проведено 10 НТЗ за кордоном з розрахунковим фактичним обсягом витрат бюджетних коштів на суму 592,24 тис. грн (*людино-днів проведення зборів - 697 та середніми розрахунковими витратами на проведення 1 людини-дня зборів на суму 849,7 грн*), що на 243,2 тис. грн перевищило визначені паспортом бюджетної програми обсяги бюджетних асигнувань на вказані цілі.

Аналогічно у 2015 році затверджено проведення 185 НТЗ з олімпійських видів спорту, що проводяться за кордоном (*крім тих, які будуть проведені в рамках експерименту*), з розрахунковим фактичним обсягом витрат бюджетних коштів на суму 38 364, 5 тис. грн (*людино-днів проведення зборів - 40439 та середніми розрахунковими витратами на проведення 1 людини-дня зборів на суму 948,7 грн*).

Проте фактично проведено 193 НТЗ за кордоном з розрахунковим фактичним обсягом витрат бюджетних коштів на суму 54 300,7 тис. грн (*людино-днів проведення зборів - 22903 та середніми розрахунковими витратами на проведення 1 людини-дня зборів на суму 2370,9 грн*), що на 15 936,24 тис. грн перевищило визначені паспортом бюджетної програми обсяги бюджетних асигнувань на вказані цілі.

Так само на 2016 рік затверджено проведення 178 НТЗ з олімпійських видів спорту, що проводяться за кордоном (*крім тих, які будуть проведені в рамках експерименту*), з розрахунковим фактичним обсягом витрат бюджетних коштів на суму 55 306,2 тис. грн (*людино-днів проведення зборів - 42810 та середніми розрахунковими витратами на проведення 1 людини - дня зборів на суму 1291,9 грн*).

Проте фактично проведено 191 НТЗ за кордоном з розрахунковим фактичним обсягом витрат бюджетних коштів на суму 62 262,8 тис. грн (*людино-днів проведення зборів - 26368 та середніми розрахунковими витратами на проведення 1 людини-дня зборів на суму 2361,3 грн*), що на 6 956, 5 тис. грн перевищило визначені паспортом бюджетної програми обсяги бюджетних асигнувань на вказані цілі.

Довідково. Зазначене збільшення витрат на проведення НТЗ проводилося Міністерством за рахунок зменшення інших показників бюджетної програми, зокрема: кількості всеукраїнських та міжнародних змагань з олімпійських та неолімпійських видів спорту, кількості людино-днів участі в них та їх середньої вартості тощо.

Отже, перевищення у 2014-2016 роках кількості НТЗ в Україні та за кордоном призвело до перевищення планових показників витрат бюджетних коштів на них на загальну суму 25821,3 тис. гривень.

Аналіз результативних показників бюджетної програми 3401220, доведених для виконання спортивним федераціям, засвідчив невиконання доведених завдань.

Зокрема, планові показники частки коштів федерацій, у загальному обсязі витрат на проведення заходів у межах експерименту визначалися Міністерством з тенденцією до щорічного зниження такого відсотка: з 23,4% у 2015 році до 8,7 % у 2016 році та 7,8% у 2017 році, що не відповідає Загальним вимогам до визначення результативних показників бюджетних програм, затвердженим наказом Мінфіну від 10 грудня 2010 року № 1536.

Оскільки рівень питомої ваги власних коштів федерацій у загальному обсязі витрат на 2016, 2017 роки планувався нижче за досягнутий рівень у попередніх роках, а на 2017 рік порівняно з 2015 роком він знизився втричі.

Як впливає зі звітів про виконання паспортів бюджетних програм, у 2015 році Федераціями залучено власних коштів на рівні 37,7% від запланованих, унаслідок чого частка власних коштів у загальному обсязі витрат становить 10,8 %, або менше половини від запланованої.

Наприклад, *Федерацією важкої атлетики України* залучено 815,8 тис. грн, що становило лише 18% від визначених договором. У 2016 році залучено 13001,8 тис. грн, у 2017 році 19118,4 тис. грн, що становило 148,1 % та 174,7 % від плану, а частка у загальному обсязі витрат відповідно 12,7% та 12,9%.

Водночас федерації надавали Міністерству недостовірну інформацію щодо залучення власних коштів.

Наприклад, *Федерація України зі стрибків у воду* у 2015-2016 роках взагалі не залучала власних коштів до проведення спортивних заходів, чим не дотрималась умов договору від 13.08.2015 № 104/19/15[54] з Міністерством, проте звітувала про залучення нею у цей період 1194,6 тис. грн. Подібно *Федерація хокею України* занизила у 2016 році на 68,7 тис. грн та завищила у 2017 році на 240,1 тис. грн обсяг фактично залучених нею власних коштів, при цьому залучила у 2017 році на 240,6 тис. грн менше, ніж це визначено договором від 24.01.2017 № 6/17/17 з Міністерством[55].

Федерація легкої атлетики України до обсягу залучених власних коштів здебільшого відносила вартість отриманого від спонсорів та партнерів майна, переданого нею для екіпірування офіційних делегацій та національних збірних команд, у тому числі переданого безпосередньо спонсорами, а також різних домовленостей та знижок, які не були активами федерації, унаслідок чого у 2015 році вини залучали на 516,0 тис. грн менше власних коштів, ніж планувалося. Водночас Порядком № 573 [22], паспортом бюджетної програми за КПКВК 3401220 чи контрактом з керівником не передбачено можливості залучення Федераціями замість власних коштів ресурсів у будь-якій іншій формі.

Одним із показників якості виконання бюджетної програми Міністерством обрано відсоток зменшення частки витрат держави у забезпеченні одного спортсмена у спортивних заходах.

Проте варто звернути увагу на той факт, що при досягнутому у 2015 році 18,5% зменшенні частки витрат держави на 2016 рік його заплановано на рівні 2,1 %, або зменшено удев'ятеро, що не відповідає вимогам наказу Мінфіну № 1536[56] щодо визначення планових показників не нижче за досягнутий рівень у попередньому періоді.

Не здійснено Міністерством належного контролю за виконанням федераціями на третину запланованого показника витрат на забезпечення одного спортсмена у 2017 році, де при плані 35,6% виконання становить 22,2%.

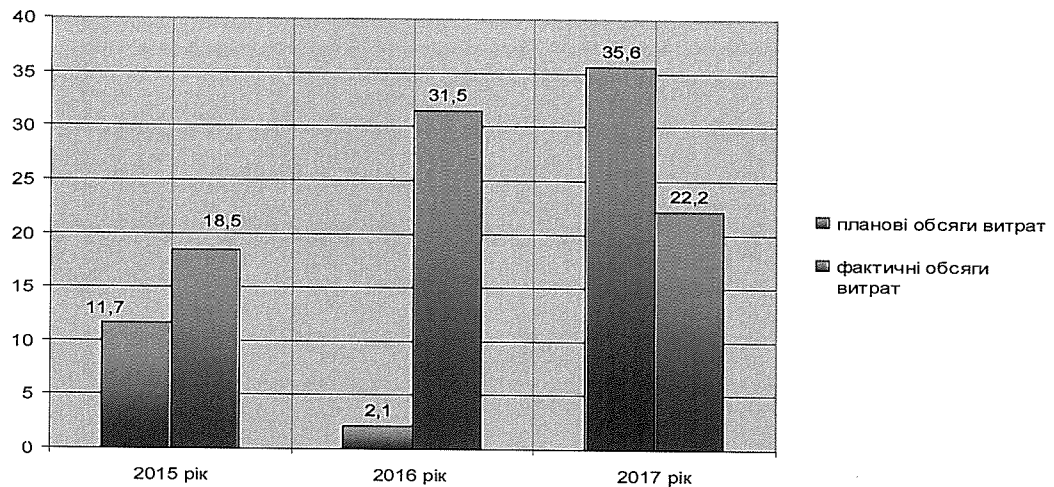

Рис. 7. Планові та фактичні обсяги частки витрат держави у забезпеченні одного спортсмена у спортивних заходах, у межах проведення експерименту (%)

Про брак контролю з боку Міністерства за виконанням результативних показників, доведених виконавцям, свідчить факт внесення до звітності недостовірних даних.

Наприклад, як зазначено в Звіті про виконання паспорта бюджетної програми 3401220 за 2016 рік, невиконання спортсменами умов контрактів становило 100%.

Отже Міністерством не в повній мірі забезпечено виконання власних нормативних актів та показників, затверджених паспортом бюджетної програми, наслідком чого стало:

перевищення запланованих обсягів витрат бюджетних коштів на проведення спортивних заходів на загальну суму 25 821,29 тис. грн;

не виконанням спортивними федераціями умов укладених договорів та доведених результативних показників бюджетної програми;

не виконання доведених показників паспорту бюджетної програми з розвитку резервного спорту.

КПКВК 3401120, КПКВК 3401320

Аналіз результативних показників за бюджетними програмами 3401120 та 3401320 установлено, що загалом визначені показники виконувалася, тоді як мають місце окремі недоліки.

Зокрема, так сам як за бюджетними програми 3401110 та 3401220 до показника якості включено кількість отриманих медалей, що є відносним показником, оскільки не може бути безумовно виконаний. Разом з цим за КПКВК 3401120 не виконано заплановані показники щодо кількості навчально-тренувальних зборів заключного етапу Паралімпійської підготовки в Україні, кількості людино-днів проведення таких зборів та середніх витратах на проведення 1 людино-дня цих зборів.

Так само за КПКВК 3401320 Міністерство не виконало затверджених результативних показників.

Наприклад, за показником затрат у 2014 році не забезпечено проведення 3-х НТЗ заключного етапу підготовки національної збірної команди України до XXII зимових Олімпійських ігор.

На рівні 69,2% виконано показник продукту у 2014 році в частині кількості НТЗ заключного етапу підготовки національної збірної команди України до II літніх Юнацьких Олімпійських ігор. На рівні 82,1% виконано показник кількості людино-днів навчально-тренувальних зборів заключного етапу олімпійської підготовки до участі у XXII зимових Олімпійських іграх, що проводяться за кордоном та на рівні 55,4% показник кількості людино-днів навчально-тренувальних зборів заключного етапу олімпійської підготовки до участі у II літніх Юнацьких Олімпійських іграх, що проводяться на території України.

У 2016 році не забезпечено виконання показника продукту в частині кількості людино-днів НТЗ заключного етапу олімпійської підготовки до участі у XXXI літніх Олімпійських іграх, що проводяться на території України, а саме: замість 28817 людино-днів їх кількість налічувала 22736 людино-днів, а також за кордоном замість 20707 людино-днів їх кількість становила 13485 людино-днів.

За показником ефективності середні витрати на проведення 1 людино-дня НТЗ заключного етапу олімпійської підготовки до участі у XXXI літніх Олімпійських іграх, що проводяться за кордоном перевищено на 1025,1 грн або на 52,3%.

Крім того, з часів незалежності України спортсмени з інвалідністю постійно покращують свої спортивні результати, про що свідчать дані діаграми, наведеної далі.

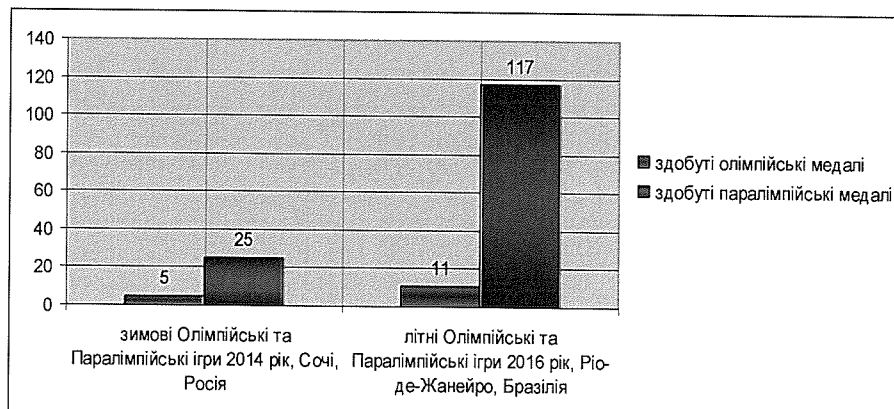

Рис.8. Порівняльні дані про кількість медалей, отриманих олімпійцями та паралімпійцями

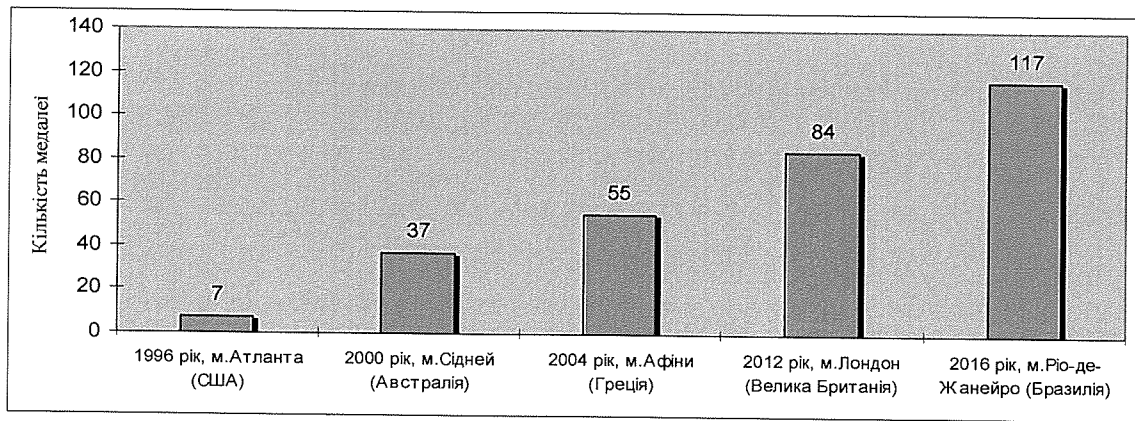

Рис. 9. Дані про результати літніх Паралімпійських ігор

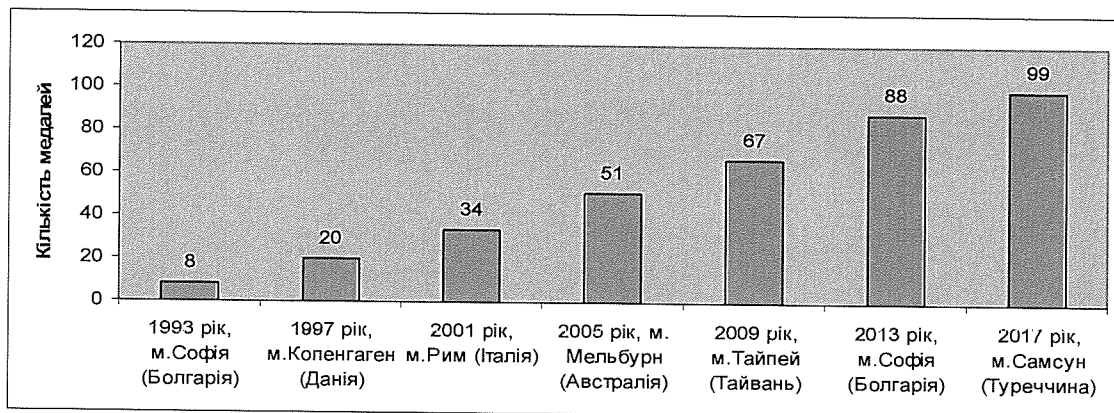

Рис. 10. Дані про результати літніх Дефлімпійських ігор

Висновок. За результатами проведеного аналізу встановлено, що упродовж 2014-2017 років на розвиток галузі фізичної культури і спорту спрямовано понад 4,0 млрд грн коштів загального фонду державного бюджету.

При цьому простежується щорічне зростання обсягу виділених асигнувань - з 614,1 млн грн у 2014 році до 1976,4 млн грн у 2017 році. Тобто впродовж чотирьох років ці обсяги збільшилися втричі.

Водночас при збільшенні фінансового забезпечення спорту коштом державного бюджету Міністерство не вжило достатніх заходів щодо залучення коштів з інших джерел, визначених Законом України «Про фізичну культуру і спорт» [4].

Крім того, запроваджений у Міністерстві механізм розподілу бюджетних коштів засвідчив його непрозорість та вибірковість, за яким понад половина виділених асигнувань надається лише 8-ми олімпійськими видам спорту (бокс, баскетбол, веслування академічне, велоспорт, легка атлетика, стрибки у воду, стрільба кульова, фехтування) з 47-ми видів.

А розподіл коштів за неолімпійськими видами здійснюється за відсутності будь-яких порядків розподілу, тобто на власний розсуд.

Єдині календарні плани фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів, які щорічно затверджуються Міністерством та слугують підґрунтям для визначення результативних показників паспортів бюджетних програм, є доволі умовними плановими документами, оскільки у 2014-2016 роках не

містили обсягів та джерел надходження коштів переважної більшості запланованих спортивних заходів, хоча фактично низка з них проводилися, не визначали місця проведення деяких заходів. Календарні плани на 2017 рік містять лише загальні обсяги фінансових ресурсів за видами спорту без визначення вартості конкретних заходів, що не узгоджується з нормами статті 1 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» [4].

Як наслідок, значна кількість результативних показників паспортів бюджетних програм за усіма досліджуваними програмами не виконувалася на запланованому рівні.

Виконання деяких з них, приміром, щодо кількості проведення навчально-тренувальних зборів в Україні, сягало 140% від запланованих, виконання інших забезпечувалося лише наполовину. Середня вартість одного людино-дня участі спортсменів у різних видах спортивних заходів у 2014 році коливалася від 23,2 до 225,8% у відношенні до планової, у 2015 році від 38,3 до 187,6%, у 2016 році від 2,9 до 178,2%. На 124% виконано планові показники у 2015 році та на 710% у 2016 році за кількістю придбання спортивного одягу та взуття загального призначення для забезпечення підготовки національних збірних команд з олімпійських та неолімпійських видів спорту.

Не приділяється достатньої уваги вихованню перспективної молоді та забезпеченню їх спортивного зростання. При плановому показнику залучення спортсменів резервного спорту до навчально-тренувальних зборів національних збірних команд з олімпійських видів спорту 268 спортсменів, фактично залучено – 107, тобто у два з половиною рази менше.

Не вживають достатніх заходів щодо реконструкції існуючих спортивних баз та будівництва нових, що спричиняє у кращому випадку проведення навчально-тренувальних зборів за кодоном і, як наслідок, додаткових витрат бюджетних коштів, а в гіршому - відсутність представництва України в певних видах, або низькі результати на міжнародній арені.

З огляду на зазначене, проблемою аудиту визначено:

які недоліки в роботі Міністерства молоді та спорту України перешкоджають виконанню бюджетних програм та узгодженості спільних дій Міністерства з відповідальними виконавцями бюджетних програм, що мають бути спрямовані на досягнення визначеної мети.

РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ

Дослідження засвідчило, що досягненню цілей бюджетних програм не сприяла низка чинників, пов'язаних з неналежним виконанням Мінмолодьспорту повноважень та завдань, покладених на міністерство, та функцій як головного розпорядника бюджетних коштів

Гіпотеза 1. Бездіяльність Мінмолодьспорту в реалізації своїх повноважень щодо надання пропозицій з удосконалення законодавства у сфері фізичної культури та спорту з питань кадрової політики щодо штатної збірної команди призводить до використання коштів державного бюджету з порушенням норм чинного законодавства.

Тренерський склад, який не лише забезпечує оптимальний режим тренувань, впровадження ефективних засобів і методів технічної, тактичної та теоретичної підготовки для досягнення кращих результатів, а й відстежує за здоров'ям спортсмена, є одним з основних чинників приведення спортсмена на вищу сходинку п'єдесталу пошани.

За визначенням Міністерства до тренерського складу штатної збірної команди віднесено посади «тренер-адміністратор», «тренер-лікар», «тренер-масажист», «тренер-реабілітолог», «тренер-механік» тощо.

Водночас зазначених посад немає у Національному класифікаторі України ДК 003:2010 «Класифікатор професій», затвердженому та наданому чинності наказом Держспоживстандарту від 28.07.2010 № 327[57].

Довідково. Національний класифікатор України «Класифікатор професій»[57] розроблено на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 04.05.93 № 326 «Про Концепцію побудови національної статистики України та Державну програму переходу на міжнародну систему обліку і статистики» [25], в якій передбачено створення принципово нових інформаційних систем, економічних реєстрів та класифікаторів, та **призначений для застосування центральними органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, Федерацією роботодавців України, всіма суб'єктами господарювання під час запису про роботу у трудові книжки працівників.** Слід зазначити, що посада «заступник проректора» не передбачена Національним класифікатором України. Класифікатором професій ДК 003:2010, затвердженим Державним комітетом України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 28.07.2010 № 327 (далі – Класифікатор № 327). При цьому у пунктах 1.2, 1.3 Класифікатора № 327 зазначено, що цей класифікатор призначений для застосування центральними органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, Федерацією роботодавців України, всіма суб'єктами господарювання під час запису про роботу у трудові книжки працівників. Професійні назви робіт, які наведені у цьому класифікаторі, рекомендовано застосовувати під час утворення нових назв професій та посад у зв'язку з розвитком нових видів економічної діяльності та технологій. Відповідно до розділу 3 Класифікатора № 327 на підприємствах, в установах та організаціях записи про роботу вносять в установленому порядку до трудових книжок працівників відповідно до професійних назв робіт, зазначених у додатках А і Б. Від назв, зазначених у додатках А і Б, можуть утворюватися похідні назви професій (професійних назв робіт, посад) доданням похідних слів, наведених у додатку В. Слід зазначити, що посади «заступник проректора» не є новою назвою професії чи посади у зв'язку з розвитком нових видів економічної діяльності та технологій, як це передбачено Класифікатором № 327, оскільки посада проректора передбачена цим класифікатором.

Немає цих посад та кваліфікаційних вимог до них і у Довіднику кваліфікаційних характеристик професій працівників Випуск 85 «Спортивна діяльність», погодженого Міністерством праці та соціальної політики України (далі - Мінсоцполітики) та затвердженого наказом Державного комітету України з питань фізичної культури і спорту (у 2002-2005 роках забезпечував реалізацію державної політики у сфері фізичної культури і спорту) від 17.10.2002 № 2264[58], який втратив чинність у жовтні 2016 року.

Проте, незважаючи на ці нормативні акти упродовж 2014-2016 роках, Міністерство затвердило у штатних розписах Інваспорту та Укрспортзабезпечення посади «тренер-адміністратор», «тренер-лікар», «тренер-масажист», «тренер-реабілітолог» та «тренер-механік», які відсутні в

Національному класифікаторі України «Класифікатор професій» та до яких не було визначено кваліфікаційних вимог.

Слід зазначити, що листом від 16.09.2016 № 7914/5.3 Мінмолодьспорт направило до Мінсоцполітики свої пропозиції до нових назв професій з метою внесення їх до Національного класифікатора.

Проте відповідь на лист Міністерство досі не отримало, а до Національного класифікатора України «Класифікатор професій» такі посади, як «тренер-адміністратор», «тренер-лікар», «тренер-масажист», «тренер-реабілітолог» та «тренер-механік» не включені і до тепер.

З 01 січня 2017 року за погодженням з Мінсоцполітикою Міністерством затверджено та впроваджено новий Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників Випуск 85 «Спортивна діяльність» (наказ Мінмолодьспорт від 28.10.2016 № 4080)[59], який містить кваліфікаційні характеристики зазначених посад.

Водночас цей довідник складено без урахування вимог пункту 6 Порядку розроблення та затвердження кваліфікаційних характеристик, затвердженого наказом Мінсоцполітики від 31 травня 2017 року № 918 (далі – наказ № 918), [60] та пункту 1.7 Методичних рекомендацій щодо формування кваліфікаційних характеристик професій працівників, затверджених наказом Мінсоцполітики та Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 16 грудня 2011 року № 547/1438 (далі – Наказ № 547/1438)[61], якими передбачено, що професійні назви робіт, на які розроблюються кваліфікаційні характеристики, мають відповідати Класифікатору професій ДК 003:2010.

Загалом у 2014-2016 роках *Інваспорту* було затверджено 13,5 посади тренерів-адміністраторів, 5,5 посади тренерів-лікарів, 3 посади тренерів-реабілітологів, 6 посад тренерів-масажистів, 4 посади тренерів-механіків; у 2017 році - 12 посад тренерів-адміністраторів, 6 посад тренерів-лікарів, 3 посади тренерів-реабілітологів, 7,5 посади тренерів-масажистів та 3 посади тренерів-механіків, фонд оплати праці яких становив 8 213,8 тис. гривень.

Аналогічно *Укрспотзабезпечення* у зазначеному періоді утримувало 124,5 посади, які не передбачені Національним класифікатором професій та Довідником кваліфікаційних характеристик професій працівників, Випуск 85 «Спортивна діяльність», а саме: «тренер-адміністратор» – 16,5 посад, «тренер-лікар» – 45,5 посад, «тренер-масажист» – 43,5 посад, «тренер-механік» – 10 посад, «тренер-оператор» – 6 посад, «тренер-психолог», «тренер-хореограф», «тренер-ветеринар» – по 1 посаді, фонд оплати праці яких становив 34 814,5 тис. гривень.

Отже, у 2014-2017 роках до штатних розписів штатних збірних команд України з видів спорту осіб з інвалідністю, олімпійських та неолімпійських видів спорту включено посади, яких немає у Національному класифікаторі України.

Також на Міністерство покладено повноваження щодо забезпечення розвитку спортивної медицини [34]. Водночас «життєдіяльність» цієї системи і дотепер залишається на папері.

Довідково. Наказом Міністерства охорони здоров'я України від 17 червня 2014 року № 401 затверджено Положення про систему лікарсько-фізкультурної допомоги в Україні, яке погоджено з Мінмолодьспорту України, Національною академією медичних наук та Міністерством освіти і науки України та зареєстровано в Міністерстві юстиції України 07 липня 2014 року за № 746/25523 (далі – Положення № 401[62]). Розділом II Положення № 401[62] визначено завдання та принципи системи лікарсько-фізкультурної допомоги в Україні, зокрема, надання лікарями зі спортивної медицини, медичної допомоги особам, які займаються фізичною культурою і спортом, **динамічне спостереження за станом їх здоров'я; надання первинної та вторинної медичної допомоги при проведенні спортивних заходів, надання медичної допомоги при проведенні відновлювальних заходів після інтенсивних фізичних навантажень, травм та захворювань; визначення стану здоров'я, фізичного розвитку та функціонального стану організму спортсменів та осіб, які займаються фізичною культурою і спортом; здійснення профілактики, діагностики та лікування захворювань та пошкоджень, пов'язаних із заняттям фізичною культурою і спортом; участь у тренувальному процесі спортсменів; медичне забезпечення фізкультурно-оздоровчих, спортивних заходів та навчально-тренувальних зборів; впровадження в лікувальний та реабілітаційний процес засад здорового способу життя тощо.**

Наразі в Укрспортзабезпеченні для медичного забезпечення збірних команд України у складі штатної збірної команди діє медична служба, яка складається з тренерів-лікарів та тренерів-масажистів. Утворення цієї служби відбулося у липні 2007 року на підставі наказу Міністерства від 13 липня 2007 року № 2524[63].

Очолює медичну службу збірних команд України державний тренер – головний лікар, який призначається на посаду та звільняється Мінмолодьспортом на конкурсній основі.

Слід зазначити, що в Національному класифікаторі України також відсутня посада «Державний тренер – головний лікар».

Діяльність працівників медичної служби регламентується Положенням про Медичну службу збірних команд України, затвердженим наказом Мінмолодьспорт від 13 липня 2007 року № 2524 (далі – Положення)[63], контрактом та посадовими інструкціями. Призначення, переміщення і звільнення тренерів-лікарів та тренерів-масажистів здійснюється за поданням державного або головного тренера та начальника відділу Мінмолодьспорту, до компетенції якого розвиток виду спорту, за погодженням державного тренера – головного лікаря.

Розділом II, III та IV Положення визначено завдання, функції та права медичної служби Укрспортзабезпечення.

Основними завданнями медичної служби є: медичне забезпечення членів збірних команд України; координація роботи медичного складу збірних команд України; організація і проведення санітарно-гігієнічних, лікувально-профілактичних заходів під час проведення навчально-тренувальних зборів та змагань; надання організаційно-методичної та консультаційної допомоги з питань спортивної медицини.

Медична служба Укрспортзабезпечення відповідно до покладених на неї завдань щорічно складає графік диспансеризації та медичного огляду членів збірних команд; бере участь у формуванні та роботі мобільних груп

функціональної діагностики, біохімічного супроводження, психодіагностики та науково-методичного забезпечення спортсменів під час проведення спортивних заходів; визначає потребу в медичній апаратурі для забезпечення підготовки спортсменів збірних команд України та подає пропозиції до проекту бюджету на наступний рік; здійснює роботу, пов'язану з формуванням переліку лікарських засобів та предметів медичного призначення тощо.

Водночас медична діяльність тренерів-лікарів в Інваспорті не унормована.

Діяльність тренерів-лікарів, як в *Інваспорті*, так і в *Укрспортзабезпеченні*, здійснюється відповідно до умов та обов'язків, визначених контрактами та підтверджується наявністю відповідних документів з призначень спортсменам лікарських засобів та списанням виробів медичного призначення для надання медичної допомоги.

Наприклад, в Укрспортзабезпеченні ця діяльність підтверджена обліково-звітною документацією з питань медичного забезпечення та супроводу спортсменів національних збірних команд України з виду спорту, яку складали державний тренер – головний лікар і тренери-лікарі.

В Інваспорті така діяльність підтверджена поданням тренерами-лікарями заявки на придбання лікарських та відновлювальних заходів та виробів медичного призначення, складашям графіка їх приймання та видачі спортсменам, проведенням медичних процедур – крапельниці, міні-операції тощо.

Отже, здійснена робота тренерів-лікарів в Інваспорті та в Укрспортзабезпеченні свідчить про провадження ними діяльності у сфері охорони здоров'я з надання медичної допомоги що, відповідно, потребує приведення назв посад, встановлення посадових окладів тощо у відповідності зі сферою діяльності.

Згідно з абзацом п'ятим частини першої статті 3 Закону України «Основи законодавства про охорону здоров'я України» від 19 листопада 1992 року № 2801-XII (далі – Закон № 2801-XII)[7] медичне обслуговування - діяльність закладів охорони здоров'я та фізичних осіб - підприємців, які зареєстровані та одержали відповідну ліцензію в установленому законом порядку, у сфері охорони здоров'я, що не обов'язково обмежується медичною допомогою, але безпосередньо пов'язана з її наданням.

Відповідно до статті 17 Закону № 2801-XII[7] провадження господарської діяльності в сфері охорони здоров'я, яка відповідно до закону підлягає ліцензуванню, дозволяється лише за наявності ліцензії.

Також відповідно до підпункту 15 пункту 1 статті 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 2 березня 2015 року № 222-VIII[8] медична практика належить до видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню.

Згідно з пунктом 1.3 Загальних положень Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з медичної практики, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 02 лютого 2011 року № 49 (у редакції наказу Міністерства охорони здоров'я України від 30 листопада 2012 року № 981) (далі – Ліцензійні умови)[64], термін «медична практика» у

Ліцензійних умовах має таке значення: вид господарської діяльності у сфері охорони здоров'я, який провадиться закладами охорони здоров'я та фізичними особами-підприємцями, які відповідають єдиним кваліфікаційним вимогам, з метою надання видів медичної допомоги, визначених законом, та медичного обслуговування.

Відповідно до пункту 1.2. дія цих Ліцензійних умов[64] поширюється на всіх суб'єктів господарювання, що зареєстровані в установленому порядку, незалежно від їх організаційно-правової форми та форми власності, які провадять господарську діяльність з медичної практики.

За кваліфікаційними вимогами до посади «тренер-лікар», установленими Наказом № 4080 [59], належить здійснення систематичного контролю за станом здоров'я спортсменів національних збірних команд; безпосередня участь у медичному забезпеченні процесу підготовки спортсменів до змагань, плануванні навчально-тренувального процесу та розробці індивідуальних планів підготовки; здійснення забезпечення та надання невідкладної допомоги, проведення першочергових лікувально-профілактичних, відновлювальних та інших заходів; планування та реалізація заходів щодо регулярного диспансерного обстеження спортсменів, узагальнення матеріалів цих спостережень; організація раціонального та збалансованого харчування спортсменів збірних команд.

При цьому *тренер-лікар у своїй діяльності керується чинним законодавством України про охорону здоров'я та нормативно-правовими актами, що визначають організацію медичної допомоги населенню та діяльність органів управління і закладів охорони здоров'я*; застосовує сучасні методи профілактики, диференційної діагностики, лікування, реабілітації та диспансеризації хворих у межах своєї спеціальності, надає їм швидку та невідкладну медичну допомогу; здійснює нагляд за побічними реакціями організму на дію лікарських засобів; вирішує питання тимчасового або постійного відсторонення спортсменів від тренувань; керує роботою середнього медичного персоналу тощо.

Отже, кваліфікаційні вимоги до посади тренерів-лікарів та їх фактична робота свідчать про здійснення ними діяльності, яка відповідно до вимог законодавства у сфері охорони здоров'я підлягає ліцензуванню.

Проте в Інваспорті та Укрспортзабезпеченні відповідних ліцензій на медичну практику немає.

Крім того, відповідно до Положення про порядок проведення атестації лікарів, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19 грудня 1997 року № 359 (у редакції наказу Міністерства охорони здоров'я України від 02 жовтня 2015 року № 650) (далі – Наказ № 359)[65], атестація лікарів проводиться з метою оцінки їх професійного рівня та складності виконуваних робіт, відповідності кваліфікаційним вимогам і посадовим обов'язкам.

Згідно з Наказом № 359[65] особи, яким присвоєна кваліфікаційна категорія, проходять атестацію на її підтвердження не рідше одного разу на п'ять років. За бажанням лікаря атестація на присвоєння кваліфікаційної

категорії може бути проведена і за менший строк, але не раніше ніж через один рік з дати попередньої атестації.

За період роботи працівників на посадах тренерів-лікарів в *Інваспорті* (які обіймають посади за основним місцем роботи) їх атестація не проводилася та відповідно, кваліфікація не підтверджувалася.

Під час дослідження встановлено, що у 2014-2017 роках сертифікати про атестацію з підтвердженням кваліфікації мали із загальної штатної чисельності тренерів-лікарів у кількості 7 осіб лише троє працівників, які працювали на умовах сумісництва та отримали ці сертифікати під час роботи за основним місцем у закладах охорони здоров'я (*Алфьорова Г.Ю., Пошивайло В.В. та Розумій Н.М.*).

Додатком 2 до Наказу № 2097 «Схема тарифних розрядів посад тренерів та працівників штатних національних збірних команд України з видів спорту»[66] для посад тренерів-лікарів передбачено застосування 14-15 тарифних розрядів. У штатних розписах штатної збірної команди посадові оклади всіх тренерів-лікарів встановлено на рівні максимального 15 тарифного розряду (без врахування наявності сертифіката про атестацію, який підтверджує або встановлює кваліфікацію).

На оплату праці тренерів-лікарів, які не мали відповідних сертифікатів про атестацію у 2014-2017 роках, Інваспортом використано коштів державного бюджету за КПКВК 3401110 загалом на суму 1 207,9 тис. гривень.

Водночас тренери-лікарі *Укрспортзабезпечення* підтвердили проходження спеціалізації за напрямом «спортивна медицина» у спеціалізованих медичних закладах післядипломної освіти системи Міністерства охорони здоров'я України відповідними сертифікатами, які дійсні на зазначену дату.

Брак належної організації з питання спортивної медицини підтверджує і той факт, що в *Інваспорті* станом на 01.01.2017 двоє працівників мають лише документи про проходження курсів масажу без отримання відповідної вищої профільної освіти.

Зокрема, з 06.02.2015 посаду тренера-масажиста в *Інваспорті* обіймає Васкевич В.В., який має спеціальну технічну освіту за фахом технік-технолог та диплом Дніпропетровського медичного інституту з проходження курсів масажу.

Подібно Батуєв О.О. має вищу освіту за спеціальністю «правознавство» та посвідчення про проходження курсів масажу,

Тоді як відповідно до Кваліфікаційних вимог, затверджених Наказом № 4080, тренер-масажист має мати вищу освіту початкового або першого рівня за ступенем молодшого спеціаліста або бакалавра та напрямом підготовки «Медицина», спеціалізація за фахом «лікувальний масаж» або вищу освіту першого або другого рівня за ступенем бакалавра або магістра за спеціальністю «Фізична культура і спорт» відповідної галузі знань, а також періодично проходити курси спеціального масажу та підвищення кваліфікації.

Також, незважаючи на те, що додатком 2 до Наказу № 2097 «Схема тарифних розрядів посад тренерів та працівників штатної команди національних збірних команд України з видів спорту»[66] для посад «тренер-

масажист» передбачено застосування 13-14 тарифного розряду, в *Інваспорті* у штатних розписах штатної збірної команди посадові оклади всіх тренерів-масажистів установлено на рівні максимального 14 тарифного розряду.

***Довідково.** Контракти з тренерами-масажистами Васкевичем В.В. та Батуєвим О.О. укладено до набрання чинності Наказу № 4080[59].*

Недостатність уваги з боку Мінмолодьспорту щодо унормування системи спортивної медицини призвело до провадження медичної діяльності в установах, що належать до сфери його управління, за відсутності відповідних ліцензій; надання медичної допомоги фахівцями, які не підтвердили свого професійного рівня відповідними документами.

Крім того, Мінмолодьспорт досі не розробив та не запровадив єдиних підходів (кількісні, якісні та інші показники) щодо комплектування збірних команд України лікарями та масажистами. Як наслідок, не всі види спорту мають належне забезпечення фахівцями, які надають медичну допомогу.

Порівнюючи штатну чисельність тренерів-лікарів за однорідними олімпійськими видами спорту в *Укрспортзабезпеченні* установлено, що боротьба вільна укомплектована 2 штатними одиницями зазначеної категорії фахівців, тоді як у тхеквондо ВТФ їх лише 0,5 штатної одиниці.

У розрізі видів спорту, забезпечення яких здійснюється *Укрспортзабезпеченням*, зазначена ситуація така: із 56 олімпійських видів спорту наразі не укомплектовані тренерами-лікарями 20 видів, а за 115 неолімпійськими видами спорту у 2014-2016 роках штатна чисельність тренерів-лікарів становила 0,5 одиниці та у 2017 році – 1,5 штатної одиниці.

В *Інваспорті* станом на 01.12.2017 для усіх видів спорту медичну допомогу тренерами-лікарями надають 7 працівників (6 штатних одиниць), у тому числі наразі 5 осіб працюють у цьому закладі за основним місцем роботи, 2 – за сумісництвом (на 0,5 ставки).

***Довідково.** Недостатність таких спеціалістів підтверджена результатами анкетування серед спортсменів з інвалідністю, а саме: про цю проблему зазначили фехтувальники на візках: із 7-ми опитаних тренерів про недостатність спортивних лікарів та масажистів зазначили 3 тренери; із 20 спортсменів 9 потребують лікаря і масажиста в команді.*

Є проблемним питанням і щодо укомплектування фахівцями зазначених професій вже наявних посад.

Зокрема, в *Укрспортзабезпеченні* при штатній чисельності тренерів-лікарів у 2014 році в 44 одиниці фактично зайнято 41,25 од., у 2015 році фактично укомплектовано 40,25 од. при плановій 43,5 од., у 2016 році – 41,25 од. при планових 45,5 од. та у 2017 році – 42,25 од. при 47,5 од. відповідно, яким нараховано та виплачено заробітної плати упродовж вказаного періоду 13 023,0 тис. гривень.

У 2014-2015 роках при штатній чисельності тренерів-масажистів 43,5 од. фактична їх кількість налічувала 43 од., у 2016-2017 роках фактично було зайнято 42,0 од. та 38 од. при плановій чисельності 42,5 од. Зазначеним працівникам упродовж вказаного періоду було нараховано та виплачено заробітної плати загалом на суму 12 350,5 тис. гривень.

Також невизначеною є ситуація і щодо законодавчого врегулювання питання чисельного складу штатної команди, яка утримується державним коштом.

***Довідково.** Питання чисельності штатної команди національних збірних команд України з видів спорту осіб з інвалідністю урегульовано постановою Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2016 року №943, тоді як чисельність штатної збірної національних збірних команд з олімпійських та неолімпійських видів спорту наразі не унормовано.*

А саме: відповідно до вимог пункту 2 розділу I Положення про національні збірні команди № 3027^[67] штатна команда є складовою національної збірної команди України.

Чисельність спортсменів та тренерів штатної збірної команди щороку визначалася наказами Мінмолодьспорту у кількості 1700 одиниць. Водночас нормативів чи параметрів обчислення цієї кількості наразі немає.

Крім того, до структури *Інваспорту* штатну команду національних збірних команд України з видів спорту осіб з інвалідністю у досліджуваному періоді та дотепер Міністерством не віднесено.

Подібна ситуація склалася і з визначенням організаційної структури штатної команди національних збірних команд України з олімпійських, неолімпійських та національних видів спорту. Лише у 2017 році наказом Мінмолодьспорту від 31 січня 2017 № 376^[68] зазначені штатні команди включено до організаційної структури Укрспортзабезпечення.

Отже, включення до штатної чисельності підпорядкованих Міністерству установ посад, які не передбачені у Класифікаторі професій, різні підходи в питанні медичного забезпечення у галузі спорту, які наразі запроваджені в Укрспортзабезпеченні та Інваспорті, в тому числі щодо визнання медичної практики та відповідного формування штатів, проведення сертифікації лікарів тощо, не сприяють розвитку спортивної медицини та свідчать про неналежне виконання Мінмолодьспорту своїх повноважень, установлених статтею 6 Закону України «Про фізичну культуру і спорт».

***Гіпотеза 2.** Неналежне виконання Мінмолодьспортом повноважень з формування штатних команд національних збірних команд України, установлення посадових окладів, надбавок та премій спортсменам і тренерам призводить до порушень штатної дисципліни та додаткового навантаження на державний бюджет.*

Відповідно до статті 37 Закону України «Про фізичну культуру і спорт»^[4] та пункту 25 Положення про Мінмолодьспорт^[34] до повноважень Міністерства належить комплектування на конкурсній основі штатної команди національних збірних команд України з олімпійських, неолімпійських видів спорту, до складу яких входять спортсмени і тренери.

Цей принцип унормовано законодавством з 2012 року. Водночас Мінмолодьспорт лише через 5 років прийняло розпорядчі документи про затвердження порядку конкурсного відбору спортсменів для комплектування складу національної та штатної збірних команд.

Довідково. Наказами Мінмолодьспорту від 11.10.2017 № 4279 (zareєстрований в Мінюсті України д 02.11.2017 за № 1345/31213)[69] та від 17.11.2017 № 4840 (zareєстрований в Мінюсті України 11.12.2017 за № 1492/31360)[70] затверджено Порядок конкурсного відбору спортсменів для комплектування національних збірних команд з олімпійських видів спорту, визнаних в Україні та Порядок конкурсного відбору комплектування складу національних збірних команд України з неолімпійських видів спорту, до яких включені розділи щодо формування штатних команд.

Водночас дослідженням установлено, що спортсмени-інструктори приймалися на роботу упродовж 2014-2016 років та 5 місяців 2017 року на підставі наказів Мінмолодьспорту про зарахування їх до складу штатної збірної команди за відповідним видом спорту та шляхом укладання контрактів із керівництвом Мінмолодьспорту, тобто без проведення конкурсу.

Відповідно до умов контрактів зобов'язаннями спортсменів-інструкторів є досягнення конкретних спортивних результатів на основних змаганнях (1-3 місця на Всеукраїнських змаганнях та 3-15 місця на міжнародних змаганнях).

Контроль за виконанням умов контрактів зі спортсменами штатної команди покладено на головних тренерів команд за видами спорту, що передбачено умовами їх контрактів.

Водночас, як засвідчили результати аудиту та збору інформації в Укрспортзабезпеченні, окремі спортсмени-інструктори, зараховані у 2016 році до штатної команди, не виконали зобов'язання, які визначені контрактами:

Любченко І.В. (тайландський бокс Муей Тай) зобов'язувався посісти 1-3 місце на Чемпіонаті Європи, проте зобов'язання не виконав. При цьому йому виплачено премію на суму 23,0 тис. гривень.

Коб Т. (бокс) зобов'язувалася посісти 1-3 місця на Чемпіонаті Світу, фактично посіла 10-17 місця, тоді як премії отримала на суму 29,0 тис. гривень.

Слід зазначити, що в Звіті про виконання паспорта бюджетної програми за цей період по КПКВК 3401220 за 2016 рік зазначено про невиконання спортсменами контрактів на 100%.

Отже, відсутність конкурсного відбору спортсменів при формуванні штатної команди національних збірних команд України перекладання Мінмолодьспорту функцій контролю за виконанням умов контрактів спортсменами штатної команди на головних тренерів команд за видами спорту та незабезпечення цього контролю з боку головних тренерів призвело до необґрунтованих виплат премії спортсменам, які не виконали умов контрактів, загалом на суму 52,0 тис. гривень.

Під час аудиту встановлено, що посади державних та головних тренерів штатної збірної команди заміщувалися за результатами конкурсів, які проводило Мінмолодьспорт згідно із Порядком проведення конкурсу на посади державних та головних тренерів штатної команди національних збірних команд України з видів спорту, затвердженого наказом Мінмолодьспорту від 11 серпня 2014 року № 2624 (далі – Порядок № 2624)[71].

Вимоги до претендентів на посади державних та головних тренерів, визначені у розділі II «Умови проведення конкурсу» Порядку № 2624[71]

обмежуються лише кваліфікаційними вимогами до тренерів, затвердженими у встановленому порядку, та стажем роботи.

При цьому відповідно до інформації, наведеної у 9 протоколах засідань конкурсних комісій у 2017 році, участь у конкурсі на заміщення посад державних та головних тренерів штатної збірної команди в абсолютній більшості випадків брав участь лише один претендент.

Водночас формування решти тренерського складу, зокрема, старших тренерів, які безпосередньо займаються підготовкою спортсменів до змагань, провідних тренерів, тренерів-лікарів, тренерів-масажистів, тренерів-операторів, тренерів-адміністраторів тощо, упродовж 2014-2017 років здійснювалося не на конкурсних засадах, а на підставі контрактів, укладених з Мінмолодьспортом та наказів Мінмолодьспорту на прийом на роботу, а починаючи із 01.06.2017 - на підставі наказів Управління Укрспортзабезпечення.

При цьому фонд оплати праці цих тренерів у 2014-2017 роках становив понад 120,0 млн грн та був визначений у кошторисі по КПКВК 3401220 відповідального виконавця – Укрспортзабезпечення.

Крім того, статтею 49 Закону України «Про фізичну культуру і спорт»[4] визначено, що тренери та спортивні судді проходять обов'язкову атестацію в порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері фізичної культури та спорту.

Зважаючи на зазначене, Мінмолодьспорт наказом від 13 січня 2014 року № 45 затвердив Порядок проведення атестації тренерів (тренерів-викладачів) (далі - Порядок № 45)[72], а наказом від 05 травня 2014 року № 1407 - Порядок проведення атестації тренерів (тренерів-викладачів) та спортивних суддів, фахівців з питань фізкультурно-спортивної реабілітації, які беруть участь у фізкультурно-оздоровчих, фізкультурно-реабілітаційних та спортивних заходах для інвалідів, який зареєстровано в Міністерстві юстиції України 27 травня 2014 року за № 555/2533[73].

Проте з дати відповідного порядку і дотепер атестація тренерів як в *Інваспорті*, так і у *Укрспортзабезпеченні* не проводилася.

Довідково. Згідно з наказом Інваспорту від 26.12.2017 № 193[74] атестація тренерів запланована у 2018 році

Водночас за відсутності атестації та без урахування вимог статті 6 Закону України «Про оплату праці» посадові оклади 103-м тренерам штатної збірної команди (за винятком провідних тренерів) в *Інваспорті* встановлено на рівні максимального тарифного розряду (16 т.р.), визначеного Урядом, та, відповідно, фонд оплати праці всіх тренерів *Інваспорту* на 2017 рік налічував 13 382,5 тис. гривень.

Довідково. Статтею 6 Закону України «Про оплату праці»[9], визначено, що системами оплати праці є тарифна та інші системи, що формуються на оцінках складності виконуваних робіт і кваліфікацією працівників.

За умови проведення розрахунку фонду оплати праці на рівні 15 тарифного розряду фонд оплати праці зазначеної категорії фахівців становив 12 759,3 тис. грн, або на 623,2 тис. грн менше від затвердженого.

Подібна ситуація склалася і у 2014-2017 роках в Укрспортзабезпеченні та за умови проведення розрахунку фонду оплати 45-ти головних тренерів за 17 тарифним розрядом, 26-ти державних тренерів за 19 тарифним розрядом та 36-ти старших тренерів за 16 тарифним розрядом фонд оплати праці зазначеної категорії фахівців був би меншим від затвердженого на 131,3 тис. гривень.

***Довідково.** Розрахунок в Укрспортзабезпеченні проведено за тренерським складом видів спорту, віднесених до першої категорії.*

Отже, упродовж ревізійного періоду Міністерством затверджено в штатних розписах Інваспорту та Укрспортзабезпеченні завищені розміри посадових окладів тренерів штатних збірних команд, на що з державного бюджету за КПКВК 3401110 та КПКВК 3401220 (з урахуванням єдиного соціального внеску) спрямовано та використано 760,3 тис. гривень.

***Довідково.** Відповідно до пункту 4 постанови Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2002 року № 1298 «Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери»[26] керівникам бюджетних установ надано право на встановлення посадових окладів відповідно до тарифних розрядів. Враховуючи, що укладання контрактів із тренерами штатної збірної команди покладено на Мінмолодьспорт, розмір посадового окладу за відповідним тарифним розрядом визначається умовами, укладеного з Міністерством контракту.*

Водночас слід наголосити, що відповідно до пунктів 4, 5 Порядку № 45[72] атестація має проводитися за результативними показниками роботи тренерів один раз на чотири роки, при цьому атестації не підлягають тренери, що працюють менше 2 років.

Упродовж 2014-2016 років частина тренерів штатної збірної команди з олімпійських та не олімпійських видів спорту працювали за контрактами, які уклалися з Мінмолодьспортом, терміном на 1 рік.

Тобто зазначені положення Порядку № 45[72] та наявна система прийому на роботу тренерів в Укрспортзабезпеченні на 1 рік унеможливорює проведення атестації тренерів штатної збірної команди.

Під час аудиту також встановлено, що незважаючи на те, що штатна збірна команди з олімпійських та неолімпійських видів спорту включена до організаційної структури Укрспортзабезпечення, рішення з оплати праці членів штатної команди щодо встановлення тарифних розрядів (посадових окладів), призначення доплат та надбавок, заохочень у вигляді премій визначаються Міністерством у контрактах.

При цьому аудитом встановлено, що Міністерство у 2017 році, попри умови оплати праці, визначені контрактами, встановлювало додатково надбавки тренерам штатної збірної команди з олімпійських та неолімпійських видів спорту.

Як наслідок, поза умовами контрактів, з державного бюджету виплачено державним та головним тренерам штатних збірних команд з олімпійських видів спорту надбавок загалом на суму 2 121,0 тис. гривень.

***Довідково.** Пунктом 4.1.10 Колективного договору[75] передбачено, що умови оплати праці визначаються контрактами.*

Відповідно до пунктів 4.1.7, 7.1.4 Колективного договору[75], Укрспортзабезпечення зобов'язується формувати штат, затверджувати посадові оклади та розміри заробітної плати, а також встановлювати надбавки, доплати тощо, на підставі чинного законодавства та Колективного договору.

Проте, фактично Укрспортзабезпечення реалізує свої зобов'язання, визнані наведеними пунктами Колективного договору[75], лише стосовно працівників апарата Управління, тому що трудові відносини із членами штатної збірної команди регулюються контрактами, укладеними із Мінмолодьспорту.

Наприклад, у 2017 році була запроваджена виплата надбавок та підготовку спортсменів національної збірної команди до участі у міжнародних спортивних змаганнях головним та старшим тренерам штатної збірної з олімпійських видів спорту у розмірі до 100% посадового окладу на підставі наказів Мінмолодьспорту від 28.04.2017 № 1787[76], від 31.05.2017 № 2322[77], 31.07.2017 № 3227[78], 30.08.2017 № 3643[79], 31.10.2017 № 4575[80], прийнятих відповідно до Порядку встановлення та виплати надбавки тренерам штатної команди національних збірних команд України з олімпійських видів спорту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 квітня 2017 року № 255[27]. Водночас зміни до умов контрактів не вносилися.

Крім того, у 2017 році Мінмолодьспорт з недотриманням вимог Положення про Міністерство молоді та спорту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02 липня 2014 року № 220[34], було видано накази про призначення надбавок за складність та напруженість в роботі в розмірі 50% до посадових окладів 139 старшим тренерам та 41 головному тренеру штатної збірної команди, яка відсутня в контрактах.

Зокрема, Укрспортзабезпечення на виконання наказів Мінмолодьспорту від 24.02.2017 № 74-т[81], від 21.03.2017 № 127-т[82], від 28.04.2017 № 176-т[83], від 25.05.17 №204-т[84], від 26.06.17 №211-т[85], від 25.07.17 №217-т[86], від 29.08.17 № 224-т[87], від 28.09.17 № 226-т[88], від 26.10.17 №231-т[89], від 29.11.17 №238-т[90], від 26.12.17 № 241-т[91] упродовж березня - грудня 2017 року виплатило зазначену надбавку загалом на суму 2 661,2 тис. гривень.

***Довідково.** Порядок оплати праці, у тому числі встановлення всіх видів надбавок та доплат до посадових окладів працівникам закладів фізичної культури і спорту регулюється положеннями наказу Мінмолодьспорту від 23 вересня 2005 року № 2097 «Про впорядкування умов оплати праці працівників бюджетних установ, закладів та організацій галузі фізичної культури і спорту», зареєстрованого в Міністерстві фінансів України 20 жовтня 2005 року за № 1236/11561[92]. У пункті 2 наведеного наказу право встановлювати надбавки до посадових окладів працівників (у тому числі за складність та напруженість у роботі) надано керівникам бюджетних установ.*

Тобто наявна система прийняття управлінських рішень Мінмолодьспорту, в частині оплати праці спортсменів і тренерів штатної збірної команди суперечить положенням Колективного договору Укрспортзабезпечення та не узгоджується з умовами контрактів.

Гіпотеза 3. Недостатність дій Мінмолодьспорту в реалізації своїх повноважень щодо надання пропозицій з удосконалення законодавства у сфері фізичної культури та спорту зокрема порядку повернення коштів у разі порушення антидопінгового законодавства і відповідно позбавлення

медалей та визначення критеріїв для відбору спортсменів-кандидатів з числа осіб національної збірної до участі у заключних навчально-тренувальних зборів, відсутності нормативів з терміну для проведення навчально-тренувальних зборів, що не сприяє ефективному використанню бюджетних коштів.

Досягнення найвищих спортивних результатів неможливе без належної підготовки до змагань, особливо на заключному етапі.

Наприклад заключний етап підготовки національної збірної команди до літніх Ігор, Всесвітніх та Європейських ігор розпочинається з 01 січня року їх проведення, до зимових Ігор - з 01 липня року, що передуює року їх проведення.

На проведення в Україні та за кордоном навчально-тренувальних зборів заключного етапу підготовки спортсменів-кандидатів до складу національної збірної команди для участі в Олімпійських, Юнацьких Олімпійських, Всесвітніх та Європейських іграх з державного бюджету у 2014-2017 роках виділено та використано 146 593,5 тис. гривень.

З метою вдосконалення комплектування національних збірних команд з видів спорту, сприяння розвитку олімпійських та неолімпійських видів спорту, ефективного використання бюджетних коштів наказом Мінмолодьспорту від 26.12.2012 № 5226[93] затверджено критерії формування складу спортсменів-кандидатів для участі в Олімпійських іграх.

Зазначеними критеріями визначено, що до списків спортсменів-кандидатів до участі в Олімпійських іграх вносять спортсменів *елітної та провідної групи*.

До елітної групи - спортсмени, які посіли 1-8 місця на міжнародних змаганнях, в тому числі чемпіонаті Європи, світу, Олімпійських іграх.

До провідної групи - спортсмени, які посіли 1-12 місця на міжнародних змаганнях різного рівня, у тому числі чемпіонаті світу та Європи серед юніорів та юніорок, Етапах Кубка світу, міжнародних рейтингових змаганнях тощо.

Також у цих критеріях зазначено, що за рік до початку Олімпійських ігор можливе формування *перспективної групи*, проте категорії спортсменів та критерії відбору до складу цієї групи не визначено.

Аналізом наданих списків учасників навчально-тренувальних зборів національних збірних команд України заключного етапу підготовки спортсменів-кандидатів до складу національної збірної команди до XXXI Олімпійських ігор (Ріо-де-Жанейро, Бразилія) встановлено, що до них поряд із спортсменами елітної та провідної групи вносили спортсменів перспективної групи і, як зазначалося, за відсутності затверджених критеріїв відбору.

Крім цього, порівнянням переліку спортсменів, що були включені до офіційної делегації національної збірної команди України в Іграх XXXI Олімпіади 2016 року у м. Ріо-де-Жанейро (Бразилія) згідно з наказом Мінмолодьспорту від 15.07.2016 № 2809 (зі змінами від 03.08.2016 № 3099)[94], зі списками спортсменів, які були включено до участі в заключному етапі підготовки спортсменів-кандидатів до складу національної збірної команди до XXXI Олімпійських ігор, встановлено, що в цих НТЗ брали участь спортсмени перспективної групи, які надалі участі в Олімпійських іграх не брали.

Довідково. Під час аудиту на підставі наданих Міністерством наказів, списків учасників та кошторисів, шляхом пропорційного поділу між всіма учасниками спортивного заходу, проведено розрахунок витрат на спортсменів перспективної групи та інших спортсменів, які участі в Олімпійських іграх не брали.

Наприклад, у 2016 році такі факти встановлено з легкої атлетики, де до участі в НТЗ, який проводився у м. Монте-Гордо (Португалія), включено спортсменів перспективної групи Чумаченко Ю.В., Ковальова А.Д., Рижикову А.В., які участі в Олімпійських іграх не брали, тоді як витрати на їх переліт, проживання, добо́ві, харчування, оренду споруд становили 102,9 тис. гривень.

Подібно до цього до НТЗ, які проходили у м. Анталія (Туреччина), також залучали 4-х спортсменів перспективної групи, які надалі участі в Олімпійських іграх не брали. На їх підготовку на заключному етапі витрачено 171,4 тис. гривень.

Аналогічно до участі в НТЗ заключного етапу підготовки до олімпійських ігор за видом спорту - художня гімнастика у м. Віторія (Бразилія) включено спортсменку перспективної групи Мульміну А. та спортсменку Юзв'як В., яка не входила до будь-якої групи, які надалі також участі в Олімпійських іграх не брали. Витрати на їх підготовку під час НТЗ становили 126,39 тис. гривень.

Такі саме факти встановлено і під час проведення НТЗ за кордоном для спортсменів з велоспорту (маутенбайк), сучасного п'ятиборства, дзюдо, витрати на їх підготовку становили загалом на суму 1 173,4 тис. гривень.

Поряд з цим під час аудиту встановлено, що участь в НТЗ з підготовки до Олімпійських ігор брали й інші спортсмени, які не зараховані до складу національної олімпійської збірної команди на Олімпійські ігри 2016 року.

Зокрема, у НТЗ з дзюдо у м. Анталія (Туреччина) з 16 по 20 травня 2016 року брали участь 11 таких спортсменів, які надалі участі в іграх не брали, проте на них витрачено під час підготовки у заключному етапі 335,76 тис. гривень.

Подібно до цього до НТЗ, які проходили у м. Пореч (Хорватія) та у м. Кастадельфейс (Іспанія), також залучали 10-х спортсменів, які не включені до складу національної олімпійської збірної команди та надалі участі в Олімпійських іграх не брали. На їх підготовку на заключному етапі витрачено 210,0 тис. гривень.

Такі саме факти встановлено і під час проведення НТЗ за кордоном та у м. Києві для спортсменів з веслування академічного та боротьби вільної, витрати на їх підготовку спортсменів вказаної категорії становили загалом 473,1 тис. гривень.

Отже, відсутність критеріїв для визначення спортсменів перспективної групи та залучення до заключного етапу навчально-тренувальних зборів підготовки до літніх Олімпійських ігор 2016 року спортсменів, які надалі участі в них не брали, призвело до необґрунтованих витрат коштів державного бюджету у 2016 році за КПКВК 3401320 на суму 2 546,0 тис. гривень.

Також під час аудиту встановлено, що за Календарним планом тривалість НТЗ коливалася від кількох днів до трьох - чотирьох тижнів.

Зокрема, відповідно до ЄКП на 2016 рік тривалість НТЗ з підготовки до відбіркового світового міжнародного турніру до Олімпійських ігор (жінки) з вільної боротьби, який проходив у м. Києві на базі ДП ОНСЦ «Конча-Заспа», тривав 5 днів (з 01 по 05 травня 2016 року). Витрати на його проведення становили 35,0 тис. гривень.

Поряд з цим НТЗ до чемпіонату світу (юнаки) з вільної боротьби, який також проходив на вказаній базі, тривав 16 днів (з 05 по 20 серпня 2016 року).

Подібні факти короткотермінових НТЗ встановлено і під час спеціальної підготовки у класі «RS:X» (дорослі) з вітрильного спорту, який проходив в Ізраїлі терміном 4-ри дні (з 16 по 19 лютого 2016 року). Витрати становили 47,90 тис. грн. Водночас інші НТЗ за цим видом спорту тривали від 10 до 16 днів.

На короткотривалі НТЗ при підготовці спортсменів з дзюдо, веслування академічного у 2016 році було витрачено коштів державного бюджету на суму 1 695,6 тис. гривень.

Слід зазначити, що під час аудиту було надано Положення про порядок проведення спортивних заходів та матеріального забезпечення радянських учасників та суддів межах СРСР, затвердженого наказом Голови Комітету з фізичної культури та спорту при Раді Міністрів СРСР від 02.11.82 № 1170 (далі – Положення № 1170)[95], яке, з усного пояснення працівників *Інваспорту* та *Укрспортзабезпечення*, використовується при підготовці Календарного плану.

Проте аудитом встановлено випадки перевищення термінів тривалості НТЗ, визначених за цим положенням.

Наприклад, з веслування академічного при нормативному терміні за Положенням № 1170 24 дня, НТЗ зі спеціальної підготовки (жінки) в Єгипті тривав 29 днів (з 04 лютого по 03 березня 2016 року), на що витрачено 1 032, 5 тис. грн; зі спеціальної підготовки (чоловіки) в Італії - 38 днів (з 18 листопада по 25 грудня 2016 року), на що витрачено 1 363,3 тис. гривень.

Подібні випадки встановлено і в *Інваспорті*. А саме: НТЗ з лижних перегонів та біатлону до Кубку світу (УОРА, вади зору) включено до Єдиного календарного плану на 2016 рік та відповідно до наказу від 17.10.2016 № 442[96] проведено у Фінляндії терміном 32 дні (з 07.11.2016 по 08.12.2016) при нормативі за Положенням № 1170[95] – 24 дні. На проведення цього НТЗ спрямовано з державного бюджету кошти на суму 3 310,4 тис. гривень.

Отже, відсутність нормативів тривалості навчально-тренувальних зборів дозволила Міністерству планувати НТЗ на власний розсуд, у тому числі і короткотривалих, що не сприяє ефективному розподілу коштів для проведення НТЗ та підвищення результатів українських спортсменів.

Довідково. Під час аудиту Мінмолодьспорту наказом від 09.02.2018 № 617 затвердило Положення про порядок організації і проведення офіційних спортивних змагань і навчально-тренувальних зборів та порядок матеріального забезпечення їх учасників, яким визначило класифікацію НТЗ за метою їх проведення, граничну тривалість одного навчально-тренувального збору та вимоги до кількості спортсменів, розшифровку планових витрат на проведення заходу.

Незважаючи на зниження останнім часом досягнень українських спортсменів на світовій арені, держава з метою їх відзначення та сприяння утвердженню міжнародного авторитету України встановила значні заохочення за успішні виступи на Олімпійських іграх, чемпіонатах світу і Європи та міжнародних спортивних змаганнях.

Із засобів масової інформації відомо, що найбільші премії за здобуті на Олімпійських іграх нагороди отримують спортсмени з Азербайджану, Казахстану та Латвії. Зокрема, розмір винагороди азербайджанських спортсменів становить більш як півмільйона доларів за золото, чверть мільйона за срібло та 130 тисяч за бронзу. Україна у цьому рейтингу опинилася на дев'ятій сходинці.

А саме: розмір винагороди за результатами зимової Олімпіади в Сочі визначено в розмірі 125 тисяч доларів за золото, 80 тисяч за срібло, 55 тисяч - бронзу. Росія завершує першу десятку (\$115,6 тис., \$72,2 тис. і \$49 тис. відповідно).

Як наголошує Forbes[97], *«що менше шансів у збірної країни завоювати медалі, то вище нагороди»*. Представники збірних, які завоювали найбільше медалей у Ванкувері (США, Канада і Німеччина), отримують найскромніші винагороди. Деякі країни взагалі не пропонують нагород своїм спортсменам. Так, напередодні Олімпіади Норвегія і Швеція оголосили, що преміальні за медалі виплачуватися не будуть, кошти підуть на підтримку молодих спортсменів та розвиток спорту. У Південній Кореї медалісти можуть відмовитися від разових виплат, отримавши замість цього щомісячну пенсію розміром у \$923. Лижні федерації Швеції і Норвегії виплачують своїм спортсменам бонуси за підсумками виступів зі спонсорських коштів. Норвезькі медалісти можуть також отримати гранти на навчання».

Розмір винагород, які виплачуються спортсменам за отримані призові місця на міжнародних змаганнях, визначений відповідними постановами Уряду. Загальний обсяг бюджетних коштів, які спрямовано на виплату винагород наведено в діаграмі.

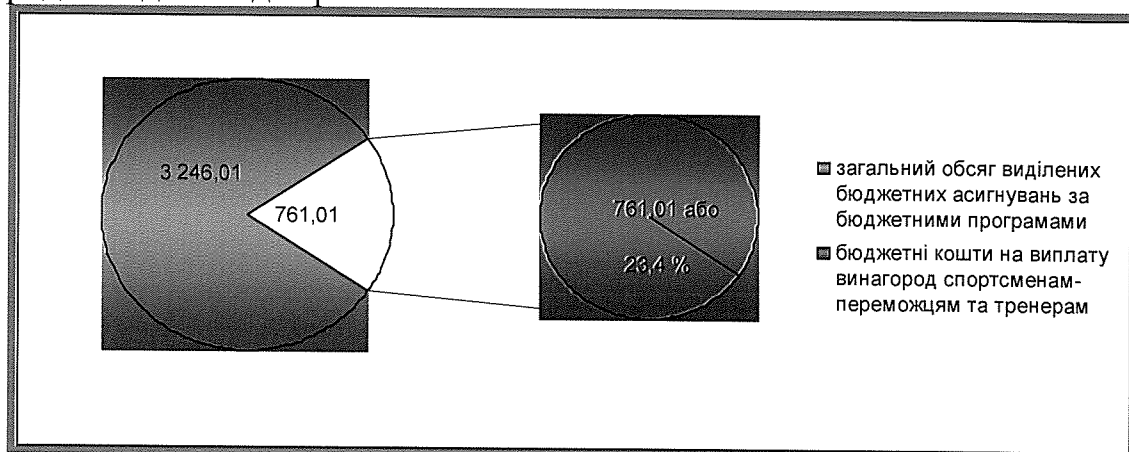

Рис. 11. Сума коштів (млрд. грн), яка спрямована у 2014-2017 роках на виплату винагороди

Всього упродовж 2014-2017 років *Укрспортзабезпеченням* виплачено винагород спортсменам-чемпіонам, призерам та тренерам кількістю 13 751 загалом на суму 275 671,7 тис. грн, з них: 9461 спортсмену на суму 174454,9 тис. грн (63% від загальної суми) та 4290 тренерам на суму 101 216,8 тис. грн (37 %).

Інваспортом за період 2014-2017 років загальна сума виплат винагород тренерам становить 222 473,01 тис. грн, у тому числі у 2014 році – 26217,23 тис. грн, у 2015 році – 4287,04 тис. грн, у 2016 році – 91101,82 тис. грн, у 2017 році – 100473,01 тис. грн.

При цьому податок на доходи фізичних осіб з винагород, отриманих тренерами, не утримувався.

Наявна міжнародна та вітчизняна практика виплати винагород спортсменам-чемпіонам та призерам за перемоги в міжнародних змаганнях передбачає виплати грошових винагород за I-III місця.

Водночас постановою Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2016 року № 823 «Деякі питання заохочення спортсменів та їх тренерів за результатами XXXI літніх Олімпійських ігор» (далі – Постанова № 823)[28] було визначено виплату грошових винагород спортсменам, які посіли четверте - шосте місця на XXXI літніх Олімпійських іграх, та їх тренерам.

Укрспортзабезпеченням відповідно до наказів Мінмолодьспорту упродовж листопада – грудня 2016 року була здійснена виплата грошових винагород за четверте - шосте місця разом на суму 2 615,0 тис. грн, з них: 38 спортсменам - на суму 1 705,0 тис. грн та 95 тренерам - на суму 910,0 тис. гривень. Зазначена грошова винагорода виплачувалася відповідно до Постанови № 91 [17].

Податок на доходи з фізичних осіб із сум, нарахованих та сплачених спортсменам за 4-6 місця грошових винагород та їх тренерам теж не утримувалася.

Довідково. Статтею 165.1 Податкового кодексу України[3] визначені види доходів, які не включаються до розрахунку загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку.

Слід зазначити, що погіршення упродовж останніх років результатів виступів українських спортсменів на міжнародних змаганнях знижує рейтинг України в неофіційному медальному заліку та призводить до зменшення кількості нагороджених спортсменів, а саме: якщо у 2014 нагороджено 4 012 найкращих спортсменів, то у 2015 році – 2 441 спортсмен, у 2016 році – 1 487 спортсменів, у 2017 році – 1 521 спортсмен.

Поряд з цим кількість тренерів, які були нагороджені за підготовку цих спортсменів із року в рік зростає. Отже за результатами підготовки спортсменів у 2014 році нагороджено 184 тренери, у 2015 році - 1 142 тренери, у 2016 році - 1 406 тренерів, у 2017 році - 1 558 тренерів.

У 2014 році сума винагород тренерам дорівнювала 11 273,9 тис. грн та становила 20% від виплат спортсменам (55 530,2 тис. грн), у 2016 та 2017 роках тренерам виплачено винагород на суми 42 135,4 тис. грн та 7 119,3 тис. грн, що становило по 88% від щорічних винагород спортсменам (51 696,5 тис. грн та 42 797,9 тис. грн відповідно).

Також під час аудиторського дослідження встановлено, що на підставі наказів Мінмолодьспорту упродовж 2014-2017 років крім виплат винагород тренерам, які займалися спортивною підготовкою, в межах граничної суми, винагороду отримували «тренери-адміністратори», «тренери-лікарі», «тренери-масажисти», «тренери-механіки», «тренери-оператори», начальники команди.

Під час проведення збору інформації в Укрспротзабезпеченні будь-якого підтвердження безпосередньої участі зазначених тренерів у підготовці спортсменів до змагань не надано.

Отже, запроваджена Мінмолодьспортом практика виплати винагород дозволяє нагороджувати за успіхи 1-го спортсмена до 10-ти і більше осіб тренерського складу.

За результатами XXXI літніх Олімпійських ігор 2016 року у Ріо-де-Жанейро нагороджено 28 спортсменів та 102 тренери, а також інших фахівців.

Наприклад, за призові місця спортсменом Верняєвим О. відповідно до наказу Мінмолодьспорту від 19.09.2016 № 3593 «Про виплату грошових винагород тренерам спортсмена-чемпіона та срібного призера з гімнастики спортивної за успішний виступ на XXXI літніх Олімпійських іграх 2016 року»[98], 14 особам було виплачено винагород загалом на суму 205,0 тис. доларів США.

До списку осіб, яким була призначена та виплачена грошова винагорода, крім особистого тренера (Сартинський Г.Л.) та 2-х тренерів штатної збірної команди України зі спортивної гімнастики (Артемчик М.Є., Лаврухін В.В.) були включені: 2 тренери (Добровольський Е.А., Абрамчук В.М.), 2 начальники збірної команди (Спекторов Л.Г. та Переломова О.М.); 2 тренери-адміністратори (Стеценко К.С., Куліда О.Ю.); 2 тренери-масажисти (Корецький П.Ф., Дудка Р.В.); тренер-лікар (П'яних О.В.); тренер-оператор (Яременко Н.М.); державний тренер (Слюсарчук О.М.).

За призові місця 4-ма спортсменками із фехтування на підставі наказу Мінмолодьспорту від 14.09.2016 № 3534 «Про виплату грошових винагород тренерам та іншим працівникам національної збірної команди з фехтування за результатами виступу спортсменів на XXXI літніх Олімпійських іграх 2016 року»[99] 16 особам виплачено грошову винагороду загалом на суму 215,0 тис. доларів США.

До списку осіб включено 5 особистих тренерів фехтувальниць-призерок (Скороход А.А., Гонцов А.В., Васютін О.Є., Штурбабін О.В., Давидян Г.Д.), 2 начальника команд (Чорний О.Ю., Применко О.М.), державний, провідний, старший тренери штатної збірної (Моргун Д.В., Мамедов Р.А., Шевчук О.М.), 3 тренери-масажисти (Сушко Р.Ю., Євтушенко В.В., Харитонов Д.М.), тренер-лікар (Басов І.П.), тренер-психолог (Колосов А.Б.), тренер-механік (Нестеренко В.В.).

Також існує проблема позбавлення спортсменів медалей через застосування допінгу, проте наразі механізм повернення спортсменами та тренерами отриманих винагород не унормовано.

Брак унормованого механізму за поверненням до бюджету винагород в разі дискваліфікації спортсменів через допінг призводить до втрати державним бюджетом відповідних коштів.

Гіпотеза 4. Неефективна система визначення переліку необхідного матеріального забезпечення спортсменів, процесу організації придбання та поставки фізкультурно-спортивного спорядження призводить до незадовільного забезпечення підготовки спортсменів до змагань.

Сучасні методи спортивного тренування та забезпечення участі у змаганнях характеризуються широким колом взаємозалежних чинників, поміж яких не останнє місце відведено як спортивній екіпіровці, так і спортивному спорядженню з відповідним обладнанням, яке виготовлено за новітніми науково-технічними розробками. Тобто прямий взаємозв'язок «належна підготовка = спортивний результат».

А отже безперервність та циклічність тренувального процесу і змагальної діяльності напряду залежить від ефективності системи формування реальної потреби у коштах на придбання спортивної форми, обладнання та інвентарю, своєчасної їх закупівлі та надходження до спортсмена.

Водночас запроваджена наразі Мінмолодьспорт система із забезпечення спортсменів фізкультурно-спортивним спорядженням призводить до несвоєчасного отримання спортсменами необхідні під час тренувального процесу інвентар та обладнання (рис. 14).

Міністерство делегувало Укрспортзабезпеченню повноваження щодо участі у забезпеченні реалізації державної політики у сфері фізичної культури і спорту шляхом виконання окремих завдань.

Довідково. До повноважень Укрспортзабезпечення належить: організаційне, фінансове та матеріально-технічне забезпечення діяльності штатних команд національних збірних команд України з олімпійських та неолімпійських видів спорту, підготовка спортсменів національних збірних команд України з олімпійських та неолімпійських видів спорту до участі у змаганнях міжнародного рівня; організація та проведення спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів, включених до Єдиного календарного плану на відповідний рік, забезпечення участі офіційних делегацій національних збірних команд України з олімпійських та неолімпійських видів спорту у міжнародних спортивних заходах в Україні та за кордоном з урахуванням вимог положень та/або регламенту змагань, правил та рекомендацій міжнародних спортивних організацій тощо.

Зважаючи на зазначене, Мінмолодьспорту щороку за КПКВК 3401220 доводив Укрспортзабезпеченню бюджетні асигнування на придбання фізкультурно-спортивного спорядження та обладнання, потреба у якому визначалася на підставі поданої інформації спортивними федераціями, а також відповідним наказом надавав необхідний для придбання перелік.

Поряд з цим, керуючись пунктом 3.1 Положення про Укрспорзабезпечення, установа виконує покладені на неї завдання на підставі окремо доведених наказів Міністерства, а отже, не приймає самостійно рішень для своєчасного забезпечення спортсменів фізкультурно-спортивного спорядженням та обладнанням.

Довідково. Пунктом 3.1.4 Положення про Укрспорзабезпечення[126] визначено, що за деякими наказами Мінмолодьспорт установа здійснює придбання та забезпечує видачу

спортивного одягу, взуття та аксесуарів, спортивного інвентарю індивідуального користування, спеціального і фізкультурно-спортивного спорядження та обладнання тощо.

Отже, за наявності в Укрспортзабезпеченні на початку року переліку необхідного для придбання обладнання, інвентарю та спортивної форми фактична закупівля не проводилася доти, доки не буде відповідного наказу з Мінмолодьспорту.

Така забюрократизована система не давала змоги своєчасно придбавати необхідного для спортсмена спорядження, обладнання та форму.

Зокрема, у 2015 році Міністерство лише 26 травня видало наказ за № 1668 [100] з оновленим переліком екіпіровки та інвентарю, яке заплановано придбати у цьому році.

Як наслідок, Укрспортзабезпеченням за цим переліком лише у червні 2015 року було складено річний план закупівлі на суму 17 437,7 тис. грн та, відповідно, розпочато закупівлі спортивного спорядження та інвентарю.

Проте зазначений наказ не був останнім і надалі до переліку Міністерством упродовж року внесено 4 зміни, з яких останні - 30 грудня 2015 року.

***Довідково.** Мінмолодьспорту до наказу від 26.05.2015 № 1668[100] упродовж 2015 року вносив зміни за наказами від 30.06.2015 № 2294[101], від 19.08.2015 № 2993[102], від 30.11.2015 № 4428[103] та від 30.12.2015 № 4727[104].*

Результатом такої діяльності є придбання Укрспортзабезпеченням спортивного обладнання лише на суму 14071,1 тис. гривень.

При цьому велоспорту не було придбано обладнання у кількості понад 30 одиниць на суму 2 690,4 тис. грн, як це планувалося на початку року.

Неможливість ефективно розпоряджатися наданими бюджетними коштами на придбання спортивного спорядження призвело до того, що їх на суму 3 366,6 тис. грн було повернуто в кінці року до державного бюджету.

Затягування процедур закупівлі спортивного обладнання та інвентарю не лише не сприяє своєчасній організації поточного навчально-тренувального процесу, а й призводить до незабезпечення необхідним інвентарем спортсменів національної олімпійської команди під час їх підготовки та участі в Олімпійських іграх.

Під час аудиту встановлено, що Міністерство та Укрспортзабезпечення за бюджетною програмою 3401320 мали забезпечити поставку спортивного обладнання та інвентарю довгострокового використання для підготовки та участі національної збірної команди України у XXIII зимових Олімпійських іграх 2018 року (м. Пхьончхан Республіка Корея).

На ці цілі Міністерством в кошторисі Укрспортзабезпечення на 2017 рік було затверджено бюджетних асигнувань на суму 12192,7 тис. гривень.

Надалі за механізмом, запровадженим Міністерством, Укрспортзабезпеченню у квітні та жовтні 2017 року доведено перелік обладнання для 10 видів спорту (біатлон, лижні гонки, фрістайл, стрибки на лижах з трамплінів, лижне двоборство, санний спорт, гірськолижний спорт, сноубординг, фігурне катання на коньках та шорт-трек) з технічними і якісними характеристиками, наданими Департаментом олімпійського спорту Мінмолодьспорту.

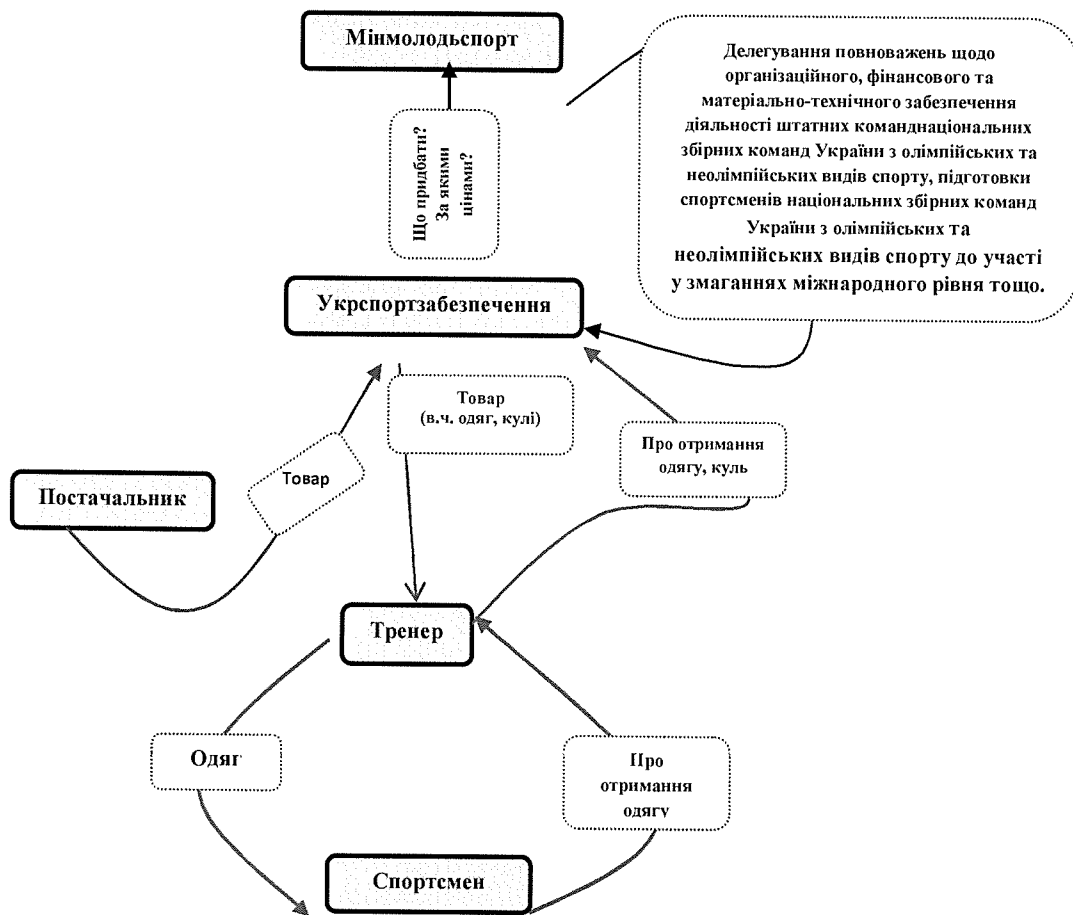

Рисунок 12. Схематичне зображення системи закупівлі та використання Укрспортзабезпеченням спортивного спорядження

Довідково. Наказом Міністерства від 14.04.2017 № 1564[105] у кількості 381 одиниця (лижі, кріплення для лиж, сноуборд, палки лижні, лижсоролери, сани, полози для саней, ковзани, леза тощо) на суму 11 812,5 тис. грн та наказом від 11.10.2017 № 4283[106] гвинтівки у кількості 2 шт. на орієнтовну суму 380,2 тис. гривень.

При цьому терміни, у які необхідно придбати та поставити (передати) обладнання та інвентар національним збірним командам, що братимуть участь в Олімпійських іграх 2018 року, Міністерством не визначено.

На виконання зазначених наказів Укрспортзабезпеченням організовано проведення 19 закупівельних процедур очікуваною вартістю 12 084,2 тис. гривень.

Довідково. Фактично придбано обладнання для біатлону на загальну суму 9 910,13 тис. грн (з них лижі гоночні класичні, конькові, палки до них, гвинтівки, тренажер стрілецький «Скатт біатлон», труба підзорна (оптична) зі штативом Carl Zeiss або аналог, відеокамера Panasonic HCVXF990EE-K, тренажер для верхнього плечового поясу, велотренажер, пульсометр, електромеханічне обладнання для відновлення фізичного стану спортсменів, електронне обладнання для електростимуляції м'язів, біохімічний аналізатор) За іншими 9 видами спорту - на загальну суму 1 780,49 тис. грн, з них, як приклад, для фрістайлу - лижі та гірські кріплення; для стрибків на лижах з трампліну – лижі

стрибків, кріплення стрибкові, рація; для лижного двоборства – лижі стрибкові, лижі бігові для ковзанярського ходу, палиці лижні для ковзанярського ходу, кріплення стрибкові.

Процедури закупівель обладнання та інвентарю Укрспортзабезпеченням розпочаті лише у червні 2017 року (при чому лише для біатлону), а договори із постачальниками за їхніми результатами укладені у липні-серпні 2017 року.

За іншими 9-ма видами спорту процедури закупівель проведено у вересні-листопаді, після отримання від Мінмолодьспорту відповідних наказів про їх придбання.

Слід зазначити, що вже в період виконання договорів до них вносилися зміни щодо відстрочення термінів поставки, бо відсутність предмету закупівлі на момент проведення торгів підтвердили листами самі постачальники.

Фактичні поставки завершені лише у грудні 2017 року попри те, що відповідно до вимог пункту 3 Порядку № 239 заключний етап підготовки національної збірної команди до зимових Олімпійських ігор, який розпочинається з 01 липня року, що передуює року проведення ігор, уже завершувався.

Довідково. Навчально-тренувальні збори заключного етапу підготовки спортсменів-кандидатів до складу національної збірної команди України з біатлону до зимових Олімпійських ігор проводились: з 04 по 11 грудня 2017 року у м. Хохфільцен (Австрія) (чоловіки та жінки, наказ Мінмолодьспорту від 13.11.2017 № 4709); з 11 по 18 грудня 2017 року у м. Ле Гранд Борнанд (Франція) (чоловіки та жінки, наказ Мінмолодьспорту від 13.11.2017 № 4710[107]); з 18 по 28 грудня 2017 року у м. Поклюка (Словенія) (жінки, наказ Мінмолодьспорту від 20.11.2017 № 4866[108]); з 18 по 28 грудня 2017 року у м. Обертлах (Австрія); з 28 грудня 2017 року по 22 січня 2018 року у м. Антхольц (Італія) (чоловіки та жінки, наказ Мінмолодьспорту від 28.11.2017 № 4974[109]); з 22 по 30 січня 2018 року у м. Антхольц (Італія) (чоловіки, наказ Мінмолодьспорту від 29.12.2017 № 5249); з 23 січня по 03 лютого 2018 року у м. Алмати (Казахстан) (жінки, наказ Мінмолодьспорту від 29.12.2017 № 5248[110]).

Наприклад, договір на придбання лиж для фрістайлу та кріплення для них на загальну суму 121,59 тис. грн було укладено з ТОВ «ФІШЕР Україна» 11 грудня 2017 року. Цією самою датою оформлено і накладну на поставку та документ внутрішнього переміщення про передачу спортінвентарю начальнику команди з фрістайлу Мартинчук І.В.

При цьому в Укрспортзабезпеченні документального підтвердження про передачу придбаного спортивного спорядження конкретному спортсмену немає.

Фактичне постачання 3-х пар саней зимових та сталевих полозів для них здійснено постачальником лише 21 грудня 2017 року, а внутрішнє переміщення з передачі директору Львівської дитячо-юнацької школи Клімчуку П.В. для подальшого використання під час підготовки до змагань - 05 лютого 2018 року, тобто після завершення заключного етапу підготовки до зимових ігор та перед початок зимової олімпіади.

Довідково. Договір на придбання 3-х пар саней зимових та сталевих полозів для них на суму 420,0 тис. грн укладено Укрспортзабезпеченням із постачальником ФОП Сташко Р.А. 01 листопада 2017 року.

Тобто а ні тренер, а ні спортсмени національної збірної команди саней зимових та полозів до них так і не отримали.

Аналогічно, за погодженням із Укрспортзабезпеченням та на підставі додаткових угод продовжено термін поставки спортивного обладнання й іншим постачальникам: ТОВ «АЕРОСКАН» на поставку лиж гоночних класичних, лиж гоночних конькових, палок для них та лижоролерів на суму 2 734,7 тис. грн (*фактично обладнання поставлено 23.10.2017*); ТОВ «ЛАБІОПРО» із поставки електромеханічного обладнання для відновлення фізичного стану спортсменів, та для електростимуляції м'язів на суму 1 168,4 тис. грн (*фактично обладнання поставлено 17.10.2017 та 08.11.2017*); ТОВ «МАТЧН» із поставки гвинтівок у кількості 2 шт. на суму 380,2 тис. грн (*фактично поставлено - 26.12.2017*).

За трьома договорами, укладеними із ПП «ПРО-СКИ» (від 01.11.2017 № 0022^[111] та № 0023^[112] на суму 206,8 тис. грн та 97,0 тис. грн відповідно) та ФОП Сташко Р.А. (від 01.11.2017 № 0020/17^[113] на суму 420,0 тис. грн), лижі для слалому, лижі стрибкові, кріплення до них, рації та сани зимові, металеві полози до них фактично поставлені 11.12.2017 та 21.12.2017. Тоді як за договорами спортивне спорядження має бути поставлено 09.11.2017 та 06.11.2017 відповідно.

Окрім зазначеного за двома видами спорту, а саме: фігурне катання на ковзанах у кількості 6 шт. на суму 90,0 тис. грн та шорт-треку у кількості 5 шт. на суму 74,5 тис. грн процедури взагалі не відбулися через внесення Міністерством у листопаді 2017 року (*наказ від 14.11.2017 № 4759^[114]*) змін до предмета закупівлі (ковзани для фігурного катання змінено на леза).

Наступні торги також не відбулися через неподання необхідної кількості пропозицій та завершення бюджетного періоду. Насамкінець наказом від 14.11.2017 № 4759^[114] Мінмолодьспорту скасував потребу у придбанні лез для шорт-треку.

Несвоєчасність поставки необхідного обладнання є як за олімпійськими видами спорту, так і за не олімпійськими видами спорту.

Зокрема, наказом Мінмолодьспорт від 23.02.2017 № 762^[115] затверджено перелік обладнання, яке необхідно придбати для підготовки національних збірних команд України з неолімпійських видів спорту до участі у X Всесвітніх іграх, які проводилися з 20 по 30 липня 2017 року у м. Вроцлав (Польща).

З огляду на затверджені бюджетні асигнування та затверджений наказом Мінмолодьспорту перелік обладнання, Укрспортзабезпечення у березні 2017 року розпочало процедуру торгів та визначило строки поставки обладнання - у квітні 2017 року.

Проте через визначення Міністерством ціни закупівлі, яка не відповідає ринковій та, відповідно брак постачальника, не відбулися торги із закупівлі обладнання для скелелазіння на суму 1 428,0 тис. гривень.

І лише на підставі іншого наказу Мінмолодьспорту від 22.11.2017 № 4848^[116], наприкінці грудня 2017 року Укрспортзабезпеченням необхідне обладнання для скелелазіння було придбано, але це відбулося через 5 місяців після завершення Всесвітніх ігор.

Так само через механізм визначення Міністерством орієнтовних цін на придбання спортивного інвентарю, їх нереальність порівняно з ринковими та відповідно відмову постачальників брати участь у торгах, не забезпечено закупівлю у 2017 році спортивного спорядження для тхеквондо ВТФ загальною вартістю 585,0 тис. грн (*наказ Мінмолодьспорту про визначення предмета закупівлі від 25.07.2017 № 3146[117]*), спортивного інвентарю для стрільби з лука, вартістю 345,0 тис. грн (*наказ Мінмолодьспорту від 27.09.2017 № 4985[118]*).

Крім того, успішність виступів спортсменів національної збірної команди з видів спорту, в яких використовується пневматична зброя, значною мірою залежить від якісних та технічних характеристик набоїв/патронів, які використовуються при стрільбі. Виробниками патронів, що відповідали, заявленим Мінмолодьспортом технічним вимогам та використовувалися упродовж аналізованого періоду, є виключно закордонні фірми.

У складі витрат на проведення навчально-тренувальних зборів та змагань із таких видів спорту, як біатлон, стрільба кульова на придбання набоїв/патронів, щорічно виділялися значні суми бюджетних коштів.

Довідково. *Укрспортзабезпеченням упродовж 2014-2017 років фактично використано бюджетних коштів на придбання набоїв/патронів загалом на суму 7 847,0 тис. грн, (в т.ч. у 2014 році: 246,2 тис. шт. на суму 1 190,1 тис. грн; у 2015 році – 304,9 тис. шт. на суму 1 737,3 тис. грн.; у 2016 році – 207,8 тис. шт. на суму 1 161,7 тис. грн; у 2017 році – 268,7 тис. шт. на суму 1 533,3 тис. гривень.*

Проте, незважаючи на важливість дотримання постачальниками технічних вимог до патронів, договори на їх придбання укладалися *Укрспортзабезпеченням* та *Інваспортом* без технічних характеристик до предмета закупівлі, що засвідчено під час збору інформації в цих установах. Специфікації також не долучені і до накладних, за якими постачальники відпускали товарно-матеріальні цінності цим установам.

Як приклад, Інваспортом за результатами відкритих торгів укладено договір із ТОВ «Match» від 12.05.2017 № 54[119] на придбання патронів малокаліберних змагальних та тренувальних на суму 2 441,4 тис. гривень

При цьому брак технічних характеристик та специфікацій до договору та до накладних не дає змоги ідентифікувати фактично отримані патрони за якісними та технічними ознаками, заявленими замовниками.

Аналогічно у 2014-2017 роках *Укрспортзабезпеченням* без зазначення технічних характеристик (марка, калібр, щільність попадання в мішень, партія тощо) було укладено договорів на придбання набоїв для проведення навчально-тренувальних зборів та змагань з кульової стрільби та біатлону на загальну суму 7 847,0 тис. гривень.

До того ж *Укрспортзабезпеченням* придбані набої списувалися без документального підтвердження видачі патронів спортсменам, а тільки за відомостями видачі патронів тренерам.

Довідково. *Відповідно до абзаців 2 і 3 пункту 5.1 Інструкції про порядок придбання, зберігання, обліку, охорони, перевезення і використання спортивної вогнепальної зброї та боєприпасів до неї суб'єктами сфери фізичної культури і спорту, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 15 березня 2011 року*

№ 227[120], та пункту 11.14 глави 11 розділу II Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 21 серпня 1998 року № 622[121], кожен стрілець, який отримує спортивну вогнепальну зброю та боєприпаси до неї на заняття (змагання), ставить підпис в книзі обліку видачі і прийняття спортивної вогнепальної зброї та боєприпасів до неї (додаток 3), а також не має права передавати її іншій особі. **Боєприпаси** до спортивної вогнепальної зброї видаються **кожному стрільцю за роздавальню-здавальними відомостями** в кількості і асортименті, вказаних тренером (інструктором), що проводять заняття. **Бойові припаси** до зброї, що використані на навчальні цілі (практичні стрільби), у стрілецьких змаганнях (навчальних зборах) або в результаті застосування (використання) зброї під час несення служби, а також втрачені списуються за актом списання бойових припасів із залученням **відповідних роздавальню-здавальних відомостей**.

Спортивна форма загального та спеціального призначення є не лише невід'ємною частиною іміджу національної збірної команди, але і забезпечує комфорт та безпеку для спортсменів під час проведення спортивних заходів.

Чинним законодавством передбачено, що члени національної збірної команди з олімпійських та неолімпійських видів спорту забезпечуються спортивним одягом, взуттям та аксесуарами загального і спеціального призначення відповідно до переліку найменувань, визначених Мінмолодспортм та коштом державного бюджету.

Довідково. Відповідно до абзацу 2 пункту 4 Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для розвитку фізичної культури, спорту вищих досягнень та резервного спорту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 лютого 2012 року № 152[23], затвердження переліку обладнання та інвентарю довгострокового використання, спортивного одягу, взуття та аксесуарів загального і спеціального призначення, які придбаваються розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня, покладено на Мінмолодспорт. Видатки на придбання спортивного спорядження затверджуються Укрспортзабезпеченню кошторисом за КПКВК 3401220.

Під час складання переліків спортивної форми Міністерство керується Порядком та нормами забезпечення спортивним одягом, спортивним взуттям та аксесуарами загального та спеціального призначення, спортивним інвентарем індивідуального користування членів національних збірних команд України з видів спорту, членів штатних збірних команд України з видів спорту та офіційних делегацій, які беруть участь у міжнародних змаганнях, затвердженим наказом Мінмолодспорту від 19 червня 2008 року № 2489[122].

Проте зважаючи на наявні фінансові ресурси в державі, кошти спрямовуються на забезпечення окремих спортсменів та тренерів національних збірних команд.

Зокрема, лише у 2017 році за наявності понад 5-ти тисяч спортсменів національних збірних команд бюджетні асигнування Укрспортзабезпеченню надано для придбання лише 2100 спортивних комплектів одягу загального користування, які дотепер у кількості 1511 комплектів обліковуються у залишку як невидані.

Водночас аудитом встановлено, що Мінмолодспорту під час формування потреби в коштах на придбання спортивної форми не вимагало, а

Укрспортзабезпечення не надавало інформації про її фактичні залишки утворені з форми, придбаної у попередніх роках, яка обліковувалася за даними бухгалтерського обліку Укрспортзабезпечення.

Як наслідок, щороку збільшуються залишки спортивної форми, яка з тривалим терміном зберігання має ризик до втрати естетичних та якісних властивостей.

Довідково. Станом на 01.01.2018 у залишку обліковувалося 2,3 тис. комплектів на суму 6 848,7 тис. гривень, з якої 0,2 тис. шт. на суму 147,9 тис. грн, придбано у 2015 році; 0,4 тис. шт. на суму 251,7 тис. грн - у 2016 році; 1,8 тис. шт. на суму 6449,1 тис. грн - у 2017 році.

Така система організації з придбання та забезпечення спортсменів екіпіровкою піддає сумніву раціональність та ефективність використання коштів державного бюджету.

Водночас забезпечення екіпіровкою національних збірних команд з видів спорту інвалідів здійснюється за переліком, який визначався лише Інваспортом.

Проте результати аудиту засвідчили наявність проблем і в цій системі.

Придбання спортивної форми у деяких випадках проведено у постачальника, який своєю чергою цю форму попередньо придбав у інших продавців. Як наслідок, її вартість для спортсменів національних збірних команд з видів спорту інвалідів лише за одним договором, укладеним у 2014 році між Інваспортом та ТОВ «СПОРТ СЕРВІС», зросла на 12,0 тис. гривень.

Наприклад, ігрову форму для волейболу ТОВ «СПОРТ СЕРВІС» придбав у іншого постачальника за ціною 0,5 тис. грн (з ПДВ) за одниницю, тоді як Інваспорту вона коштувала 1,0 тис. грн, тобто її вартість збільшено майже наполовину.

Слід зазначити, що за вказаними умовами Інваспорт придбав й інше обладнання. Зокрема, сітка для волейболу коштувала йому 2,0 тис. грн, тоді як постачальник - ТОВ «СПОРТ СЕРВІС» придбав лише за 0,3 тис. гривень.

Зауважимо, що ТОВ «СПОРТ СЕРВІС» також забезпечувало спортивним спорядженням і Укрспортзабезпечення. Довідки зустрічних звірок додаються у додатку ____.

Отже, затягування Міністерством із затвердженням переліків необхідного спортивного обладнання та інвентарю та невизначеність з їх технічними характеристиками не сприяє ефективному використанню бюджетних коштів та призводить до несвоєчасного забезпечення спортсменів відповідним спорядженням.

Гіпотеза 5. Самоусунення Мінмолодьспорту від контролю за використанням коштів, виділених спортивним федераціям у межах експерименту, спричинило неефективне використання коштів державного бюджету на суму 2 112,3 тис. грн та використання коштів у супереч законотдавству на суму 3 891,2 тис. гривень.

Реформації у суспільстві не залишили осторонь і сферу спорту. Понад два роки триває експеримент надання деяким федераціям з олімпійських видів спорту коштів для організації і проведення спортивних заходів, спрямованих на

забезпечення підготовки спортсменів національних збірних команд з відповідних видів спорту та їх участі у спортивних змаганнях всеукраїнського та міжнародного рівня.

Метою експерименту було надання фінансової самостійності федераціям, які брали участь у експерименті, для підвищення оперативності організації проведення спортивних заходів, включених до Єдиного календарного плану фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів на відповідний рік, та пошуку нового механізму співпраці між державою та громадськими організаціями.

Відповідно до пункту 22 Бюджетного кодексу України[1] та пункту 9 Порядку № 573[22] Мінмолодьспорт мав здійснювати щокварталу контроль за здійсненням федераціями спортивних заходів, визначених пунктом 2 цього Порядку, в установленому ним порядку.

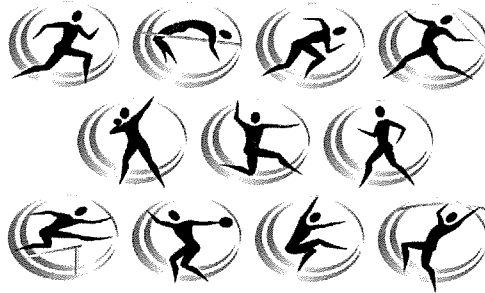
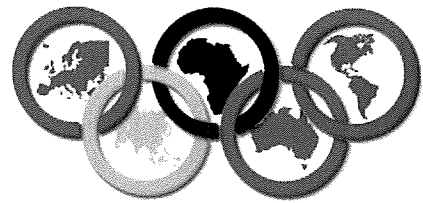
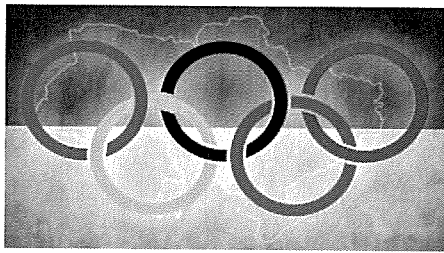
Довідково. Пунктом 5 статті 22 Бюджетного кодексу України[1] передбачено, що головний розпорядник бюджетних коштів здійснює управління бюджетними коштами у межах установлених йому бюджетних повноважень та оцінку ефективності бюджетних програм, забезпечуючи ефективне, результативне і цільове використання бюджетних коштів, організацію та координацію роботи розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня та одержувачів бюджетних коштів у бюджетному процесі.

Проте цей контроль полягав лише в формальному розгляді звітів, які подавали федерації на адресу Міністерства.

Довідково. За умовами укладених Мінмолодьспорт з федераціями договорів громадські організації звітуються перед Міністерством про організацію та проведення спортивних заходів щомісячно до 15 числа, наступного за звітним, відповідно до форми визначеної у додатках до договорів; щороку до 01 лютого – за попередній рік (за довільною формою); впродовж одного місяця з моменту закінчення експерименту – про результати експерименту (за довільною формою); щокварталу до 14 квітня, 14 липня, 14 жовтня та за звітний рік до 15 січня звіт про проходження та використання коштів загального фонду (форма № 2д), звіт про заборгованість за бюджетними коштами (форма № 7д); звіт про виконання плану використання бюджетних коштів, довідку про проведення спортивних заходів у розрізі витрат та заходів; щороку до 15 січня інформацію про виконання паспорта бюджетної програми за попередній рік.

Наслідком цього є непоодинокі факти порушень, допущених спортивними федераціями – учасниками експерименту.

Отримавши у 2016 році кошти з державного бюджету на суму 13 637,3 тис. грн на проведення 85 НТЗ національних збірних команд з олімпійських видів спорту, що проводяться на території України, Федерація легкої атлетики України не провела майже чверті цих зборів, які були включені до Календарного плану (рис. 13). Проте через збільшення загальної кількості учасників у цих НТЗ кошти, які надійшли майже у повному обсязі (98 % від обсягу коштів, що надійшли до федерації), використані на вказані цілі.

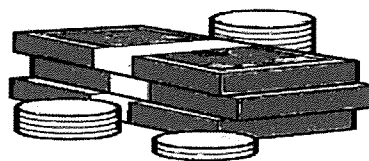

Заплановано : 85 НТЗ

Проведено:65 НТЗ

Заплановано:30 зборів

Проведено:32 збори

13 637,3 тис. грн

13 411,6 тис. грн

7 902,0 тис. грн

9 535,7 тис. грн

Рисунок 13 . Дані про заплановані та проведені у 2016 році громадською спілкою «Федерація легкої атлетики України» навчально-тренувальні збори на території України та за кордоном

Як засвідчили результати аудиту, в одному випадку терміни проведення заходів на території України та кількість учасників, які брали у них участь, зменшено у двічі-тричі порівняно з планом, що давало змогу створити економію бюджетних коштів майже у 7,5 рази. Тоді як за іншими заходами кількість учасників, навпаки, майже вдвічі перевищувала заплановані показники.

Зокрема, за Єдиним календарним планом у м. Києві (Конча-Заспа) з 14.07.2016 заплановано впродовж 32 днів збір (група метання) для підготовки до XXXI Олімпійських ігор у складі 25 осіб з плановим обсягом витрат на захід на суму 400,0 тис. гривень.

Водночас цей захід розпочато 31.07.2016 та його тривалість зменшено до 11 днів, а склад учасників – до 8 осіб. Як наслідок, витрати скорочено до 52,9 тис. грн, або в 7,5 рази.

Натомість НТЗ збірної команди з легкої атлетики (група витривалості 800 м, 1500 м) до чемпіонату світу, який планувалося провести на території України з 21.02.2016 до 06.03.2016 терміном 15 днів та за участю

19 спортсменів, фактично проведено в м. Мукачеве (Закарпатська обл.) з 04.02.2016 по 03.03.2016 (тобто на 14 днів раніше та з перевищенням установлених термінів на 14 днів) та залучено до нього 38 осіб. Як наслідок, витрати на проведення заходу зросли до 254,0 тис. грн та перевищили запланований обсяг на 70 % (150,0 тис. грн).

Крім того, аудитом встановлено, що *Федерація легкої атлетики України* у 2016 році спрямувала кошти державного бюджету на суму 676,0 тис. грн на проведення 4-х НТЗ за кордоном, тоді як ці кошти планувалися та надійшли для проведення зборів на території України.

При цьому три з них на суму 602,6 тис. грн проведено з порушенням Порядків № 152 [23] та № 573[22], а саме: під час або після завершення змагань, до яких здійснювалася підготовка спортсменів під час НТЗ.

За календарним планом на 2016 рік передбачалося на території України провести НТЗ (група резерву) до чемпіонату Світу серед юніорів з 11.07.2016, терміном 7 днів у складі 47 осіб плановою вартістю 200,0 тис. грн. Фактично цей захід проведено у м. Афіни (Греція) з 31.07.2016 терміном 11 днів у складі 16 осіб, вартістю 416,1 тис. грн за умови, що безпосередньо чемпіонат Світу серед юніорів відбувся у м. Бидгощ (Польща) у період з 15 по 25 липня 2016 року.

Подібно, незважаючи на те, що чемпіонат Європи відбувся з 03 по 13 липня 2016 року у м. Амстердам (Нідерланди), підготовка до його проведення *Федерацією легкої атлетики* здійснена для групи спринт у м. Кютахья (Туреччина) терміном з 30.06.2016 по 23.07.2016, групи стрибків (висота, жердина) - у м. Курессааре (Естонія) з 30.06.2016 по 13.07.2016. На проведення цих зборів використано 186,5 тис. гривень.

Відповідно до пункту 8 Порядку № 573[22] та умов пункту 4.2 договорів, укладених Мінмолодьспортом з федераціями, таке порушення вимог законодавства та договірних зобов'язань, як наслідок має призводити до розірвання договору з федерацією та виключення її з експерименту.

Водночас, незважаючи на порушені умови, Мінмолодьспорту у 2017 році також залучив цю федерацію до експерименту та спрямував на проведення заходів 40 140,0 тис. гривень.

Факти порушення зобов'язань при використанні коштів у межах експерименту допускалися і іншими федераціями.

Наприклад, без погодження з Міністерством *Федерація України зі стрибків у воду* у 2017 році не взяла участі у двох міжнародних змаганнях, *Федерація баскетболу України* - у 9-ти змаганнях. Кошти, заплановані на проведення цих заходів, перерозподілена на інші заходи, включені до календарного плану.

Федерацією хокею України та *Федерацією баскетболу України* у 2017 році на порушення вимог статті 37 Закону України «Про фізичну культуру і спорт», Порядків № 152[23] та № 573[22], пункту 1 розділу I, пунктам 1, 2 розділу II Положення про національні збірні команди № 3027[67] залучено до спортивних заходів осіб, які не є членами національних збірних команд. Як наслідок, безпідставно витрачено кошти державного бюджету на суму 344,7 тис. грн та 84,4 тис. грн відповідно.

Такі ж випадки були допущені і у 2016 році федераціями зі стрибків у воду, важкої атлетики та баскетболу, які з порушенням законодавства використали загалом 435,9 тис. гривень.

Слід наголосити, що як і в ситуації з Федерацією легкої атлетики Міністерство не вжило заходів щодо виключення з експерименту вказаних Федерацій.

Крім того, через брак контролю з боку Міністерства *федераціями хокею, легкої атлетики, зі стрибків у воду та баскетболу* закупівлю медичних препаратів та лікарських засобів для забезпечення спортсменів під час спортивних заходів здійснено у 2016 та 2017 роках після їх проведення. Як наслідок необґрунтовано використано коштів державного бюджету на суму 1 287,1 тис. гривень.

Довідково. Порядком забезпечення лікарськими засобами та виробами медичного призначення спортсменів – учасників спортивних заходів державного та міжнародного рівня, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 18 вересня 2013 року № 689[29] передбачено забезпечення організатором спортивного заходу спортсменів лікарськими засобами та виробами медичного призначення під час проведення спортивного заходу.

При цьому Федерацією хокею України, окрім медичних препаратів після проведення заходів, аналогічно, придбавалися й ключки для хоксю для проведення НТЗ.

Зокрема, для проведення НТЗ, що відбувся у м. Бровари з 06.02.2017 по 11.02.2017 ключки за документами придбано та видано спортсменам 20.02.2017, тобто через 9 днів після закінчення спортивного заходу.

Загалом у період з грудня 2016 року по грудень 2017 року придбано ключок для НТЗ, які завершено, загалом на суму 222,6 тис. грн. Тобто спортсмени при підготовці до змагань та відповідно на змаганнях були позбавлені необхідного сучасного інвентарю.

Через недотримання вимог нормативно-правових актів безпосередньо спортивними федераціями допущено низку інших порушень фінансової дисципліни.

Федераціями хокею, баскетболу та стрибків у воду у 2016 та 2017 роках відшкодовано витрат за відрядженнями членів національних збірних команд без оригіналів підтвердних документів загалом на суму 34,3 тис. грн; Федерацією України зі стрибків у воду у 2016 році - 106,8 тис. грн витрачено на оплату за харчування під час спортивних заходів, вартість якого включена до рахунків за проживання.

Усупереч вимогам Порядку № 152, яким заборонено придбання послуг через посередників, у 2016 роках спортивними *федераціями легкої атлетики, баскетболу та зі стрибків у воду* спрямовано загалом 20 627,8 тис. грн на закупівлю авіаквитків туристичним агентствам, вартість у яких дорожча, ніж у авіаперевізників.

Федерацією хокею України у період з грудня 2016 по грудень 2017 років не відображено в обліку придбані медикаменти на суму 354,1 тис. грн та спортивний інвентар (ключки) на суму 2 531,0 тис. гривень.

Цією ж Федерацією у 2017 році не складався річний план закупівель, незважаючи на те, що через систему Prozorro нею проведено закупівлі на суму понад 6 000,0 тис. гривень.

Отже брак контролю з боку Мінмолодьспорту за використанням коштів, наданих спортивним федераціям – учасникам експерименту, призводить до використання ними коштів з недотриманням законодавства.

Гіпотеза 6. Неналежне виконання Мінмолодьспортом функцій з управління бюджетними коштами на забезпечення діяльності установ, які утримувалися за бюджетними програмами «Розвиток спорту інвалідів та їх фізкультурно-спортивна реабілітація», «Розвиток фізичної культури, спорту вищих досягнень та резервного спорту» та контролю за їх діяльністю призвело до зайвого виділення коштів державного бюджету на суму 3 595,8 тис. грн, використання коштів з порушенням законодавства на суму 2 861,0 тис. грн, втрати майна на суму 109,4 тис. грн та списання коштів на видатки за відсутності документального підтвердження їх здійснення загалом на суму тис. гривень.

6.1. Неналежний розгляд Міністерством проектів кошторисів підпорядкованої бюджетної установи - Інваспорту та нездійснення внутрішнього контролю за діяльністю Укрспортзабезпечення призвели до зайвого виділення з державного бюджету коштів на суму 3 595,8 тис. грн та використання коштів з порушенням законодавства на суму 2 861,0 тис. гривень.

Бюджетне законодавство України регламентує повноваження головних розпорядників бюджетних коштів. До них, зокрема, належать функції із затвердження кошторисів розпорядникам нижчого рівня на підставі об'єктивної потреби в коштах, з огляду на основні виробничі показники та контингенти і здійснення внутрішнього контролю за витрачанням ними бюджетних коштів.

Довідково. Відповідно до статті 22 Бюджетного кодексу України[1] головний розпорядник бюджетних коштів затверджує кошториси розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня (плани використання бюджетних коштів одержувачів бюджетних коштів), якщо інше не передбачено законодавством, та здійснює внутрішній контроль за повнотою надходжень, взяттям бюджетних зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня та одержувачами бюджетних коштів і витрачанням ними бюджетних коштів. Пунктами 12, 20 Порядку складання, розгляду, затвердження та основні вимоги до виконання кошторисів бюджетних установ, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2002 року № 228[30], передбачено, що **головні розпорядники: розглядають показники проектів кошторисів розпорядників нижчого рівня щодо законності та правильності розрахунків, доцільності запланованих видатків бюджету та надання кредитів з бюджету, правильності їх розподілу відповідно до економічної класифікації видатків бюджету та класифікації кредитування бюджету, повноти надходження доходів або повернення кредитів, додержання діючих ставок (посадових окладів), норм, цін, лімітів, а також інших показників відповідно до законодавства. Під час визначення обсягів видатків бюджету та/або надання кредитів з бюджету розпорядників нижчого рівня повинні враховувати об'єктивну потребу в коштах кожної установи, виходячи з її основних виробничих показників і контингентів,**

які встановлюються для установ (кількість класів, учнів у школах, ліжок у лікарнях, дітей у дошкільних закладах тощо), обсягу виконуваної роботи, штатної чисельності, необхідності погашення дебіторської і кредиторської заборгованості та реалізації окремих програм і намічених заходів щодо скорочення витрат у плановому періоді

Водночас упродовж 2014-2017 років через неналежне виконання Мінмолодьспортом своїх функцій з перевірки розрахунків потреби у бюджетних коштах, Інваспорту у кошторисі за КПКВК 3401110 завищено обсяг видатків на оплату єдиного соціального внеску (далі – ЄСВ), нарахованого на заробітну плату спортсменів штатної збірної з видів спорту інвалідів на суму 3 911,9 тис. грн, в тому числі на 2014 рік - 461,9 тис. грн, на 2015 рік – 289,4 тис. грн, на 2016 рік – 1,1 тис. грн, на 2017 рік -3159,4 тис. гривень.

Довідково. Пунктом 13 статті 8 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08 липня 2010 року № 2464-VI[11] та пунктом 5 Інструкції про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 20.04.2015 № 449 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 28.03.2016 № 393)[123], для підприємств, установ і організацій, у яких працюють інваліди, єдиний внесок встановлюється у розмірі 8,41% суми нарахованої заробітної плати за видами виплат, які включають основну та додаткову заробітну плату, інші заохочувальні та компенсаційні виплати. Проте Інваспортом середній відсоток єдиного внеску розраховано на рівні 15%.

Не використані бюджетні асигнування за КЕКВ 2120 за КПКВК 3401110 на підставі довідок про зміни до кошторисів розподілені за іншими КЕКВ, зокрема у 2014-2016 роках на оплату комунальних послуг та у 2017 році на підставі розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.12.2017 № 842-р «Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Міністерству молоді та спорту на 2017 рік» 2895,8 тис. грн - на виплату винагород за результатами Дефлімпійських ігор за КПКВК 3401120.

Наслідком такого планування бюджетних коштів є повернення їх невикористаної частини за КЕКВ 2120 КПКВК 3401110 у грудні кожного року у дохід державного бюджету в загальній сумі 316,1 тис. грн, в тому числі: у 2014 році – 64,7 тис. грн, у 2015 році – 125,4 тис. грн, у 2016 році – 21,2 тис. грн, у 2017 році – 104,8 тис. гривень.

За інформацією заступника директора департаменту економіки та фінансів - начальника відділу фінансів національних збірних команд Пунди О.В. в бюджетному запиті на 2017 рік Міністерством було враховано за КПКВК 3401110 обсяг видатків на оплату ЄСВ, нарахованого на заробітну плату спортсменів штатної збірної команди з видів спорту осіб з інвалідністю в обсязі 4 268,1 тис. грн. (на рівні 11,8 %). При доопрацюванні проекту бюджету на 2017 рік та враховуючи успішний виступ на літніх XV Паралімпійських іграх та успіхи українських спортсменів з інвалідністю на міжнародному рівні, за ініціативи Національного комітету спорту інвалідів України та на виконання доручення Кабінету Міністрів України від 18.10.2016 № 37086/1/1-16 було збільшено чисельність спортсменів та тренерів штатної збірної команди з

видів спорту осіб з інвалідністю на 206 додаткових штатних одиниць. Відповідно до цього та наданих Укрцентром «Інваспорт» фінансових розрахунків, збільшилися видатки на оплату праці та нарахування (де ЄСВ склало 22 %), що призвело до завищення обсягу видатків на оплату ЄСВ на 2 895,8 тис. грн., а середній відсоток ЄСВ склав 15 %. З метою виконання зобов'язань держави та зняття соціальної напруги, враховуючи успішний виступ спортсменів з інвалідністю на XXIII літніх Дефлімпійських ігор, було прийняте розпорядження КМУ від 01.12.2017 № 842-р «Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Міністерству молоді та спорту на 2017 рік», яким зазначені кошти перерозподілено саме для виплати винагород тренерам спортсменів-чемпіонів, призерів XXIII літніх Дефлімпійських ігор. Ці кошти надійшли у повному обсязі та були використані на вказані цілі.

В іншому випадку аудитом встановлено, що Укрспортзабезпечення у 2014 - 2016 роках за відсутності у Колективному договорі на 2014-2018 роки установи умов надання спортсменам-інструкторам штатної збірної команди додаткових днів відпустки за ненормований робочий день провів таких виплат цій категорії працівників загалом на суму 2 861,0 тис. грн (з урахуванням сплати ЄСВ), чим не дотримано вимог статті 8 Закону України «Про відпустки» та пункту 3.1.8 Колективного договору (додаток 2).

6.2. Неналежний контроль Міністерства за діяльністю Укрспортзабезпечення створив передумови для втрати майна та використання іншими установами на власні цілі без узгодження із власником майна.

Розвиток спорту вищих досягнень на сучасному етапі неможливий без застосування спортивного обладнання та інвентарю, технічні характеристики якого, в умовах жорсткої конкуренції виробників значною мірою впливають на результативність учасників змагань. Тренування спортсменів майже всіх видів спорту та їх виступи на змаганнях потребують сучасного і технологічного спортивного обладнання. Правила ж проведення спортивних змагань, затверджені Міжнародними спортивними федераціями, визначають конкретні вимоги до спортивного спорядження, застосованого під час змагань.

Чинним порядком держава виділяє кошти Укрспортзабезпеченню для придбання спортивного обладнання та інвентарю з метою матеріально-технічного забезпечення навчально-тренувальних зборів та змагань, включених до Єдиного календарного плану.

Водночас Укрспортзабезпечення не має у своїй структурі не лише спортивних залів, в яких спортсмени національної збірної команди могли б проводити тренування, а й складських приміщень для зберігання придбаного спортивного спорядження.

Зважаючи на це, все спортивне обладнання, інвентар, спорядження, що придбавалося Укрспортзабезпеченням, передане на відповідальне зберігання до інших установ, здебільшого - до закладів у сфері фізичної культури і спорту (шкіл вищої спортивної майстерності та дитячо-юнацьких спортивних шкіл

комунальної форми власності), або під матеріальну відповідальність тренерам/спортсменам штатної збірної команди, територіально розміщених у різних регіонах України.

Довідково. У бухгалтерському обліку Укрспортзабезпечення станом на 01.12.2017 обліковується основних засобів на суму 100 101,9 тис. грн, малоцінних швидкозношуваних предметів (у складі запасів) на суму 1 696,1 тис. грн. Зазначене майно перебуває на відповідальному зберіганні у 114 установах на загальну суму 83 436,7 тис. грн та у 99 підзвітних осіб на загальну суму 18 261,3 тис. гривень.

При цьому упродовж 2014-2017 років керівництвом Укрспортзабезпечення не вжито заходів для організації суцільної інвентаризації майна, переданого в інші установи.

Довідково. Відповідно до пунктів 6, 7, 10 Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 02 вересня 2014 року № 879[124], суцільною інвентаризацією охоплюються всі види зобов'язань та **всі активи підприємства** незалежно від їх місцезнаходження, у тому числі предмети, що передані у прокат, оренду або перебувають на реконструкції, модернізації, консервації, у ремонті, запасі або резерві незалежно від технічного стану **перед складанням річної фінансової звітності** до дати балансу **в період трьох місяців** для необоротних активів (крім незавершених капітальних інвестицій, **об'єктів основних засобів, які на момент інвентаризації будуть знаходитися поза підприємством**, зокрема автомобілів, морських і річкових суден, які відбудуть у тривалі рейси, тощо), запасів (крім незавершеного виробництва та напівфабрикатів, інших матеріальних цінностей, які на момент інвентаризації будуть знаходитися поза підприємством), поточних біологічних активів, дебіторської та кредиторської заборгованостей, витрат і доходів майбутніх періодів, зобов'язань (крім невикористаних забезпечень, розрахунків з бюджетом та з відрахувань на загальнообов'язкове державне соціальне страхування); Фактично Укрспортзабезпечення проводило вибіркову інвентаризацію майна. Зокрема, у 2014 проінвентаризовано майна на суму 49 901,7 тис. грн (або 85% загальної вартості майна, що перебувало на балансі установи); у 2015 році - на суму 35 904,8 тис. грн, або 61%; у 2016 році - на суму 55 256,2 тис. грн, або 76%; у 2017 році - на суму 29 554,5 тис. грн, або 29%.

Як засвідчили результати аудиту, майно, передане на відповідальне зберігання до 20 інших установ сфери спорту державної та комунальної форми власності, використовується як для проведення навчально-тренувальних зборів національної збірної команди, всеукраїнських змагань відповідно до Єдиного календарного плану, так і для організації інших спортивних заходів цих установ без узгодження із Укрспортзабезпеченням.

Довідково. Умовами пункту 3.3.5 договорів про відповідальне зберігання визначено, що використання майна, переданого на зберігання, має відбуватися на підставі заявок Укрспортзабезпечення для проведення заходів, передбачених наказами Мінмолодьспорту.

Відповідно до вимог пунктів 1, 2 статті 943 та статті 944 глави 66 Цивільного кодексу України[2] Зберігач зобов'язаний виконувати свої обов'язки за договором зберігання особисто. Зберігач **має право передати** річ на зберігання іншій особі у разі, якщо він **вимушений це зробити в інтересах поклажодавця і не має можливості отримати його згоду**. Про передання речі на зберігання іншій особі зберігач зобов'язаний **своєчасно повідомити поклажодавця**. Зберігач **не має права без згоди поклажодавця користуватися річчю, переданою йому на зберігання, а також передавати її у користування іншій особі**.

Як приклад, Миколаївська спеціалізована дитячо-юнацька спортивна школа олімпійського резерву з фехтування упродовж 2014-2016 років використовувала отримане на відповідальне зберігання спортивне спорядження загальною вартістю 293,4 тис. грн (у складі 6-ти алюмінієвих доріжок фірми «Allstar», 4-х електрофіксаторів фірми «Allstar» з пультом ДУ, 4-х валіз для транспортування електрофіксатора та 8-и змотувачів фірми «Allstar») при проведенні 6 змагань за календарним планом Мінмолодьспорту та 12 змагань за календарним планом Національної федерації фехтування України без погодження із Укрспортзабезпеченням.

Крім того, незважаючи на те, що Укрспортзабезпеченням при проведенні у 2016 році інвентаризації майна, переданого на зберігання Управлінню з питань фізичної культури та спорту Миколаївської облдержадміністрації, зафіксована відсутність окремих частин спортивної яхти олімпійського класу «49 er» на загальну суму 109,4 тис. грн, будь-яких управлінських рішень щодо вжиття заходів із відшкодування установою-зберігачем нестачі наразі не прийнято.

Як наслідок, державою втрачено зазначеного майна на суму 109,4 тис. грн та не проведено відшкодування витрат з його придбання, що суперечить нормам чинного законодавства. Відсутність майна також підтверджено і під час аудиту.

Крім того, аудитом встановлено, що частина майна, переданого на відповідальне зберігання, не використовується через його моральний та фізичний знос.

Проте управлінських рішень щодо його списання Укрспортзабезпечення не приймало.

А саме: комплексне спортивне обладнання на суму 293,4 тис. грн, що зберігається у Миколаївській спеціалізованій дитячо-юнацькій спортивній школі олімпійського резерву з фехтування, починаючи із 2017 року, не використовується через фізичний знос електорофіксаторів, без функціонування яких унеможливлено застосування всього комплексу обладнання.

Також через поганий технічний стан не використовується гумова фехтувальна доріжка вартістю 20,8 тис. грн, що зберігається Федерацією фехтування Запорізької області.

Спортивне обладнання, призначене для легкої атлетики вартістю 274,0 тис. грн (місце для приземлення для стрибків у висоту, планка для стрибків з жердиною, планка для стрибків у висоту, приклад для виміру висоти телескопічний, стійка для стрибків з жердиною, стійки для стрибків у висоту, стартовий блок), що перебуває на відповідальному зберіганні в комунальному закладі «Запорізька обласна школа вищої спортивної майстерності» Запорізької обласної ради, не використовується через тимчасове закриття легкоатлетичного манежу на проведення його реконструкції.

Також до 2016 року була практика передачі Укрспортзабезпеченням спортивного обладнання до структурних підрозділів обласних/районних державних адміністрацій у сфері фізичної культури і спорту, які надалі без дозволів Укрспортзабезпечення передавали отримане майно на відповідальне збереження до інших установ (у тому числі комунальних, громадських тощо).

При цьому безпосередньо Укрспортзабезпечення не має повної та достовірної інформації щодо місцезнаходження цього майна та можливого його використання зберігачами з власною метою, надання в оренду іншим користувачам тощо.

Як приклад, Управлінням молоді, фізичної культури та спорту Запорізької обласної державної адміністрації спортивне обладнання, отримане від Укрспортзабезпечення на суму 979,9 тис. грн, передане на відповідальне зберігання 5 установам області, а саме: Спеціалізованій дитячо-юнацькій школі олімпійського резерву з легкої атлетики СК «Металург» на суму 652,4 тис. грн, акціонерному товариству СК «Мотор Січ» на суму 224,9 тис. грн, товариству з обмеженою відповідальністю «Гандбольний клуб «ZTR» на суму 51,7 тис. грн, Запорізькому національному університету на суму 30,1 тис. грн та Федерації фехтування Запорізької області на суму 20,8 тис. гривень.

Аналогічно без дозволу Укрспортзабезпечення, Управлінням з питань фізичної культури та спорту Бахмутської міської ради Донецької області майно на відповідальному зберіганні в кількості 69 найменувань (у тому числі ангар для стрибків з жердиною, ангар для сектору стрибків у висоту, барер для барерного бігу з противагою, диски легкоатлетичні, молоти легкоатлетичні тощо) загалом на суму 757,3 тис. грн було передане у 2016 році завгоспу комунального закладу спортивно-оздоровчого профілю «Стадіон «Металург» Бахмутської міської ради.

Вказане обладнання використовувалося у 2017 році на підставі наказів Федерації легкої атлетики України на проведення НТЗ зі спеціальної підготовки збірної команди з легкої атлетики, групи спринтерського бігу до чемпіонату світу у приміщенні. Під час аудиту підтверджено фактичну наявність зазначеного обладнання. *Матеріали збору інформації наведено в додатку ____.*

6.3. Брак контролю за використанням під час спортивних заходів лікарських засобів, медичних препаратів та пального призвело до їх списання без підтверджуючих документів загалом на суму 492,0 тис. гривень.

Навчально-тренувальні збори супроводжуються травматизмом спортсменів, що потребує своєчасного надання невідкладної медичної допомоги. Проте це неможливо без належного забезпечення цих заходів лікарськими засобами та медичними препаратами.

Крім того, спортсмени та їх тренери такі саме люди і мають хвороби, притаманні будь-якій людині.

У 2014-2017 роках для забезпечення лікарськими засобами та виробами медичного призначення під час проведення спортивних заходів придбано коштом державного бюджету цих засобів та виробів медичного призначення загалом на суму 25 522,0 тис. грн, у тому числі за КПКВК 3401110, КПКВК 3401120 – 2 898,8 тис. грн та за КПКВК 3401220, КПКВК 3401320 – 22 623,2 тис. гривень.

Для унормування процесу забезпечення лікарськими засобами та виробами медичного призначення спортсменів - учасників спортивних заходів

державного та міжнародного рівня у 2013 році прийнято відповідний порядок [29].

Водночас за цим порядком це забезпечення спортсменів під час заходів здійснюється не від реальної потреби у ліках за призначенням лікаря, а за визначеною грошовою нормою.

***Довідково.** Відповідно до пункту 5 Порядку забезпечення лікарськими засобами та виробами медичного призначення спортсменів - учасників спортивних заходів державного та міжнародного рівня, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18.09.2013 № 689[29], під час проведення спортивного заходу організатор, що його проводить, забезпечує спортсменів лікарськими засобами та виробами медичного призначення відповідно до грошової норми витрат на забезпечення спортсменів - учасників спортивних заходів державного та міжнародного рівня лікарськими засобами та виробами медичного призначення.*

Наслідком таких дій, як засвідчили результати аудиту, є списання медикаментів згідно з відомостями на видачу фармацевтичних засобів, складених після кожного спортивного заходу, в обсягах їх придбання з розподілом на всіх учасників, які брали участь у заходах, тобто без будь-яких залишків.

Під час участі 8 спортсменів національної збірної команди України з пляжного волейболу у XXIII літніх Дефлімпійських іграх в м. Самсун (Туреччина) в однакових способах та дозуваннях на кожного спортсмена одночасно списані медикаменти, які призначаються для лікування панкреатиту, гострих кишкових захворюваннях, гострих хронічних захворюваннях бронхологічної системи для зменшення мокротиння та її відходження, протизапальні та жарознижувальні, протигерпесні препарати та препарати для комплексної терапії хронічної серцевої недостатності і порушень кровообігу мозку.

Препарат аугментін (антибіотик) у таблетках 500мг/125 мг № 14 розподілено згідно з відомістю в дозуванні 3281,25 мг, тобто шляхом розподілення загального обсягу придбаного препарату 26250 мг на кількість 8 спортсменів національної збірної команди України з пляжного волейболу.

Також закуплений препарат актовегін (для покращання кровообігу головного мозку) 80 мг в ампулах по 2 мл № 25 загальним обсягом 3 000 мл згідно з відомістю на видачу фармацевтичних засобів членам збірної команди України з баскетболу розподілено між всіма 22-ма учасниками загальним дозуванням по 136,36 мл. (або по 68,18 ампул на одного учасника).

Актовегін, придбаний в обсязі 1000 мл в ампулах по 5 мл № 5, розподілено на 22 учасників по 45,45 мл (або 9,09 ампул на одного учасника), препарат глутаргін (препарат для покращання функцій печінки) в ампулах по 5 мл № 10 розподілено по 22,72 мл, дексалгін (знеболювальних) в ампулах по 2 мл розподілено по 4,54 мл на кожного учасника (або по 2,27 ампули на кожного).

Загалом таким способом *Інваспортом* списано медикаментів під час участі спортсменів у XV літніх Паралімпійських іграх у м. Ріо-де-Жанейро (Бразилія) у 2016 році та у XXIII літніх Дефлімпійських іграх 2017 року загалом на суму 458,4 тис. гривень.

Аналогічно списуються лікарські препарати в Укрспортзабезпечення та Федераціях, що беруть участь в експерименті.

Іншу схему списання коштів на пальне, використання якого під час заходів документально не підтверджено, виявлено в Укрспортзабезпеченні (рис. 16).

Зокрема, у 2016 році, незважаючи на затверджені накази Міністерства, якими дозволено проводити оплату витрат на придбання пального для шести суддівських автомобілів і одного автомобіля для підготовки траси для проведення заходу та, як виняток, відшкодування вартості ПММ у випадку використання транспортних засобів, що належать учасникам спортивних заходів чи спортивним федераціям, для перевезення учасників цих заходів, спортивного обладнання та інвентарю Укрспортзабезпеченням за результатами проведення з 27 вересня по 03 жовтня 2016 року у м. Дрогобичі Відкритого чемпіонату України у багатоденній гонці (чоловіки, жінки) з велосипедного спорту (шосе) відшкодовано державному тренеру штатної збірної команди з велосипедного спорту Ярошенку О.П. витрати за придбане пальне на суму 29,0 тис. грн лише на підставі фіскальних чеків.

Водночас іншого документального підтвердження використання придбаного державним тренером пального безпосередньо на цей захід до аудиту не надано.

Подібно до цього факту Укрспортзабезпеченням також було компенсоване пальне на суму 4,6 тис. грн за результатами Відкритого осіннього чемпіонату України у багатоденній гонці, Чемпіонаті України в індивідуальній гонці вгору (чоловіки) з велосипедного спорту (шосе), що проводилися з 26 вересня по 01 жовтня 2017 року в Закарпатській області.

Отже, брак контролю з боку Мінмолодьспорту надало змогу підвідомчим установам здійснювати списання матеріальних цінностей, як використані під час спортивних заходів, за відсутності документального підтвердження їх використання загалом на суму 492,0 тис. гривень.

Довідково. Кошториси із організації та проведення спортивних заходів затверджувались відповідними наказами Укрспортзабезпечення. Як приклад, витрати за кошторисом на проведення чемпіонату України в індивідуальній гонці, індивідуальній груповій гонці та командний чемпіонат України з велосипедного спорту (шосе) чоловіки, молодь до 23 років, жінки в с. Поляниця (гірськолижний курорт «Буковель»), Івано-Франківської області з 21 по 26 червня 2016 року, затверджені в складі наказу Укрспортзабезпечення від 15.06.2016 № 1028/2049 загалом на суму 172,3 тис. гривень. Із них витрати на харчування та проживання 10 суддів та 7 тренерів штатної збірної команди в сумі 44,6 тис. грн; їх проїзд до місць змагань та в зворотному напрямку – 10,8 тис. грн; виплату добових – 0,7 тис. грн; послуги із експлуатації спортивних споруд, спеціального обладнання та облаштувань місць для проведення спортивних заходів (в т.ч. оренди великого та малого конференц-залів з обладнанням, звукового обладнання, сцени, трибуни та п'єдесталу для нагородження) – 70,0 тис. грн; придбання нагороджувальної атрибутики – 9,2 грн; придбання паперу, номерів учасників, канцелярських товарів – 5,6 тис. грн; компенсація за паливно-мастильні матеріали автомобілів – 30,9 тис. грн; оплата послуг зв'язку та банку – 0,3 тис. грн. Фактичні видатки на спортивний захід проведено за напрямками визначеними у кошторисі загалом на суму 158, 1 гривень.

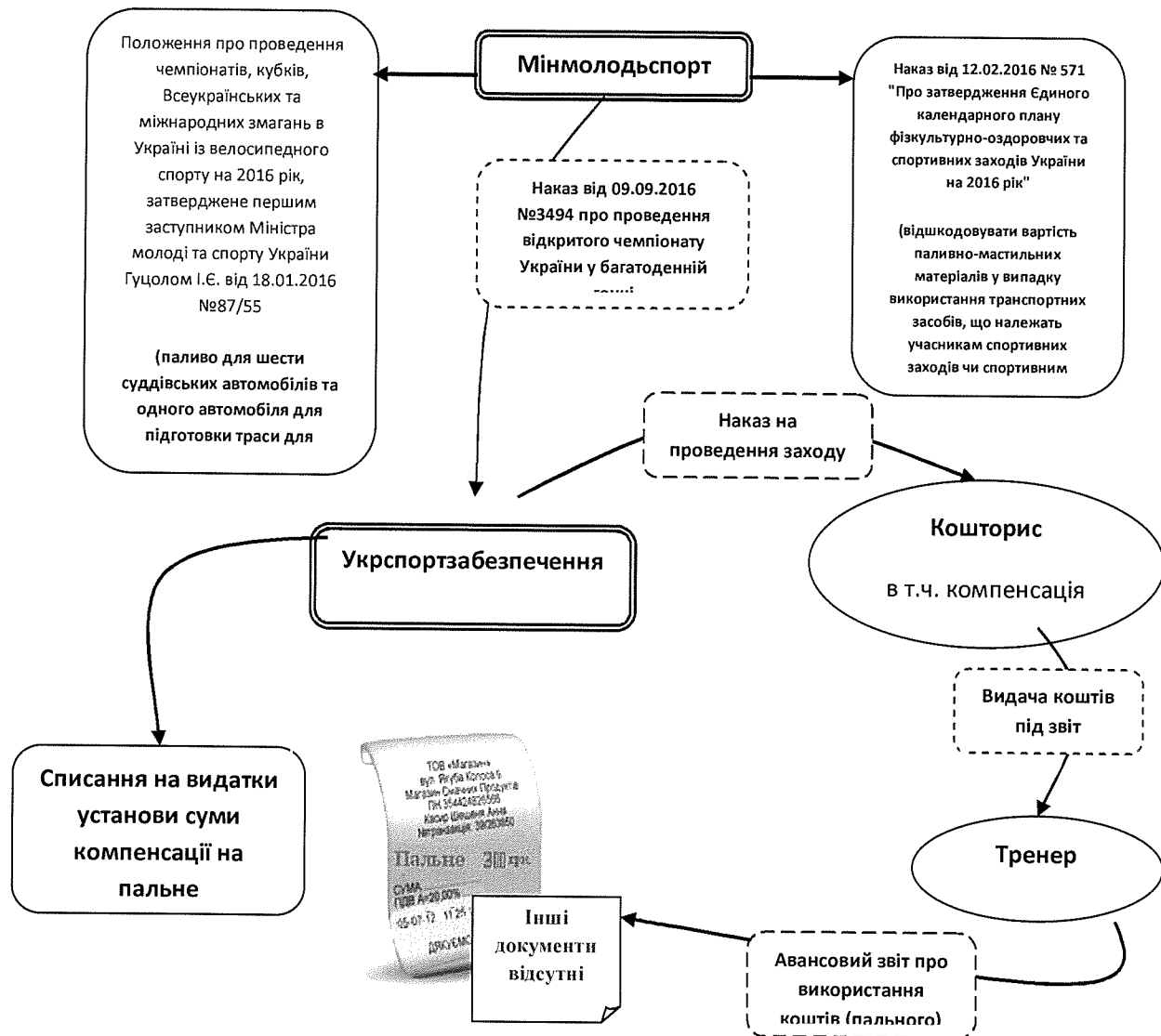

Рисунок 14. Схема компенсації витрат на пальне при проведенні спортивних заходів

Також аудитом встановлено, що у 2014-2017 роках *Інваспортом* проведено закупівлю послуг з інформаційного висвітлення підготовки та участі у спортивних заходах спортсменів з інвалідністю на загальну суму 7 995,0 тис. гривень.

Зазначені закупівлі стосувалися XI зимових Паралімпійських ігор у м. Сочі (Росія), підготовки та участі національних збірних команд України у XVIII зимових Дефлімпійських іграх в м. Ханті-Мансійську (Росія), Інформаційне висвітлення XV літніх Паралімпійських ігор у м. Ріо-де-Жанейро (Бразилія), XXIII літніх Дефлімпійських ігор в м. Самсун (Туреччина).

В усіх випадках результатом надання послуг було виготовлення відеоповідомлень, відеороликів, інформаційних фільмів тощо.

Проте надання замовнику виготовлених відеороликів, інформаційних фільмів відео-повідомлень та передача майнових та авторських прав на них, як це визначено статтями 423, 427 Цивільного кодексу[2] та статтею 31 Закону України «Про авторське право і суміжні права»[10], договорами не передбачалася.

Враховуючи такі умови договорів, за бухгалтерським обліком видатки за надані послуги за актами здачі-приймання виконаних послуг віднесено

Інваспортом на витрати. При цьому акти приймання-здачі наданих послуг не містили інформації про конкретну тривалість (хронометраж) виготовлених відеороликів, відеоповідомлень та відеофільму.

На брак в Мінімолодьспорті дієвої системи внутрішнього аудиту як інструменту запобігання фактам незаконного та неефективного використання бюджетних коштів було наголошено органами державного фінансового контролю у грудні 2015 року. Водночас, як засвідчили результати аудиту, вжиття заходів з боку Міністерства з удосконалення роботи з цього напрямку не проведено.

ВИСНОВОК

Результати проведеного аудиту засвідчили, що, незважаючи на щорічне збільшення обсягів фінансових ресурсів, виділених на спортивну галузь, дії Міністерства не були повною мірою спрямовані на виконання завдань щодо розвитку спорту в Україні. Наслідком цього є недосягнення бажаних результатів спортсменів на світовій спортивній арені.

Проте навіть значні бюджетні асигнування не покривають потреби в коштах, необхідних для виконання всього запланованого Міністерством комплексу спортивних заходів з підготовки спортсменів, що своєю чергою впливає на їх досягнення в міжнародних турнірах.

Попри недостатність державних коштів Мінмолодьспорту не вживає всіх заходів щодо залучення додаткових джерел підтримки спорту шляхом просування на законодавчому рівні питання меценатства в спорті, впровадження інвестиційних проектів. Це дало б змогу значно покращити зношений технічний стан спортивної інфраструктури та застарілого обладнання, забезпечувати будівництво нових спортивних об'єктів, тим самим заощаджувати бюджетні асигнування на тренуваннях за кордоном.

Водночас аудит засвідчив низку негативних факторів, які впливають на планування та використання виділених бюджетних коштів.

По-перше, аудитом встановлено, що в Міністерстві відсутній чіткий обґрунтований механізм розподілу бюджетних асигнувань між різними видами спорту, що не забезпечує об'єктивного та прозорого їх спрямування.

За наявності визнаних в Україні 55 олімпійських видів спорту майже половина бюджетних асигнувань без достатніх обґрунтувань спрямовувалася на 8 з них (бокс, баскетбол, веслування академічне, велоспорт, легка атлетика, стрибки у воду, стрільба кульова, фехтування) та сягала понад 1,0 млрд грн, або чверть від виділених з бюджету асигнувань за 4 роки. Поряд з цим при однаковій пріоритетності та отриманих спортивних результатах решта бюджетних коштів розподілена Мінмолодьспорт між 47-ми іншими олімпійськими видами, серед яких зимові види спорту отримують мізерні обсяги фінансових ресурсів, що не сприяє їх розвитку.

А спортсменам резервного спорту, які залучаються до навчально-тренувальних зборів національних збірних команд з видів спорту приділяється недостатня увага, незважаючи на те, що це є майбутнім великого спорту.

Варто зауважити, що з часів існування незалежної України центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері фізичної

культури та спорту, а наразі це Мінмолодьспорт, до лютого 2018 року не спромігся унормувати тривалість проведення навчально-тренувальних зборів, що не сприяло раціональному розподілу та використанню бюджетних коштів.

Так само, не сприяє обґрунтованому визначенню потреби в бюджетних коштів і відсутність в Єдиних календарних планах місця проведення (країни) спортивних заходів, наслідком чого стало виділення асигнувань на проведення НТЗ за 10-ма олімпійськими видами спорту без обґрунтованих розрахунків загалом на суму 14 994,2 тис. гривень.

А починаючи з 2017 року, Міністерство взагалі не обґрунтовує розрахунками визначені в Календарному плані обсяги бюджетних асигнувань та планує їх загальними сумами за видами спорту, що не узгоджується з нормами Закону України «Про фізичну культуру і спорт».

Окрім цього аудитом установлено необґрунтоване перевищення у 2014-2016 роках доведених планових показників кількості навчально-тренувальних зборів в Україні та за кордоном, що призвело до додаткового навантаження на державний бюджет на суму 25,82 млн гривень.

По-друге, окремі управлінські рішення призводять до неефективного використання бюджетних коштів, що не сприяє належній підготовці спортсменів і не має відповідного соціального ефекту.

Зокрема, замість посилення тренувань спортсменів-олімпійців для якнайкращого представлення України на Олімпійських іграх у 2016 році витрачено 2546,0 тис. грн на підготовку спортсменів, участь яких у цих іграх і не планувалася через недосягнення ними необхідного кваліфікаційного рівня.

Негативно впливає на ефективність використання бюджетних коштів існуюча в Міністерстві забюрократизована система організації придбання спортивного інвентарю та обладнання, яка позбавляє спортсменів можливості своєчасно його отримати для якісної підготовки до змагань.

Зокрема, через «паперотворчу» діяльність Міністерства, а саме придбання спортивного інвентарю розпорядником нижчого рівня (Укрспортзабезпечення) лише на підставі дозволів Міністерства, спортсмени-олімпійці не отримали своєчасно необхідного інвентарю для підготовки до зимових Олімпійських ігор 2018 року на суму 11017,8 тис. грн, що не сприяло позитивним досягненням у цих іграх та викликало як нарікання спортсменів, так і обурення громадськості.

По-третьє, не упорядкованою Міністерством на сьогодні є чисельність штатної команди національних збірних команд з олімпійських та неолімпійських видів спорту та система надання медичної допомоги особам, які займаються фізичною культурою і спортом, у тому числі особам з інвалідністю.

Зокрема, увівши до штатних розписів посади тренерів-лікарів, Міністерство не унормувало порядку підтвердження ними лікарського кваліфікаційного рівня. При цьому на оплату праці тренерів-лікарів, які не мали відповідних чинних сертифікатів про атестацію Інваспортом, у 2014-2017 роках використано 1 207,9 тис. грн коштів державного бюджету. Також низка посад, які включено до штатних розписів Укрспортзабезпечення та Інваспорту не унормовано у Національному класифікаторі України.

По-четверте, маючи як зарубіжний, так і власний досвід про наявну проблему у великому спорті, це порушення спортсменами антидопінгового законодавства, Мінмолодьспорт, який є органом законодавчої ініціативи у сфері фізичної культури і спорту, стоїть осторонь в питанні повернення виплачених винагород. За наявності фактів позбавлення медалей українських спортсменів за вживання допінгу центральним органом виконавчої влади, що забезпечує здійснення політики у галузі спорту, не регламентовано порядок повернення сум виплачених винагород спортсменам та тренерам.

По-п'яте, про відсторонення Міністерства від контролю за діяльністю підпорядкованих установ та неузгодженість дій у системі спорту свідчать численні порушення фінансової дисципліни, наслідком чого стало: зайве виділення бюджетних асигнувань на суму 4356,1 тис. грн, використання бюджетних коштів з порушенням законодавства на суму 3807,71 тис. грн, списання на видатки коштів без підтверджуючих документів на суму 10780,4 тис. грн та втрати державного майна на суму 109,4 тис. гривень.

ПРОПОЗИЦІЇ:

З огляду на результати аудиторського дослідження з метою покращення ефективності управління державними фінансовими ресурсами у галузі фізичної культури та спорту, пропонуємо на рівні Міністерства провести наступні заходи:

зважаючи на наявність однакових за змістом напрямів використання бюджетних коштів у складі бюджетної програми 3401220, усунути зайве подрібнення показників паспорта бюджетної програми;

припинити практику придбання Укрспортзабезпеченням спортивного обладнання та інвентарю для державних підприємств віднесених до сфери управління Мінмолодьспорту тощо;

з метою об'єктивного та прозорого розподілу бюджетних коштів та виконання завдань щодо розвитку визнаних в Україні видів спорту унормувати систему розподілу державних фінансів;

привести Порядок складання календарних планів фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів, визначений наказом Мінмолодьспорт від 05 травня 2015 № 1341 (зі змінами) у відповідність до вимог статті 1 Закону України «Про фізичну культуру і спорт», забезпечити його виконання та виконання інших нормативно-правових актів Міністерства щодо організації та проведення спортивних заходів;

для забезпечення обґрунтованої та прозорої співпраці Міністерства та спортивних федерацій, які беруть участь в експерименті щодо залучення їх до організації і проведення спортивних заходів, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2015 року № 573, в договорах між ними та Мінмолодьспорту передбачити можливість розкриття інформації про фінансово-господарську діяльність громадських організацій;

з метою забезпечення якісної організації придбання спортивної екіпіровки, спортивного обладнання та інвентарю та недопущення неефективного використання бюджетних коштів Міністерством затверджувати переліки

необхідного обладнання, інвентарю, спортивної форми та взуття виключно за наявності відповідних технічних характеристик, погоджених зі спортивними федераціями та не допусками необґрунтованого внесення змін до цих переліків;

назви посад працівників підпорядкованих установ привести у відповідність з вимогами Національного класифікатору України ДК 003:2010 «Класифікатор професій», затвердженого наказом Держспоживстандарту від 28 липня 2010 № 327;

унормувати актом законодавства граничну чисельність національних збірних команд з видів спорту та штатної команди національних збірних команд України з олімпійських та неолімпійських видів спорту;

розробити порядок повернення коштів, випланих за відповідними постановами Уряду спортсменам-призерам міжнародних змагань та їх тренерам, у разі порушення антидопінгового законодавства і відповідно позбавлення медалей;

унормувати систему медичної допомоги в підпорядкованих установах, а також забезпечити сертифікацію фахівців зі спортивної медицини;

припинити практику укладання щорічних контрактів з тренерами, що дає можливість уникати проведення атестації та керуючись вимогами Порядку проведення атестації тренерів (тренерів-викладачів), затвердженого наказом Мінмолодьспорт від 13 січня 2014 року № 45 забезпечити її проведення;

внести зміни до наказу Мінмолодьспорт від 13 січня 2014 року № 45 доповнивши його Загальні положення наступним: «атестації не підлягають тренери штатної команди національних збірних команд з видів спорту, які працюють менше ніж 2 роки (з врахуванням періоду виконання обов'язків на аналогічній тренерській посаді)»;

доповнити умови контрактів зі старшими тренерами штатної команди національних збірних команд з олімпійських та неолімпійських видів спорту зобов'язаннями по підготовці до спортивних заходів конкретно визначеного кола спортсменів або групи спортсменів окремих спортивних дисциплін, а із головними тренерами – контролю за виконанням ними цих зобов'язань;

зобов'язати Укрспортзабезпечення провести суцільну інвентаризацію спортивного обладнання а інвентарю, що перебуває на відповідальному зберіганні у юридичних та фізичних осіб; визначити відповідальних осіб та забезпечити відшкодування нестачі державного майна;

при розрахунку планових показників за видатками дотримуватись норм законодавства;

вжити заходів щодо скорочення видатків державного бюджету, а саме: відпускних, випланих працівникам штатної команди за ненормований робочий день з недотриманням вимог чинного законодавства;

посилити внутрішній контроль за дотримання бюджетного законодавства та використанням бюджетних коштів підпорядкованими установами.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ

№	Джерела
1	Бюджетний кодекс України Цивільний кодекс України
3	Податковий кодекс України
4	Закону України «Про фізичну культуру і спорт» від 24 грудня 1993 року № 3808-XII
5	Закон України «Про підтримку олімпійського, паролімпійського руху та спорту вищих досягнень в Україні» від 14 вересня 2000 року № 1954-III
6	Закон України «Про державні лотереї в Україні» від 06 вересня 2012 року № 5204-VI
7	Закон України «Основи законодавства про охорону здоров'я України» від 19 листопада 1992 року № 2801-XII
8	Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 2 березня 2015 року № 222-VIII
9	Закону України «Про оплату праці» від 24 березня 1995 року № 108/95-BP
10	Закону України «Про авторське право і суміжні права» від 23 грудня 1993 року № 3792-XII
11	Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08 липня 2010 року № 2464-VI
12	Порядок проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 10.08.2004 № 1017
13	Концепція Загальнодержавної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на 2012-2016 роки, схвалена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 31 серпня 2011 року № 828-р (зі змінами внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2013 року № 760)
14	Державна цільова соціальна програма розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 01 березня 2017 року № 115
15	Постанова Кабінету Міністрів України від 23 липня 2008 року № 680 «Про заохочення спортсменів і тренерів з олімпійських видів спорту»
16	Постанова Кабінету міністрів України від 24 липня 2013 року № 550 «Про заохочення спортсменів та тренерів з неолімпійських видів спорту»

- 17 Постанова Кабінету Міністрів України від 04 лютого 2016 року № 91 "Про заохочення спортсменів і тренерів з олімпійських та неолімпійських видів спорту"
- 18 Постанова Кабінету Міністрів України від 06.08.2008 року № 704 «Про заохочення спортсменів з видів спорту осіб з інвалідністю та їх тренерів»
- 19 Положення про Український центр з фізичної культури і спорту інвалідів «Інваспорт», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 липня 2011 року № 766
- 20 Порядком використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фізкультурно-спортивної реабілітації та спорту інвалідів, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 2 березня 2011 року № 198
- 21 Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фінансової підтримки паралімпійського руху в Україні, затвердженого постановою Кабінету Міністрів від 28 лютого 2011 року № 199
- 22 Постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2015 року № 573 «Про проведення експерименту щодо залучення Міністерством молоді та спорту національних спортивних федерацій з окремих олімпійських видів спорту до організації і проведення спортивних заходів та внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 8 липня 2009 р. № 695 і від 29 лютого 2012 р. № 152»
- 23 Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для розвитку фізичної культури, спорту вищих досягнень та резервного спорту, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 29 лютого 2012 року № 152
- 24 Постанова Кабінету Міністрів України від 30 квітня 2014 року № 125 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України»
- 25 Постанова Кабінету Міністрів України від 04 травня 1993 № 326 «Про Концепцію побудови національної статистики України та Державну програму переходу на міжнародну систему обліку і статистики»
- 26 Постанова Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2002 року № 1298 «Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери»
- 27 Порядок встановлення та виплати надбавки тренерам штатної команди національних збірних команд України з олімпійських видів спорту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 квітня 2017 року № 255
- 28 Постанова Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2016 року № 823 «Деякі питання заохочення спортсменів та їх тренерів за результатами XXXI літніх Олімпійських ігор»

- 29 Порядок забезпечення лікарськими засобами та виробами медичного призначення спортсменів – учасників спортивних заходів державного та міжнародного рівня, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 18 вересня 2013 року № 689
- 30 Порядок складання, розгляду, затвердження та основні вимоги до виконання кошторисів бюджетних установ, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2002 року № 228
- 31 Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 вересня 2014 року № 847-р «Про імплементацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони»
- 32 Положення про критерії пріоритетності затверджено Мінмолодьспорт відповідно до вимог Стратегії формування сучасної системи олімпійської підготовки на період до 2020 року, схвалене розпорядженням Кабінету Міністрів України від 03 червня 2009 року № 592-р
- 33 Про стан та перспективи реалізації державної політики у сфері фізичної культури і спорту в Київській області
- 34 Положенням про Міністерство молоді та спорту України від 02 липня 2014 року № 220
- 35 Правила складання паспортів бюджетних програм звітів про їх виконання, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 29 грудня 2002 року № 1098 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 14.01.2008 № 19) та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 21 січня 2003 року № 47/7368
- 36 Порядок складання календарних планів фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів, затверджений наказом Міністерства молоді та спорту України від 05 травня 2015 року № 1341
- 37 Наказ Міністерства молоді та спорту України від 04 березня 2015 року № 595/290
- 38 Наказ Міністерства молоді та спорту від 14 лютого 2015 року № 397
- 39 Наказ Міністерства молоді та спорту від 12 лютого 2016 року № 571
- 40 Наказ Міністерства молоді та спорту 08 лютого 2017 року № 480
- 41 Положення про рейтинг з олімпійських видів спорту в Україні, затвердженого наказом Міністерства молоді та спорту України від 21 жовтня 2013 року № 677 , який зареєстровано в Міністерстві юстиції України 06 листопада 2013 року № 1893/24425
- 42 Положення про критерії пріоритетності олімпійських видів спорту, затверджене наказом Мінмолодьспорту від 15 червня 2016 № 2392, який зареєстровано в Міністерстві юстиції 05 липня 2016 року за № 917/29047
- 43 Наказ Міністерства молоді та спорту від 24 січня.2017 року № 261
- 44 Наказ Міністерства молоді та спорту від 13 березня.2017 року

- № 1036
- 45 Наказ Міністерства молоді та спорту від 14 грудня 2016 року № 4656
 - 46 Наказ Міністерства молоді та спорту від 10 серпня 2016 року № 3153
 - 47 Олімпійська хартія
 - 48 Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для підготовки і участі національних збірних команд в Олімпійських, Юнацьких Олімпійських, Всесвітніх та Європейських іграх, затверджений постановою Кабінету Міністрів від 28 лютого 2011 року № 239
 - 49 Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для підготовки і участі національних збірних команд у Паралімпійських і Дефлімпійських іграх, затверджений постановою Кабінету Міністрів від 23 лютого 2011 року № 132
 - 50 Інтернет-видання «7днів info»
 - 51 Наказ Міністерства молоді та спорту від 13 лютого 2014 року № 484
 - 52 Наказ Міністерства молоді та спорту від 14 лютого 2015 року № 397
 - 53 Наказ Міністерства молоді та спорту від 12 лютого 2016 року № 571
 - 54 Договір від 13.08.2015 № 104/19/15 Федерації України зі стрибків у воду та Міністерства молоді та спорту
 - 55 Договір від 24.01.2017 № 6/17/17 Федерації хокею України та Міністерства молоді та спорту
 - 56 Наказ Міністерства фінансів України від 10 грудня 2010 року № 1536 «Про результативні показники бюджетної програми»
 - 57 Національний класифікатор України ДК 003:2010 «Класифікатор професій», затверджений наказом Держспоживстандарту від 28.07.2010 № 327
 - 58 Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників Випуск 85 «Спортивна діяльність», погоджений Міністерством праці та соціальної політики України та затверджений наказом Державного комітету України з питань фізичної культури і спорту від 17.10.2002 № 2264
 - 59 Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників Випуск 85 «Спортивна діяльність» (наказ Мінмолодьспорт від 28.10.2016 № 4080)
 - 60 Порядок розроблення та затвердження кваліфікаційних характеристик, затверджений наказом Мінсоцполітики від 31 травня 2017 року № 918
 - 61 Методичні рекомендації щодо формування кваліфікаційних характеристик професій працівників, затверджені наказом Мінсоцполітики та Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 16 грудня 2011 року № 547/1438
 - 62 Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 17 червня 2014 року № 401
 - 63 Наказ Міністерства молоді та спорту від 13 липня 2007 року № 2524

- 64 Загальні положення Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з медичної практики, затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України від 02 лютого 2011 року № 49 (у редакції наказу Міністерства охорони здоров'я України від 30 листопада 2012 року № 981)
- 65 Положення про порядок проведення атестації лікарів, затверджений наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19 грудня 1997 року № 359 (у редакції наказу Міністерства охорони здоров'я України від 02 жовтня 2015 року № 650)
- 66 Наказ Міністерства молоді та спорту № 2097 «Схема тарифних розрядів посад тренерів та працівників шатних національних збірних команд України з видів спорту»
- 67 Положення про національні збірні команди № 3027
- 68 Наказ Міністерства молоді та спорту від 31 січня 2017 року № 376
- 69 Порядок конкурсного відбору спортсменів для комплектування національних збірних команд з олімпійських видів спорту, визнаних в Україні, затверджений наказом Мінмолодьспорт від 11.10.2017 № 4279 (зареєстрований в Мінюсті України д 02.11.2017 за № 1345/31213)
- 70 Порядок конкурсного відбору комплектування складу національних збірних команд України з неолімпійських видів спорту , затверджений наказом Мінмолодьспорту 17.11.2017 № 4840 (зареєстрований в Мінюсті України 11.12.2017 за № 1492/31360)
- 71 Порядком проведення конкурсу на посади державних та головних тренерів штатної команди національних збірних команд України з видів спорту, затвердженого наказом Мінмолодьспорт від 11 серпня 2014 року № 2624
- 72 Порядок проведення атестації тренерів (тренерів-викладачів), затверджений наказом Міністерства молоді та спорту від 13 січня 2014 року № 45
- 73 Порядок проведення атестації тренерів (тренерів-викладачів) та спортивних суддів, фахівців з питань фізкультурно-спортивної реабілітації, які беруть участь у фізкультурно-оздоровчих, фізкультурно-реабілітаційних та спортивних заходах для інвалідів, затверджений наказом від 05 травня 2014 року № 1407
- 74 Наказ Інваспорту від 26 грудня 2017 року № 193
- 75 Колективний договір Укрспортзабезпечення
- 76 Наказ Міністерства молоді та спорту від 28 квітня 2017 року № 1787
- 77 Наказ Міністерства молоді та спорту від 31 травня 2017 року № 2322
- 78 Наказ Міністерство молоді та спорту 31 липня 2017 року № 3227
- 79 Наказ Міністерства молоді та спорту 30 серпня 2017 року № 3643
- 80 Наказ Міністерства молоді та спорту 31 жовтня 2017 року № 4575
- 81 Наказ Міністерства молоді та спорту від 24 лютого 2017 року № 74-т
- 82 Наказ Міністерства молоді та спорту від 21 березня 2017 № 127-т

- 83 Наказ Міністерства молоді та спорту від 28 квітня 2017 року № 176-т
- 84 Наказ Міністерства молоді та спорту від 25 квітня 2017 року №204-т
- 85 Наказ Міністерства молоді та спорту від 26 червня 2017 року №211-т
- 86 Наказ Міністерства молоді та спорту від 25 липня 2017 року №217-т
- 87 Наказ Міністерства молоді та спорту від 29 серпня 2017 року № 224-т
- 88 Наказ Міністерства молоді та спорту від 28 вересня 2017 року № 226-т
- 89 Наказ Міністерства молоді та спорту від 26 жовтня 2017 року №231-т
- 90 Наказ Міністерства молоді та спорту від 29 листопада 2017 року №238-т
- 91 Наказ Міністерства молоді та спорту від 26 грудня 2017 року № 241-т
- 92 Порядок оплати праці, у тому числі встановлення всіх видів надбавок та доплат до посадових окладів працівникам закладів фізичної культури і спорту регулюється положеннями наказу Мінмолодьспорт від 23 вересня 2005 року № 2097 «Про впорядкування умов оплати праці працівників бюджетних установ, закладів та організацій галузі фізичної культури і спорту»
- 93 Наказ Міністерства молоді та спорту від 26 грудня 2012 року № 5226
- 94 Наказ Міністерства молоді та спорту від 15 липня 2016 року № 2809 (зі змінами від 03.08.2016 № 3099)
- 95 Положення про порядок проведення спортивних заходів та матеріального забезпечення радянських учасників та суддів межах СРСР, затвердженого наказом Голови Комітету з фізичної культури та спорту при Раді Міністрів СРСР від 02.11.1982 № 117
- 96 Наказ Міністерства молоді та спорту від 17 жовтня 2016 року № 442
- 97 Forbes
- 98 Наказ Міністерства молоді та спорту від 19 вересня 2016 року № 3593 «Про виплату грошових винагород тренерам спортсмен-чемпіона та срібного призера з гімнастики спортивної за успішний виступ на XXXI літніх Олімпійських іграх 2016 року»
- 99 Наказ Міністерства молоді та спорту від 14 вересня 2016 року № 3534 «Про виплату грошових винагород тренерам та іншим працівникам національної збірної команди з фехтування за результатами виступу спортсменів на XXXI літніх Олімпійських іграх 2016 року»
- 100 Наказ Міністерства молоді та спорту від 26 квітня 2015 року № 1668
- 101 Наказ Міністерства молоді та спорту від 30 червня 2015 року

- № 2294
- 102 Наказ Міністерства молоді та спорту від 19 серпня 2015 року № 2993
 - 103 Наказ Міністерства молоді та спорту від 30 листопада 2015 року № 4428
 - 104 Наказ Міністерства молоді та спорту від 30 грудня 2015 року № 4727
 - 105 Наказ Міністерства молоді та спорту від 14 квітня 2017 року № 1564
 - 106 Наказ Міністерства молоді та спорту від 11 жовтня 2017 року № 4283
 - 107 Наказ Міністерства молоді та спорту від 13 листопада 2017 року № 4710
 - 108 Наказ Міністерства молоді та спорту від 20 листопада 2017 року № 4866
 - 109 Наказ Міністерства молоді та спорту від 28 листопада 2017 року № 4974
 - 110 Наказ Міністерства молоді та спорту від 29 грудня 2017 року № 5248
 - 111 Договір із ПП «ПРО-СКІ» від 01.11.2017 № 0022
 - 112 Договір із ПП «ПРО-СКІ» від 01.11.2017 № 0023
 - 113 Договір із ФОП Сташко Р.А. від 01.11.2017 № 0020/17
 - 114 Наказ Міністерства молоді та спорту від 14 листопада 2017 року № 4759
 - 115 Наказ Міністерства молоді та спорту від 23 лютого 2017 року № 762
 - 116 Наказ Міністерства молоді та спорту від 22 листопада 2017 року № 4848
 - 117 Наказ Міністерства молоді та спорту про визначення предмету закупівлі від 25 липня 2017 року № 3146
 - 118 Наказ Міністерства молоді та спорту від 27 вересня 2017 року № 4985
 - 119 договір Інваспорту з ТОВ «Match» від 12.05.2017 № 54
 - 120 Інструкції про порядок придбання, зберігання, обліку, охорони, перевезення і використання спортивної вогнепальної зброї та боєприпасів до неї суб'єктами сфери фізичної культури і спорту, затверджена наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 15 березня 2011 року № 227
 - 121 Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів, затверджена наказом Міністерства внутрішніх справ України від 21 серпня 1998 року № 622
 - 122 Порядок та норми забезпечення спортивним одягом, спортивним взуттям та аксесуарами загального та спеціального призначення,

спортивним інвентарем індивідуального користування членів національних збірних команд України з видів спорту, членів штатних збірних команд України з видів спорту та офіційних делегацій, які беруть участь у міжнародних змаганнях, затверджені наказом Мінмолодьспорт від 19 червня 2008 року № 2489

- 123 Інструкції про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 20.04.2015 № 449 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 28.03.2016 № 393)
- 124 Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 02 вересня 2014 року № 879
- 125 Інтернет видання «Новий час»
- 126 Положення про Укрспортзабезпечення

ПРОТОКОЛ

узгодження проекту аудиторського звіту

Начальник відділу державного фінансового аудиту в галузі освіти
Департаменту контролю у галузі освіти, науки, спорту та інформації
Прохорова Юлія Олександрівна

(посадова особа органу ДАСУ, що здійснив аудит)

та Міністр молоді та спорту України Жданов Ігор Олександрович

(посадова особа розпорядника бюджетних коштів)

розглянули та обговорили проект аудиторського звіту за результатами державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм Міністерством молоді та спорту України за період з 01.01.2014 по 01.12.2017

Невраховані Держаудитслужбою України зауваження головного розпорядника бюджетних коштів Мінмолодьспорту до аудиторського звіту, що є невід'ємною частиною цього протоколу будуть надані додатково.

Начальник відділу Держаудитслужби
України

(державний аудитор)

Ю. Прохорова

(ініціали, прізвище)

Міністр молоді та спорту України

(посада працівника розпорядника
бюджетних коштів)

І Жданов

(підпис)

(ініціали, прізвище)

«16» березня 2018 р.

«16» березня 2018 р.